

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: Kiadóhivatal 708.
Szerkesztőség 788.

A sárga halál.

Budapest, szeptember 29.

A ma élő nemzedék olyan szerencsés, hogy csak az apái elbeszéléséből ismeri a sárga halált. A hetvenes évek nagy kolerajárványa óta csupán futó vendég volt az ország területén ez a rém. Jött, leadta a névjegyt, elvitt néhány száz, vagy egy-kétezer embert, azután szépen eltávozott, vissza ősi fészkebe, ahonnan előnevét vette, Ázsiába, a félmeztelen kurdok, piszokba fulladt, sovány kukoricziszten tengődő töröktatár hordák közé.

Apáink azonban tudnak beszélni olyan időről, amikor nemcsak átutazott, hanem hosszabb tartózkodásra is megtelepedett nálunk a colera asiatica. Amikor elsárgult arccal úgy hulltak az emberek a nyílt utca során, mint az őszi legyek. Reggel még jó kedélyvel beszélgettek valakivel, akinek estére már a halálhírt kapták. A temetőben hirtelen fogadt sirások minden megrendelés nélkül hosszú sorban ásták egymásmellé a négyzögű gödröket s azt sem kérdezték, hogy ki nek? Csak gyözzék munkával, úgy is akad gazdája mindegyiknek! Valahol egy szerelmesszívű fiatal ember most csókolja meg szívbeli mátkáját. Talán annak, talán éppen ebben a csókban

van a láthatatlan halál. Valahol egy gondos családapa most siet hazafelé, hogy mielőbb leszámolhassa a házbérét. Talán annak; ki tudja melyik papírpénz viszi magával a veszedelmet? Valahol egy félig alélt anya roskad rá egy kicsi koporsóra s csókolja a kemény ércfedőt. Talán annak. És egyik sem sejtí, hogy mialatt ő itt van, épen, egészségesen, élvezi az élet gyönyörűségeit és harcol a gyötrelmek ellen, két, napi nyolczvan krajczárral fizetett ember közönyös fütyürészéssel már ássa a sirt, amelyik, még mielőtt szurkére szárad körülte a frissen fölhasogatott, nedves, fekete földhalom, örök nyugalomra fogadja be őket. És az utcán fáradhatatlanul szaladnak a fekete kolerás-kocsik, sem éjjel sem nappal, nincsen pihenőjük. Viszik a vajudó, félig holt emberanyagot, amelyiknek belső részeit már kegyetlen görcsökkel markolta meg a sárga halál. A fekete kocsikon rideg, kegyetlen emberek ülnek, ezek nem ismernek könyörületet: mindenkit magukkal visznek, akiknek a homlokát már jellel keresztelte meg a pusztító rém. Fekete kátránnyal mázolt falu barakkok állnak a mezőn, kívül a város határán. A sebesen szaladó retentő kocsik ide hordják össze szomorú terhüket: palotalakók és halovány pinzevirágok hevernek sűrűn egymás mellett s várják, hogy percents-

be osztályozza őket a végzet. Az élők percentsjébe s a halottak percentsjébe. S azután jönnek a kátrányos facsarnokokhoz a még rettenetesebb, durván ácsolt szekerek, amelyek hosszú sorban viszik ki a temető halottasházába a rosszabb percentsbe kerülteket. A halottas házban bátor papok karbolos üvegcsét szagolva, kutyafuttában végzik a beszentelést (sok a munka, sietni kell!) — harangozni pedig nem szabad nekik — a komor intő szóval mire ijesztgetni az élőket?

Harmincz évvel ezelőtt ilyen volt a nagy kolera Magyarországon. S a Pétervárról érkező hírek ott is ilyenek rajzolják a város képét, azóta, hogy ott nem Stolypin, nem a csár, sőt nem is a rendőrfő uralkodnak, hanem a sárga halál. Amióta ezek a szomorú hírek jönnek, egész Európa ideges és védőintézkedéseket tervez. Ideges a budapesti magisztrátus is és egyik tanácskozást a másik után tartja, annak a megvitására, hogy milyen eszközökkel készüljenek az ázsiai vendég fogadtatására, hogyha kedve támadna arra, hogy ide, Budapestre is átlátogasson? És a belügyminisztérium is mozgósította a maga egészségügyi közegeit, akik az egész országban szervezik a védekezést.

Jól van ez így. Reméljük, hogy az óvintézkedésektől megriadva, át sem lépi

Tóni.

Irta: Váradi Antal.

(Utánnovomás ill.)

— Hogy leszünk, druzsám, azzal a jeggyel? ...

... Vagy igaz ... Nem árulsz te már jegyeket s a te csöndes, félénk hangodon nem figyelmeztetsz már, hogy — aztán vasárnap rólam se feledkeztek el ... Ugy-e, kérsz nekem kettőt, jó komám? ...

Nem kell már. Megvan a te belépő-jegyed az Eliziumba. Ott vár a vén Réthy, ott Szigeti József. Kasszabeli elődeid, az öreg Balogh István, Gyöngyössi bátyó, Némethy, meg Kéler majd megkérdezik, jól sáfárkodtál-e a nemzeti színház kis kasszájában? Volt-e deficizted? Szidott-e az ellenőr? Jól stempliztél-e, mert, hej, az a kutya stempli de sok zavarodásnak volt okozója ... Milyen áhitattal bélyegeztél le a nagy művésznők szabadjegyeit, egyszer Jókainak a páholyát remegő kézzel, fohászkodva stempolyoztad s a végén kisült, hogy fordítva nyomtad rá ... Micsoda kétségbeesés volt az ... Mit szól majd hozzá az a nagy ember! ... Az a nagy író! ... Hogy éppen most kellett ennek történni! ...

Pedig kedves, jó barátja volt művészeknek, íróknak, a maga végtelen szerénységében azt sem tudva, melyik lábára álljon, mikor valamelyik szóba eredt vele ... A keresési-temető előcsarnoka volt az a rossz levegőű kis kassza-fülke a maga félhomályával, alacsony plafonjával; mikor onnan ki kellett mennie, akkor már csak a még szűkebb örök-hivatalba kíváncszott. Az ő nemzeti színházi kis fészke örökre üres

maradt, a népszínházi kasszába már nem megy át ... Onnan csak a fekete zászló hirdeti Sántha bácsit.

Ötvenkét esztendővel ezelőtt lett színész. Kis, vidám, gömbölyű, virgoncz gyerek volt, akit a sors is kómikusnak praedesztinált. Szigeti Imre egy esztendővel előbb, Odry két évvel utóbb lépett a világot jelentő deszkákra. Az öregek, Szigeti József 1841 óta, Réthy 1834 óta színészek, pártfogásukba vették. Helyes ficzkó, jó kómikus arca van, majd kineveljük.

Eleinte inasszerepeket játszott, nagy buzgalommal, de nagy trémával is. Szorongva várta a jelenését s nem lehetett belőle szót kivenni, mikor a végszavát várta. Ebből aztán nagy kavarodások keletkeztek. A „Három kalapban” volt egy inas szerepe, amelyben kitünő volt. Aiéle ugrifüles inasocskát játszott, aki lopkodja a gazdája szivarjait s rágyujt, de ura beléptekor zsebredugja az égő szivart, amely aztán kegyetlenül égeti, amitől ugrál. Rá kellett gyujtania s füstölt is, de ahelyett, hogy a vizes-edénybe dugta volna az égő szivart, valósággal zsebre tette s még a színlalak közt is ugrált — mert igazában égett a nadrágja. A „Venczei kalmárban” Lancelot-t játszotta valamikor, nagy ambíciót helyezve erre a „klasszikus” szerepre s Szigeti a végszava előtt pár percetzel fejcsóválva támad rá:

— Mit csináltál már megint? ...

— Hogy én mit? ...

Közben a végszót leste.

— Te hát! Odakinn egy asszony sir, két gyerek a karján, azt mondja, hogy te hűtlenül elhagyad!

— Az istennyila hagyta el, nem én ... Jaj, mindjárt megyek be ... Te, mondd meg neki ...

— Nem szóhatok semmit, mert bejön ide és utánad megy a színpadra ...

— No, még csak az kellene! ... Jézusom, a végszó! ... Nem, — még nem ... Tartóztassátok föl, az ebadtát. Svindler, esküszöm ... — és halálos remegéssel ment be a színpadra, folyton kispogatva, hogy nem eresztik-e be azt a hazug és felbérelt asszonyi személyt?

A jelenet végén aztán Szigeti megnyugtatta, hogy nem Sánthát kereste az az asszony, csak valami sánta embert. No, de hát tévedés könnyen esik! ...

Hát mikor Hetényi képtalányt csinált belőle? ... Egy szem pörkölt kávé tette a válalára s azt kérdezte:

— Mi ez? ...

S minthogy senki sem tudta, megfejtette, hogy:

— Café chantant. (café — Sántán.)

Milyen rémülettel nézte a dühöngőket. Békeszerető férfit léte minden emóciót került s ha valaki dühös volt, kitért az utjából. Ezért, ha megakarták ijeszteni, játszott a furiózus embert. Hogy kiugratta az öltöző ablakán Faludi, mikor elhitette vele, hogy az öltözőbeli színésztársa — megveszett! ...

Egyáltalán, eleinte nagyon hiszékeny volt s a leglehetősebb dolgokat, szegény jószívű Tóni, mind elhitte.

Réthy Mihály telebeszélte a fejét, hogy Szigeti József a vakáció alatt — akkor három-négy hét volt a szünet — tökéletesen megsiketült ... Persze, a vén gonosztevő ugyanezt hitette el Sántáról Szigetivel. Mikor aztán anguszta végén belép a színház udvarára Sántha, Szigeti megereszti a maga rettenetes hangját s ráköszönti a „jó reggelt” a megdöbönt Tónira.

dományi

dományi szigorú vizsgákra, állam-előkészít biztos kerrel

s Vilmos

mbárium.

apest,

utca 18 szám.

tor

re is

alított ársza

at a

dvárban

Eötvös-u. 17.

(ut csák.)

k ingyen.

gygyver

részben örök

egyenként

eladó. Közöt-

r-kulesu Lan-

nt. Előrefekvő

ú, modern

s 35 forint.

Bücskflinte

Schnelleres

8 fnt. Drilling,

aczelcsövek-

chester 35 fnt

revolver, mint

lodoghamer-

Özr Zelsz,

is más finom

o, egy perzsa-

gy molorko-

olósón azon-

E. Egyetem-

adónál. 1908

EN

MIINT

ELT FÉNYKÉP

ASOK

Y NAGYSÁGBAN

ONÁÉRT

PARTUVAL

NAGYSÁGBAN

SZINES

KEP

DRONA.

MINDENŐTT

TÉNYEK.

SSAG

YBAN

NAGYTEREM

TI MŰTEREM

RENDELÉS-0-46

1908. évi PÁRISI

KIÁLLITÁSON

ERESZTELÉS

REMMEL.

Magyarország határát a rettenetes vendég. A védőintézkedéseket eddig nagy erélyvel vitték keresztül: folytassák még nagyobb erélyvel! Ebben az esetben semmiféle gondosság sem tulságos, — hiszen vízben, földben, levegőben terjedő mákszem ezredrészénél kisebb apró mikrobák ravaszágát kell kijátszani. És semmiféle költség sem sok — inkább a pénzt pazaroljuk, mint az emberéletet.

Minden járványos bajnak a pontos és rendes adminisztráció, jó közegészségügyi szervezet, ételben, italban, lakásban szükségét nem szenvedő népjólét a legnagyobb ellenségei. Németország — a maga fejlett kulturájával — közvetlen Pétervár szomszédságában eddig még ki tudta a maga földjéről rekeszteni a halálos veszedelmet, bárha naponta egész sereg vonat száguld ide-oda át az orosz-német határon.

Daczára annak, hogy bennünket nem érint ily az orosz határ, a mi helyzetünk mégis hátrányosabb, mint a Németországé. Eppen azért, mert kevesebb a kulturánk, több a koplaló szennyes népünk s nincsen olyan pompás orvoskarunk és higiénikus szervezetünk, mint Németországnak. Hogy mást ne mondjunk, a Galicziával és Oroszországgal sűrű közlekedést tartó északkeleti határszélen a félvad, állati sorsban tengődő, barmaival együtt lakó hazai ruthén—oláh népkeverék, valóságos prédája minden halálvesztesnek s biztos levezető csatornája minden járványnak.

Ezeket a rossz diszpozíciókat gondos előrelátással kell korrigálni. S a belügyminisztérium, reméljük, meg is találja ennek a módját.

Budapest, szeptember 29.

Wekerle a királynál. Holnap délelőtt tizenegy órakor Wekerle Sándor miniszterelnök a királynál magánhallgatáson jelenik meg.

— No, nemi hiába siket szegény, ugy ordít, mintha mindenki siket volna . . . — Azzal felel neki a legmagasabb kappanhangon, hogy csak ugy zengett bele a Griff-kocsmá oldalra.

Mikor aztán már kigyöngyözött mind a két tőnek a homlokán a veríték a szívélyes társalgásban: közbeszól Benkő:

— Melyitek siket tulajdonképpen?
— Én nem, — mondja Sántha, — hanem a Józsi.

— Siket a vakapád, de nem én . . .
Már akkor Réthy valahol a Zrínyi körül járt, nem óhajtván a „két siketek“ legkevesebbé sem megtisztelő nyilatkozatait hallani.

Megfordult a hetvenes évek elején sokszor a „Kis pipában“, ahol később Karikás József, a Nemzeti Színház tagja s a pátrónus fia traktálta meg nem egyszer a színészeket.

— Csak már kapna a fiam valami nagyobb szerepet.

— Lesz most, Karikás bátyám, „Harmadik Richárdban“ nagyon nehéz szerepe lesz a fiának.

— Vajjon? Hamar, egy más üveget abból a szekszárdiból a Sántha urnak . . . És mi léssen az, ha szabad kérdenem?

— Ő viszi azt az istentelen nagy zászlót a menetben, amelyiket én föl se bírtam emelni . . .

De már akkor lefoglalta az üveget . . .

Komócsy szeretett vele évelődni, ő meg Komócsyval. Egyszer a volapük-nyelvről folyt a szó.

— Szamárság az a volapük. Én sohasé tanulnám meg . . . — Mondja Józsi, éppen egy gyönyörű fél fogoly elfogyasztásába fogva, természetesen: lencsével.

— Dehogyan nem tudnád. Én is megtanultam, hát csak a te vén fejedbe is belemegy.

A kálvinista pap.

Budapest, szeptember 29.

Azok a budapestiek, kik ma az Erzsébet-köruttra tévedtek, önkéntelenül megállottak egy nagy vendéglő földig érő ablakai előtt. Az ablak mögött fehér abroszszal leborított asztalok sorakoztak; az asztalokat fekete ruhás, piros arcú, moharos bajszú öreg és fiatal urak ülték körül. Itt-ott egy világos női toilette ékelődött be a sötét ferencz-íjzsefek közzé.

Vidéki földesuraknak nézték volna őket, ha az állig fölgombolt mellény és a katonai nyakravaló nem figyelmeztet, hogy ezek alkalmasint kálvinista papok, akik most tartják a fővárosban országos gyűlésüket. Igen, kálvinista papok ők, kik a fehér asztal mellett mosolyognak és az ország minden dialektusában beszélnek a maguk dögéről.

A kálvinista pap típus a papok között. Minden vallás papjában van valami, ami arra figyelmezteti a híveket: vigyázat, én nem tartozom közetek, én isten hiteles szolgálója vagyok és én vagyok az összekötő kapocs Föld és Menny között. A kálvinista papban semmi sincsen ebből a misztikum-ból. Eppen ellenkezőleg, minden gesztusa, minden szava azt mondja, hogy éppen olyan gyarló halandó vagyok, mint ti. Valahogy úgy van, hogy a kálvinista papon keresztül nem annyira félik, mint szeretik az istent. Ugy érezzük, hogy nem a büntetésre kész Ur áll előttünk, hanem egy hatalmas lény, ki megérti a mi szenvedéseinket, a mi hibáinkat, a mi botlásra kész szívünket.

Eppen ezért tudott a kálvinizmus oly mély gyökeret verni éppen a szín-magyar-ságban. Ez a mély gyökér azonban nem a fanatizmus vizéből meríti erejét. Valamilyen csodás nyugodtságnak és biztosságnak lehet nevezni a kálvinizmus lényegét. Anyyira nyugodt és biztos a maga igazságáról, hogy az ő szemében fölösleges a mások val-

lását hánytorgatni. A magyar kálvinista paraszt ugyan elmosolyog néha a bajusza alatt, ha nagyon sok keresztvetést lát; de már szóba sem foglalja hirtelen támadt és hirtelen elfojtott gondolatát. Minek? Az evangyéliumi igazság oly fölséges, hogy nem szabad azt gunyval megilletni.

S hogy a kálvinizmus Magyarországon ilyen szépen elgondolt emberszeretetté finomult, ebben kétségkívül nagy része van a kálvinista papnak, ennek a művelt, komoly tudású és szelidlelkű magyarnak. Milyen lelki piedesztálon áll a magyar kálvinista pap, ki Kalvin tanaiból a szépet, jót, nemeset, tisztát s istenit öntötte át a nép lelkébe! Azt lehetne mondani, hogy éppen az ellenkezőjét csinálta annak, mit némely vallás papja csinált. Némely vallás alapítója és hirdetője a legabszolútabb emberszeretetet prédikálta és gyakorolta — s lelki utódjai (illetőleg azok, kik magukat ilyeneknek mondották) az ő igéivel ajkukon küldöttek ezeket a halálba.

A kálvinista pap eme krisztusi erénye előtt mindeneknek meg kell hajolni. Nekünk, magyaroknak, kik a haza polgárait nem felekezetük szerint szoktuk megítélni, még egy okunk van, hogy a kálvinista pap előtt közömbösen el ne haladjunk. Ez a pap átgurta religióját olyan hitté, melyet a nép magyar vallásnak nevezett el. Magyar vallás, ez annyit jelent, hogy aki pedig ezt a vallást szívébe zárta, magyarnak is kell lennie.

Talán ez az egyetlen teória, mely a gyakorlatban foltot nem kapott. Lapozgassák a büntető statisztikát; üssék föl azt a részt, mely a haza és a magyar nemzeti áldadalom ellen való megtévelyedésekről számol be. Azt fogják találni, hogy akad a boldogtalanok között minden vallásbéli; de nincsen közte hithű kálvinista. Természetesen ez nem jelenti azt, mintha a többi vallás tolná híveit a legnagyobb bűn felé; hanem jelent annyit, hogy a kálvinizmus teljesen össze van nőve a magyarsággal s így nem

— No, szeretnék hallani volapükül, te Sántha . . .

— Akár nyomban . . . Mit is csinálsz te itt?

— Foglyot eszem. Mi az volapükül?

— Pipi. Minden szárnyasállat pipi.

— No jó. Hát engem hogy hinak volapüknek?

— Józsi levén: Pepi. És mert vén vagy: papa Pepi.

— Hát osztán? Mit csinállok én most?

— Eszel, hát: papi.

— És mit eszem?

— Mondtam, hogy pipi-t. De mert a püspökialját eszed éppen, hát pipi-popót.

— Ejnye, menydörgös ménkü! . . .

— Az még nem elég. Ezt a foglyot, azaz: pipit ugy lütték, tehát az, hogy te lőtt fogolynak a püspökialját eszed, volapükül így van:

— Papa Pepi papi pipi-popo pupu! . . .

Komócsy majd hanyatt dült és soha többet nem kívánt Tónitól volapük-fordítást.

Az „Idegesek“-ben a közjegyzőt játszotta, aki az utolsó felvonásban jön a Tuffier-Marteau-Bergerin kompániába, megszerkeszteni a házassági szerződést. Mondhatatlan sokat kell szenvednie az ideges Marteautól, végre maga is idegessé lesz és egy székbe roskad.

Feleki, a Marteau kintinó személyesítője, ilyenkor mindenféle huncutságot kigondolt, amivel valósággal idegessé lehetett tenni akárkit. Mikor több ízben magyarázza a szerződés szövegét, a közjegyző pedig folyton nem érti, akkor Feleki a hajába markol, félretol mindenkit az asztaltól, odatérdepel egy székre, rázza a kezét a jegyző képe előtt, végre kifakad:

— On mar ha! . . .

— Ez nincs a szerepben és annyira kilozta

Sánthát a kontextusból, hogy majdnem visszamarházza. Mikor pedig a végén Szathmáry mama a közjegyző oltalma alá helyezkedik s magához rántja, Tóni már az ájulás szélén volt. Valósággal ideges lett maga is.

Azt a sok kis és középnagy szerepet lélekkel és lelkesedéssel játszotta. Soha le nem mondott, mindent eljátszott s a maga egyszerűségében megbízható oszlopa volt minden darabnak. Legkedvesebb szerepei közé tartozott a Réthy, örökéből átvett korcsmáros a Liliomfiban, Kányai uram, de eadem.

Anyyira tudta ezt a szerepet, hogy mikor a kasszában ülve, ráköszöntöttem, hogy szervusz Kányai uram . . . önkéntelenül azt vágta rá, hogy: — De eadem! . . .

Egy vidéki karmester felesége okvetlenül kedett egy vasárnap reggel a kassza előtt, mikor a legtöbb dolga volt: „Hogy neki rezerváljon jegyet, mert neki ma is ad a direktió.“

— Ne hepcziáskodjék, ma nincs ingyenjegy.

— Nekem lesz, de maga ne hepcziáskodjék, mert kifüüstölöm onnan, abból a lyukból . . .

Szó szót ért a tolongó publikum feje fölött, s a karmesterné tollas kalapja úgy libegett-lobogott a Tóni orra alatt, hogy végre kifakadt . . .

— Menjen a pokolba a tollaival az orrom elől! . . .

— Mi a baja a tollaimmal?

— Mi? Az, hogy maga éppen olyan, mint az ura — az operett-író!

— Már hogyan?

— Maga is idegen tollakkal ékeskedik! . . .

Ezzel be volt fejezve a vasárnap reggeli társalgás.

Volt a színháznak egy szerepkihordója, valóságos specialitás a maga nemében, a Kóré.

lehetőséges, hogy az egyik megkarcolja a másikat.

Lehetetlen, hogy mindez eszébe ne jusson annak, ki elnézte a komoly, derűs, mosolygó kálvinista papokat. Szinte mellékes, hogy ők most valami nagygyűlést tartanak és hogy, mint az ilyen nagygyűléseken szokás, disputálni fognak; a magyar ember csak azt a kálvinista papot láthatja, ki csendes lépésekkel — talárral a vállán, könyvvel a hóna alatt — megy a hivek között, föl a szószékre és onnan kissé kenetteljes, de érczes meleg hangon hirdeti, hogy Isten és Haza egyazon fogalom.

Budapest, szeptember 29.

Minisztertanács. Holnap, szerdán déli 12 órakor a miniszterelnökségi palotában minisztertanács lesz, amelyen a folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá. A minisztertanácsban a kormány összes tagjai részt fognak venni.

Közös miniszterek Budapesten. Bécsből jelenté tudósítónk, hogy báró Aehrenthal külügyminiszter és Schönauich hadügyminiszter holnap, báró Burián közös pénzügyminiszter október 1-én, báró Beck osztrák miniszterelnök pedig október 2-án utazik Budapestre.

Schönauich Ferenc tábornagy, közös hadügyminiszter holnap este Budapestre érkezik.

Gróf Apponyi Albert a királynál. A király ma délelőtt 12 órakor gróf Apponyi Albert közoktatásiügyi minisztert különkihallgatáson fogadta. A miniszter a kiballgatás alkalmával állítólag a katolikus autonómiairól is jelentést tett a királynak.

A mexikói követ Wekerlénél. Báró Giskra Károly osztrák-magyar mexikói követ Budapestre érkezett és a tegnapi nap folyamán meglátogatta dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt.

Kossuth Ferencz üdvözlése. Az európai táviró- és távbeszélő adminisztrációknál alkalmazott technikusok első nemzetközi értekezletének tagjai tegnap megtekintették Weisz Manfréd és Berchtoldnak Csepel községben lévő gyárát s ezen alkalmából Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert a következő francia nyelvű táviratban üdvözlötték:

Sándornak hitták a keresztnevének, sok szállóige maradt utána; ez egy ingyeneseknek kedves napon jegyet akart kiváltani Sántától.

Az folyton egy harmademeleti zártzseket dugott ki neki a lyukon.

— Menjen a fenébe, Sántha ur ezzel a jeggyel! Most nem a Kányai uramat játszsza a Liliomfiában!

— Mért, te akasztóírávaló?

— Mért akár a nyolcz krajczárosból kérek, akár a tizenhat krajczárosból, mindig csak „abbul” ad...

A társalgóban vígan folyt egy időben a ferblizés. Sántha is betéved és részt kíván a játékban.

— Nem lehet. Hangzik a zord felelet.

— He? ... Hát miért nem? ...

— Nem játszszuk a ferblit ma sántával...

Eleinte nagyon hadart, amit később sem tudott egészen elfeledtetni. Egy kollégája, aki elől úgy kapkodta a végszavakat, mintha gyorsvontaton hajtana, egy szál virágot küldött a jubileumára:

— Az utolérhetetlen pályatársnak! ...

Az cífélét kedvesen megmosolyogta és semmiféle sikerült tréfáért nem neheztelt. Annál jobban haragudott az izetlenségéért.

A szigorú kötelességtudás, becsület munkámba volt. Azt a kis kört, amelyet betöltött, lelkesen, hiven és egészen betöltötte. Nem volt napfény, meteor, üstökös csillag; egyszerű, derült, meleg pásztortűz, amely nem messze világít, de meleget áraszt maga körül, az igazi érzés, a hív kötelességtudás, a szeretet melegét! ...

Eljátszotta evilági komédiáját — legyen vidám a folytatása — odaát! ...

Az európai táviró- és távbeszélő adminisztrációknál alkalmazott technikusok tagjai Weisz Manfrédnek Csepel községi gyárában összegyűlve, ezen hatalmas alkotás szemlése közben Exczelelencziádnak tiszteletteljes hódolatukat és szerencsekívánataikat fejezik ki azon fáradhatatlan buzgalomért, melyet Exczelelencziád a magyar ipar érdekében kifejt.

Montecuccoli utazása. Gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok adjutánsának, Lucich Károly sorhajóhadnagyának kíséretében Triesztbe utazott, hogy az „Erzherzog Franz Ferdinand” hadihajó vízrebocsátásánál jelen legyen.

Ellenkoalíció az ellenkoalíció ellen. A radikális és a földműves pártnak a nemzetiségi párttal való szövetezése tárgyában tegnap is folytak tárgyalások. Az eddigiek szerint a szociáldemokrata párt alkalmasint mint fegyvertárs fog az ellenkoalícióhoz csatlakozni. Az ez iránti tanácskozások még egy-két hetet is igénybe fognak venni. A radikálisok, a nemzetiségek és a szociáldemokraták által alakított ezen választójogi koalíció ellen új ellenkoalíció van készülöben. Achim András, a békéscsabai parasztpárt elnöke a múlt héten Budapesten járt. Csakhamar kipattant a terv, hogy Achim tárgyalásokat folytat a képviselőház néhány ellenzéki tagjával és oly ellenkoalíció létesítésén fáradozik, melynek a békéscsabai parasztpárton kívül a balpárt és a demokrata-párt, esetleg a Mezőfi-féle újjászervezett szociálista-párt lennének tagjai. Az új ellenkoalíció megalakulása csak a radikálisok, nemzetiségek és a szociáldemokraták szövetezése után hozhatók nyilvánosságra.

Küldöttség Sztérényi József államtitkáránál. Csepel község küldöttsége tisztelettel ma délután Sztérényi József államtitkáránál Leskovics Gyula községi jegyző vezetésével, kérve az államtitkár jóindulatát az Erzsébetfalváról Csepelre vezetendő villamos vasút ügyében, melyet holnap tárgyal anketészerűleg a kereskedelemügyi minisztérium. Sztérényi József államtitkár szívesen fogadta a küldöttséget és azon reményének adott kifejezést, hogy a kérdést közmegnyugvásra sikerül a holnapi nap folyamán megoldani.

Gróf Apponyi Albert beszámolója. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter, Jászberény város országgyűlési képviselője, október hó 18-án Jászberényben beszámoló-beszédet mond.

Városi tisztviselők fizetésrendezése. Versecz városi tisztviselőkar dr. Rezucha István polgármester elnöklésével elhatározta, hogy fölhívja az összes törvényhatósági és rendezett tanácsú városok tisztviselőkarát, hogy küldöttségben tisztelegjenek Wekerle miniszterelnöknek és gróf Andrássy belügyminiszternek, hogy a jövő évi állami költségvetésbe a városok fölségítésére beállított két millió koronát elsősorban ama városok tisztviselői karának fizetésjavítására, illetve fizeteskiegészítésére fordítsák, amely városokban a tisztviselők fizetésrendezését a mai kor igényeinek megfelelően még nem vitték keresztül. A verseczi tisztviselői kar Bodry Mihály városi tanácsost bízta meg képviselővel és fölhatalmazta, hogy a küldöttség mielőbb való összehívása iránt intézkedjék.

Horvátországi események. Báró Rauch Pál báró szerdán este Budapestre utazik, hogy a spanyol királyi pár látogatása alkalmából rendezendő udvari finnépességeken részt vegyen.

A horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága a legutóbbi napokban ülést tartott, melyen főleg azon magatartást vitatták meg, melyet a delegáció horvátországi tagjai a delegációk tanácskozásaiban tanúsítani készülnek. A horvátok, hír szerint, úgy a bosznia-hercegovinai állapotokat, mint a jelenlegi horvátországi viszonyokat szóvá fogják tenni. A végrehajtó-bizottság egyúttal elhatározta, hogy a koalíciót október 21-ikére Zágrábba teljes ülésre hívja össze. Ez ülésen Horvátország 88 választókerülete közül 56 lesz képviselve. Ez ülésnek nagy fontosságot tulajdonítanak, mert a legmesszebbmenő határozatokról lesz szó. A horvát koalíció ugyanis egy emlékirat tervével

foglalkozik, mely a külföld informálására szolgálna és amelyben a horvátok azt panaszolják, hogy a kormány az alkotmányt ignorálja, hogy a törvényhatározott intézkedése ellenére az országgyűlést nem hívják egybe és hogy a kormány a nép akaratát semmibe sem veszi. Ezen emlékiratban a nagy-szerb propaganda miatt letartóztatott szerbek helyzetéről és a bírák magatartásáról is informálni akarják a külföldet.

Ogrizovics Milo és Nikola orlogi lakókat letartóztatották. Az a vád ellenük, hogy az ismert tüntetések alkalmával fákat döntöttek báró Rauch automobilja elé, amivel a bíróság nézete szerint orvgyilkosság kísérletét követték el báró Rauch ellen.

Accurti kir. ügyész Pozsegából Nova-Gradiskába utazott, ahol szintén letartóztatások várhatók.

Bosnyák ügyek. A sarajevói „Srpszka Rjecz” azt írja, hogy Popovics Vazul banjalukai metropolita Budapesten való tartózkodása alkalmával beszélt Burián közös pénzügyminiszterrel és ezen alkalmával szóba hozta a banjalukai elítélteket. A metropolita ama kívánságának adott kifejezést, hogy szeretné, ha báró Burián még az ő beiktatása előtt megkegyelmezésre ajánlaná az elítélteket, vagy pedig elrendelné a pör revízióját. Báró Burián azt válaszolta a metropolitának, hogy a metropolita kívánsága még korai és hogy az elítéltek sorsa a banjalukai lakosság magatartásától függ.

Az egyetemi ifjuság és a választási reform. Ma délután a műegyetemi ifjusági egyesületek vezetői a Műegyetemi Körben értekezletet tartottak, amelyen Moór Jenő előadása után a következő határozatot hozták:

A kir. József-műegyetem ifjusága nem kíván beleavatkozni a választási reform körül folyó harczba. A magyar törvényhozás mindkét házáról feltételez akkora politikai éleslátást és hazaszeretetet, hogy a nagy reformot úgy valósítsák meg, hogy a magyar nemzet politikai, gazdasági és kulturális érdekei teljes védelemben részesüljenek. Mindazonáltal az ifjuság nem mulaszthatja el, hogy teljes komolysággal ne mutasson rá arra, hogy a nagy nemzeti küzdelmek idejében is a multban politikai érettségének, komoly judiciumának, mindenek fölött pedig megközelíthetetlen hazafiságának oly nagy jeleit adta, hogy méltán megkövetelheti azt, hogy akkor, mikor a politikai jogok kiterjesztéséről van szó: minden huszonegyedik életévét betöltött egyetemi és főiskolai polgár szavazati jogot nyerjen.

A műegyetem ifjusága e méltányos követelésének kivívása érdekében csatlakozásra hívja fel az ország főiskoláinak ifjuságát, kívánalmait annak idején a képviselőház elé terjeszti s memorandummal keresi föl az összes pártokat, amelyekből törekvéseinek támogatását méltán elvárhatja.

A bírósági bejelentések bélyege. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter a végrehajtási novella alapján teendő bírósági bejelentések bélyegkötelezettsége tárgyában a mai napon 103599. szám alatt valamennyi pénzügyigazgatóságnak következő rendeletet adta ki:

Az 1908. évi XLI. t.-cz. 31. §-a alapján teendő bejelentések s az azokhoz csatolt értesítések bélyegilletéke tárgyában ez évi szeptember hó 9-én 100017/1908. szám alatt kiadott körrendelettel kapcsolatban meghagyom a pénzügyigazgatóságnak: haldéktalanul utasítsa a kerületébe tartozó királyi adóhivatalokat, hogy a most említett értesítések bélyegtelenisége miatt felvett leletek alapján csak az egyszeres illetéket szabják ki és szedik be, a felemelt illeték előírását jelen rendeletre való hivatkozással mellőzzék. Olyan esetekben, melyekben az ilyen leletek alapján már a felemelt illeték előíratott, azt a pénzügyigazgatóság jelen rendelet alapján a fél költségek bevétele nélkül hivatalból töröltesse. Abban a kérdésben ugyanis, hogy a bejelentés mellé csatolt értesítések bélyegkötelezettsége vagy sem, eltérő nézetek merültek fel, a kérdéses irat bélyegkötelezettsége vitássá vált, így ez értesítések bélyegtelen beadása nem tekinthető oly mulasztásnak, amely a törvény szigorának alkalmazását indokolta tenni. Jelen rendeletet maguknak a bejelentési beadványoknak bélyegtelenisége miatt felvett leletekre nem nyer alkalmazást.

Betiltott népgyűlés. A makói polgári radikális párt szerdára népgyűlést jelentett be a pluralitás ellen. Makó város rendőrkapitánya azonban az engedélyt a népgyűlésre nem adta meg. A párt vezető-

sége távirati uton kérvénnyel járult a királyhoz, hogy ne engedje meg, hogy a kormány a paktumban vállalt kötelezettségtől eltérőleg az általános választól jogot a pluralitás rendszerével megszorítsa, hanem hogy azt a nép érdekeinek megfelelőleg az egyenlőség, titkosság és általánosság elvének megfelelőleg emelje érvényre.

Bulgária és Törökország konfliktusa.

Katonai intézkedések. —

Budapest, szeptember 29.

A keleti vasutak ügye úgy látszik, Bulgária teljes vereségével végződik. A nagyhatalmak, különösen Anglia erőiesen visszautasította Bulgária erőszakos eljárását, mely nem cselez egyebet, mint zavart támasztani a Balkánon. Az angol sajtó kiméletlen támadásaiból monarchiának is kijut, mert ma a londoni lapok legnagyobb része követte a „Times“-t és Ausztria-Magyarországot azzal gyanúsítja, hogy Bulgáriát eszközüül használja fel saját terve megvalósítására.

A bolgár kormány tegnap megczáfolta annak hírét, hogy a Kelet-Ruméliában összpontosított csapatoknak valami köze volna a keleti vasut ügyéhez; szerinte egyszerű hadgyakorlatokról van szó. Ennek azonban ellentmond ma egy szalonikii távirat, mely jelenti, hogy a török harmadik hadtest parancsot kapott, hogy indulásra készen álljon. Ha e hír igaz, akkor az mindenesetre óvintézkedés akar lenni, mert Konstantinápolyban ma már nem igen hisznek a bolgár kormány jóhiszeműségében.

Mai hireink a következők:

Szalonikiből jelenti, hogy a hadügyminiszter elrendelte, hogy a harmadik hadtest huszon-négy óra alatt elindulásra készen legyen. A hadügyminiszter ezenkívül az összes katonai attasékat haza hívatta a külföldről. Legközelebb nagy haditanács lesz, amely a katonai helyzettel fog foglalkozni.

A bolgár miniszterelnök kijelentette, hogy Bulgária nem gondol arra, hogy a kelet-ruméliai vasutat kiadja a kezéből, de reméli, hogy sikerülnie fog megtalálni az alapot arra, hogy a vasut jelenlegi tulajdonosával megállapodásra jusson. Dr. Mincevicset, Bulgária londoni diplomáciai ügynökét táviratilag visszahívták Szófiába. Az angol kormány közölte Bulgáriával, hogy véleménye szerint a keleti vasutak további megszállása nem igazolható és eszerint nem jogos. Londonban az egész sajtó engedelmeskedik a kiadott jelszónak s a bolgár eseményekben osztrák-magyar, német intrikát lát s ennél fogva keményen elítéli azokat. A Morning Postnak azt jelenti Pétervárról, hogy az orosz kormány halálra sem akar Bosznia és Bulgária függetlenségéről. A Daily Telegraphnak jelenti Pétervárról, hogy gróf Berchtold osztrák-magyar nagykövet megrövidíti szabadságát és a bolgár kérdés komolysága miatt már a jövő héten visszaérkezik állomására.

Konstantinápolyban azt remélik, hogy Ferdinánd fejedelemnek és Paprikov külügyminiszternek Szófiába való megérkezése után a konfliktust barátságos módon el fogják intézni.

Az az erőszakosság, melylyel Bulgária a keleti vasutak bolgár vonalait megszállotta, eszmecserére ad okot az érdekelt pénzügyi csoportok között, melyet legközelebb Berlinben fognak megtartani. A hivatalos körök, valamint az érdekelt pénzügyi csoportok teljese, egyetértéssel arra nézve, hogy Bulgáriával szemben mindenesetre meg kell maradni azon az állásponton, hogy Bulgária tartozik a vasutat visszaadni. A keleti vasutak bécsi igazgatósága a konstantinápolyi igazgatóságtól a következő táviratot kapta:

„Személyzetünk a kelet-ruméliai vonalon a bolgár hivatalnokok részéről folytonos erőszakoskodásoknak van kitéve. A helyzetet lehetetlen tovább így fentartani. Kérjük, tegyenek sürgős lépéseket a kormánytól, hogy ez az állapot véget érjen.”

Ujabb hírek.

A Lokalanzeiger tudósítója jelenti Szófiából: A keleti vasutak délbulgáriai vonalának állomásain tegnap adták át katonai fedezet mellett az újonnan ki-nevezett hivatalnokoknak a kezelést és a jegypénztárakat. A filippopoli állomáson a felügyelő vonakodott kiszolgáltatni a jegypénztárt s előmutatta az osztrák-magyar konzul írásbeli tiltakozását, az új állomási főnök azonban nem hederített az óvásra s a politikai hatóságok képviselőinek jelenlétében átvette az állomást. Hír szerint Ausztria-Magyarország több ízben erőiesen tiltakozott a keleti vasutak vonalának megszállása ellen s egyidejűleg olyan értelembe tett közvetítő javaslatot, hogy Bulgária mindenképp állítsa helyre a status quot a vasutvonalon s mihelyt ez megtörtént, lehetőleg gyorsan kezdje meg az alkudozásokat a vasutvonal megváltása céljából. Nem lehet tudni, vajon a bolgár kormány eleget fog-e tenni ennek a felszólításnak.

A parlamenti pártvezérek tanácskozást tartottak, amelyen az ellenzéki pártok képviselői is megjelentek. Általánosan az a vélemény nyilvánult meg, hogy Ferdinánd fejedelem népszerűsége nagyon megnőtt a vasuti kérdésben követett eljárása miatt, a kormány pedig ígéretet tett, hogy a keleti vasutak bolgár vonalát semmi körülmények között nem fogja visszaadni. Az ellenzéki pártvezérek is helyeslik ezt az elhatározást és kötelezték magukat, hogy a vasutvonal kiszolgáltatása esetén nem vállalkoznak kormányalakításra. Paprikow külügyminiszter a külföldi diplomáciai képviselők előtt azt a reménységét fejezte ki, hogy a vasut miatt támadt bonyodalom békésen fog elsimulni.

Németország Szófiában erőiesen lépést tett a keleti vasut kérdésében s ragaszkodik ahhoz a követeléshez, hogy a bolgár kormány feltétlenül állítsa helyre a status quot.

Ferdinánd fejedelem a politikai helyzetre való tekintettel megváltoztatta terveit s a további utazás helyett egyelőre Ebenthalba ment, ahonnan szombaton visszatér Szófiába.

Nagy elégtétellel konstatálják Szófiában, hogy Ferenc József király Ferdinánd fejedelem fogadtatása alkalmával a bolgár Sándor-rend aranylánczát és jelvényeit viselte s ezzel olyan figyelmet tanúsított, amilyent eddigelé egyetlen államfő sem mutatott a bolgár fejedelem irányában. Ennek a megtiszteltetésnek Szófiában nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A porta-körök kijelentéseiből kitűnik, hogy a törökök mindkét bolgár incidensst stoikus nyugalommal nézik. A keleti vasutak tekintetében a porta el van határozva, hogy ragaszkodik a kormányok közötti tárgyaláshoz. A portának az a terve, hogy a török szolgálatban lévő Laurient francia nagykövetségi tanácsos elnöklésével nagy pénzügyi bizottságot küld ki, melynek az lesz a feladata, hogy a pénzügyi helyzetet tanulmányozza s megfelelő javaslatokat tegyen. Az ifjú-török bizottság békés uton óhajtaná elintézni a Bulgáriával való konfliktusokat, másrésztől azonban azt az álláspontot vallja, hogy Törökország tekintélye és a berlini egyezmény nem szenvedhet csorbát. Török lapjelentések szerint a nagyvezér ígérete ellenére megkezdődött a Szofoi és számoszi hívei ellen indított per tárgyalása. A lapok egyben a számoszi helyzetről aggasztó híreket közölnek, amelyeket azonban Kopaszisz fejedelem híveinek a török sajtóhoz intézett táviratai megczáfolnak.

A szalonikiben üléselő bolgár kongresszus elé, amelyet a szalonikii bolgár klub hívott egybe s amelyen valamennyi macedón klub választmányja részt vesz, a választási kampány alatt követendő magatartás megállapítása céljából a következő választási programot terjesztették: Alapelv: a jelenlegi alkotmány revíziója, a népszuverénitás érvényre juttatása és a demokrata elvek érvényre juttatása szellemében. Közigazgatás: valamennyi közigazgatási egység új beosztása a nemzetiségi elv szerint, a nahiák teljes önkormányzati joga. Birósági illetékeségek: valamennyi polgár a közigazgatási tisztviselők beosztásával a rendes biróságok alá tartoznak; a haditörvényszékek kizárólag fegyelmi ügyekben, az egyháziak pedig tisztán vallási természetű

ügyekben ítélhetnek. Egységes végrendekezési és örökösödési törvény a föld- és jelzáloghitel szervezése céljából a birtok osztályozása szabad- és vakufbirtokokra. Utóbbiak számára külön törvény. Közönséges és politikai bünesetek számára esküdtbíró-ság. A mezőgazdasági jelzáloghitel olcsóbbá tétele. Állami intézkedések a földnélküliek ingatlan szerzésének lehetővé tételére. Hadügy: az általános szolgálati kötelezettség életbeléptetése. Kétéves szolgálat a gyalogságnál, hároméves szolgálat a lovasságnál és tüzérségnél. Minden hadtestben külön ezred fiatal ömbereknek, akik középiskolát végeztek, vagy magasabb kiképzésben részesültek. E fiatal emberek kedvezményekben részesülnek és csak egy évig szolgálnak. Közoktatásügy: valamennyi magán elemi- és középiskola állami felügyelet alá helyeztetik. A magániskolákban anyanyelven történik az oktatás. A népiskolák magasabb osztályaiban kötelező a töröknyelvű oktatás, szintegy a középiskola valamennyi osztályában. A községek jogi személyek. A községek közvetlen felügyelete alatt álló nevelő intézetek ugyanolyan előjogokban részesülnek, amilyeneket a törvény a hasonmű állami intézetek számára engedélyez. Nyelv: az ozmán birodalom hivatalos nyelve a török. Mindenkinnek joga van azonban, hogy a legfelsőbb semmitűszék és a minisztériumok kivételével saját anyanyelvén adhasson be beadványokat az állami hatóságoknak. A nahiákban és a községi hatóságoknál a hivatalos nyelv az illető közigazgatási fórum hatáskörében élő lakosság többsége alapján határozandó meg. A közigazgatási hatóságok hirdetményei az illető vidéken leginkább elterjedt nyelven tétessenek közzé.

A török lapok ma csupán a bolgár incidensre vonatkozó európai, különösen angol lapvéleményeket reprodukálják. Csupán a Jeni Gazetta, a nagy-czím lapja közöl vezércikket „Európai centrum” címmel, amelyben idézi Nacsevics mondását, hogy pilafért nem viselnek háború és hozzáteszi a lap a maga részéről, hogy még kevésbé lehet ezért a két ország gazdasági érdekeit feláldozni. A vezércikk rámutat az osztrák sajtónak a Gesov-ügyben és a keleti vasut-ügyben kifejtett ellentétes nézeteire és kiemeli az angol és francia sajtó kedvező kommentárjait.

A Lokalanzeigernek táviratozzák Szófiából: Megbízható forrásból értesülök, hogy Malinow miniszterelnök és Lapcew kereskedelmi miniszter Bécsben a fejedelemmel folytatott tanácskozásból azt a meggyőződést merítették, hogy Ferdinánd fejedelem helyesli a kormánynak abbeli elhatározását, hogy a keleti vasutvonalat mindenáron megtartja. Ezzel a kérdés döntő stádiumba jutott. Mivel a bécsi kormánytól az eddigig határozottabb lépés nem várható és mint ahogy Németország ebben az ügyben a vezetést a bécsi kabinetnek engedte át, Berlinből sem kell tartania a szófiai kormánynak erőiesen közbelépésre.

A bolgár vasutvonal anektálása következtében a konvenczióális vonat és a keleti express 4-5 órát késik. Az utasok panaszkodnak a bizonytalan közlekedés miatt.

A német diplomáciai ügyvivő Szófiában csatlakozott az osztrák-magyar ügyvivő tiltakozásához s kijelentette kormánya nevében, hogy rosszalja a bolgár kormány eljárását. Németország ebben az ügyben csak másodsorban van érdekelve s ezért a vezetést átengedi az osztrák-magyar monarchiának.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A bajai kisdudóvó. Gróf Apponyi Albert valóság- és közoktatásügyi miniszter ma a bajai kisdudóvó-ügyre vonatkozó leiratot intézett, amelyben értesítette a hatóságot, hogy Baján állami kisdudóvókat óhajt feállítani és kéri, hogy a város e célra 3 százalékos óvodai pótdótot vessen ki, melyből az állam a személyi kiadásokat fedezi. Telket és épületet a város adjon e célra. A leirat nagy megelégedést kellett és az október elején megtartandó közgyűlés elé terjesztik.

Miskolcz város képviselőtestülete ma délután Szentpáli polgármester elnöklése alatt rendkívüli ülést tartott. Napirenden volt a villamos vasut és vi-

lágítás megváltása. A villamossági társaság 4,250.000 korona vételért kért a megváltás fejében és hajlandó az üzemet a várostól, mint tulajdonostól 15 évre bérbe venni. A közgyűlés nagy többséggel elvetette a villamossági társaság vételi és bérleti ajánlatát. Végül 2,500.000 koronás kölcsön felvételét határozták el vízvezeték és csatornázás építésére.

A spanyolok jöveteléről.

Budapest, szeptember 29.

Hiába tagadni, nincs mit tagadni. Az egész város várja a spanyoloknak ama királyát és a királynak az ő feleségét, meg a velük jövő haldgokat, lovokat, udvaroncokat, mindenféle lakájnépükkel egyetemben.

Ahogy az ember az utcákon halad, szembe találkozik szegény néppel és hallja a beszélgetésüket. Az asszony, aki este az ura elé megy a műhelyhez, elmondja, hogy várakozása alatt mit olvasott a krajczáros lapban. Könyv nélkül tudja az egész programot, ami a spanyolok jöveteléről szól, mikor érkeznek, kik fogadják a vasutnál, merre mennek, mit csinálnak az első délután, este, meg aztán a második napon és a harmadik napon, végül pedig, hogy hány órákor utaznak el Isten segédelmével. A mögöttünk jövőök ugyanerről a témáról beszélgetnek és az előttünk haladók hasonlóképpen. Mi magunk továbbá az újságokból a felől is tudomást szerezhettünk, hogy valamennyi társaskörben, nyilvános- és magánösszejövetelen a spanyol királyi pár érkezése és az ő fogadtatásuk és ellátásuk programja foglalkoztatja a gondolkozást. Ezenkívül a hivatalos közleményekből tudjuk, hogy fent a királyi várakban hasonló nagy a készülődés. Avagy mondhatnók ellenkezőleg: mivel hogy a várban folyó készülődésekről és programtervekről hirt adnak, e miatt terjed lépcsőről-lépcsőre, mind alább és alább a várakozás, a szenzációs érdeklődés.

Összegezve a benyomásokat, majdnem arra az eredményre jutottunk, hogy a spanyol királyi pár érkezése és itt tartózkodása kitűnően van adminisztrálva reklám dolgában.

Ne tessék ezt a meghatározást se túlságosan cinikusnak, se meggondolatlanak tartani. Képzeljük például, hogy előzetesen nem közölnek híreket a spanyol királyi pár érkezéséről, sem nem adják tudtul a világnak, hogy minő fogadtatás lesz, hogy a királyival együtt, mely főhercegek, főhercegnők, udvari és egyéb méltóságok jelennek meg. Ha nem írják le, hogy kik ülnek a kocsikban és milyen sorrendben, hogyha nem tudatják mindenkivel még ez elhelyezkedés közlése által is, hogy mi az az ünnepi parádé. Elképzeltetjük továbbá a királyi palotában lévő ünnepélyeket is anélkül, hogy ezek felől részletesen és előre informálják az egész publikumot, kiemelve, hogy kiket mutatnak be az udvarnál, kik kapnak meghívót a bálra, kik az udvari ebédre, meg aztán a gróf Karácsonylék estélyére.

Mindez így rendre elképzeltető anélkül, hogy az udvari etikett szabályai szerint rendezendő bevonulás, fogadtatás és valamennyi ünnepély csak egy hajszálnyira is változnék. Hisz a pályaudvart, ahol az üdvözlések lesznek, éppúgy elzárják a nagyközönség elől, amelyiknek kíváncsiságát oly rendkívüli módon felkeltették, mint ahogy elzárnák abban az esetben is, ha az illetékeseken kívül senki se szerezne tudomást a nagy eseményről. Hasonlóképpen elzárják az utakat is és csak kivételesen igazolt egyének juthatnak a katonai kordonon belül. Az udvari ceremóniák szabályaiból kiki előre megkoncipiálhatja magának a meghívandók névsorát valamennyi ünnepélyre, a bálra éppúgy, mint a na-

gyobb és kisebb ebédekre, sőt a grófi estélyekre vonatkozólag is. Az a nép, amelyiknek a fantáziája most izgatódik, semmiesetre sem lesz ott jelen, ha csak nem érzi jelenlétének magát az által, hogy lesznek ott országgyűlési képviselők és hogy talán akad egy, aki kellenél többet szedvén be a jóból, a nép nevében elkialtja magát a buffet mellett:

— Pszt! Lakáj! Pezsgőt ide, a teremtsit a nyuzott kipednek, ne sajnáld. Mi adjuk a czi-villistát.

Mondom, magának a népnek a részvételét eleve lehetetlennek kell konstatálni és a felvonulások, meg az összes ünnepélyek programja betartható az ő előzetes értesítése nélkül is.

Tehát reklám. Mert a népre szükség van. Szükség van reá, hogy ne csak katonák legyenek a pályaudvar környékén és a bevonulás utjain. Szükség van rá, hogy a nép ezrei, tizezrei és százezrei ott tolongjanak a fegyveres emberek háta mögött, kiabáljanak, éljenezzenek, izadjanak, elfoglalják az ablakokat, az erkélyeket, a lámpaszlopokat, a boltok kirakatait, a házak fedelét. És lármázzanak és ujjongjanak. És ott legyenek az utak szélén, amikor a kiválasztottak az ünnepélyekre mennek, meg onnan eltávoznak, amíg benne mulatnak.

Ezt a népet mozgatja meg a reklám. Mert egyik uralkodó a másikat csak úgy ünnepelheti teljesen, hogyha nemcsak katonáival és hatóságaival, a választottak előkelőivel ünnepli, hanem a néppel is. A népnek a látványból alig jut annyi, mint amennyit egy mozgókép-színházban tolongás nélkül kaphat, de a készülődésekről való híradások az ő meginvitálásait jelentik ingyenes szemlélődésre és a nép erre a legkönnyebben kapható. Hozzávéve persze egynemely más körülményt is, ami hatást gyakorol a képzletére, hogy hátha különös szerencséje lesz és elevenen látja az egészet (tudniillik a felvonulást), a nagy kiváltságosok összességét, az idegen királyi párt a dámákkal és urakkal, akik a király asztalánál nagy kanállal esznek s akiknek soha sincs gondjuk arra, hogy lesz-e miből ebédet főzni holnap.

A népre szükség van nemcsak akkor, amikor a királyok harcába indulnak egymás ellen, hanem akkor is, amikor baráti ölelésre sietnek egymáshoz.

A város gazdagabb lett. Vidéki kuriákból és külföldi mulatóhelyeikről eljöttek a reprezentáló urak, akiknek nagy czimjeik, tisztségeik, rangjuk és ceremóniás állásuk van. Elhozták családjukat is, az udvarképes dámákat és bemutatandó kisasszonyokat. Becsukott kastélyok kinyílnak. Párisból, Bécsből mindennap érkeznek a ruhák. A nagy czégeknél, melyek közvetítik a híres divatokat, éjjel-nappal dolgoznak. Az antik ékszerek előkerülnek. A díszmagyar ruhákat porolják, a csizmákat próbálgatják. Másodrendű szállodákba is kerülnek nagynevű vidéki urak. A kaszinókban hajnalig világosság van.

Az udvari ünnepélyek szerzik ezt a gazdagodást, mozgalmasságot és élénkséget. Megismerheted mindenkiről, akivel találkozol, hogy van-e megjelenési joga az ünnepélyeken, vagy nincs. Kérdezni azonban nem szabad. Az illendőséghez tartozik tudni és a legnagyobb illetlenség olyasvalakitől kérdezni, hogy: felmegy-e a Várba? aki még fővárosi bizottsági tagnak se tudta megválasztani magát és a kerületi banketteken se mondhatott felköszöntőt. Aki nem születik bele, annak külön képességekre van szüksége még iskolaszéki tagság elnyeréséhez is. Ellenben szemhunyorítás nélkül fel fizetés nélkül a vendéglői asztal

mellől, bevégezve ebédjét, egy ur és úgy tud tova menni, hogy a pinczérel, nem merik megszólítani, ennek legalább is képviselői mandátuma révén belépési joga van a nagyobb udvari bálba.

Ilyenkor lehet leginkább tapasztalni, hogy mi az a kiváltságos állapot. Nem a kereskedő, nem a népet nevelő és az ifjúságot oktató tanáré, nem a vívmányokért kutató mérnöké, tudósé, nem is esetleg a művészé, kit egy egész nemzedék tanul és az íróé, akinek munkájában gyönyörködik és eszméiből lelkesedést merít. A kiváltságos állapot ilyenkor egészen más. Bizonyos rangokhoz, születési, vagy szerzett kvalifikációkhoz van kötve, amelyek esetleg társulhatnak másokkal, de az imént felsoroltak önmagukban a rangok nélkül nem adnak jogcímet. Ezek is bizony a néphez tartoznak és csak távolról vehetnek részt a nagy ceremóniákban, amelyek zártkörűek, tudniillik a hivatalos tudósításokat olvashatják. (De ezt aztán akár ingujjra vetkőzve tehetik és tornás virstilt ehetnek hozzá, amíg a menu különös nevű pontjait sillabilizálják.)

Valahogy azonban ne tessék elkeseredni miatta. Udvarképes dámától hallottam, hogy azt mondja:

— Nem szeretem az ilyen összetoborzásokat. Ott a nagyobb rangú borzasztó kegyetlenül lenézi a kisebb rangut.

Igaza van. És hogy mindenki pontosan tudhassa, hogy kit kell lenéznie, a legfinomabb megkülönböztetésekkel, a rangok sorrendjében helyezik el őket.

Van, akit maga a király megszólít. Más csak a főherceg. Van olyan rend, hogy a férjet megszólítja egy főhercegnő, de az asszony kisebb rendű s az egyáltalán meg nem szólítandók közé van elhelyezve. Viszont lehetséges, hogy az asszony kerül előbbre s a férjnek csak olyan fokozatu elbánás jut, mint egy hadnagynak. És igen nagyon sok díszes polgári méltóság van nálunk, amelyik az udvari etikett szerint nem számítódik többé a megjelenés esetében sem, mint egy hadnagynak a csillaga.

S ezért a jóért néhány álmatlan éjszakát kell elszendvednie a trémázás izalmával, míg a végén felfedezi, hogy nem volt érdemes.

Amiképpen a rendkívüli és kiváltságos dolgok elképzélése általában mindig szebb a valóságnál.

— Most szerda jön, aztán csütörtök jön és akkor megérkezik a spanyol király.

A gyermekek is így számítják a napokat, mint ahogyan most nagyon sok felnőtt ember számítja Budapesten. De a felnőttek közt olyanok is, akik nem örömet, mulatságot és gyönyörködtető látványt várnak tőle, hanem erre az időre felelősségteljes, nehéz feladatuk van.

Akik a rendre ügyelnek, meg akiknek az állása forog koczán, ha a rendezés valamely hiányosságából, esetleg egyéb mulasztásból, vagy tapintatlanságból diszharmonia keletkeznék.

Ezeket igazán sajnálnók. Inkább sajnálnók őket, mint azt, hogy ha egyáltalában nem volna semmi látványosság, se dísz, se tömeg.

EGYHÁZAK.

— (Püspöki értekezlet.) Vasary Kolos bíboros hercegprímás október elsejére püspöki értekezletet hívott össze. Az értekezleten a kiküldött szakbizottságok jelentéseit terjesztik elő.

— (Bogdanovics beiktatása.) Bogdanovicsnak a patriárkai székben való megerősítése a jövő héten fog bekövetkezni. Ezért a kongresszus október 3-án ülést fog tartani, hogy a királyi megerősítést tudomásul vegye; az ünnepélyes installáció október 4-én

lesz. Bogdanovics utóda a budai püspöki székből valószínűleg Brankovics beocsini archimandrita lesz, bár Viditzky kovili kolostorfőnök nevét is emlegetik.

— (A pápai nuncius Magyarországon.) Gramito di Belmonto pápai nuncius ma délelőtt titkára, Msgr. Rossi kíséretében látogatást tett Vaszary Kolos hercegprímásnál. A nunciust Berger Márkus kanonok fogadta és felvezette a hercegprímás lakosztályába, ahol a két egyházió mintegy félóra hosszat tanácskozott. A Magyarországot érdeklő ügyekről, különösen a katolikus autonómiáról és a kongrua rendezéséről. Valószínűleg szóba került a „Ne temere” kezdetű pápai bulla is.

— (Kolozsvár új lelkésze.) A kolozsvári ágostai hitvallású evangélikus gyülekezet vasárnap báró Mansberg gondnok és Dianisk lelkész elnöklése alatt gyűlést tartott, hogy Kolozsvár város megüresedett másodlelkészi állását betöltse. Az állásra három jelölt volt, s a három közül Fábry Viktort választották meg ötvenhárom közül negyvenhárom szavazattal. Fábry Viktor jelenleg a budapesti Deák-téri evangélikus egyház segédlelkésze, aki kiváló szónoki képességével és széles látókörével már ez állásában is magára vonta a figyelmet. Az új lelkész november elsején foglalja el állását.

KÜLFÖLD.

Izvolzki és Tittoni.

Budapest, szeptember 29.

Dézióban Izvolzki orosz külügyminiszter reggel kilenc órakor Muraviev orosz nagykövettel sétált a nyaraló parkjában. Tittoni dolgozószobájában maradt. Reggel kilenc óra felé Izvolzki a megbeszélte tanácskozás céljából felkereste Tittonit. A két miniszter délben a városházán jelenik meg. Három órakor a miniszterek a nyaralóban a sajtó képviselőit fogadták.

Délelőtt tíz órakor Tittoni és Izvolzki miniszterek feleségei automobil-kirándulást tettek Monzába. Tizenegy órakor a két államférfi megszakította tanácskozását, amelyen senki más nem volt jelen és a városházára ment. A polgármester bemutatta Izvolzkinak segédjeit és a községtanácsosokat. Izvolzki olasz nyelven rövid beszédet intézett hozzájuk, amelyben köszönetet mondott az osztályrészül jutott fogadtatásért és azt a meggyőződését fejezte ki, hogy látogatása hozzá fog járulni a két nemzet közti kitűnő viszony szorosabbra fűzéséhez. E szavakat élénk tetszéssel fogadták. Félegy órakor Tittoni nyaralójában dejeuner volt, amelyen résztvett a két miniszter, a nagykövetek, Tittoni fia és leánya, Traversi, Tittoni kabinetfőnöke, Muraviev titkár és a polgármester. A dejeuner alatt két zenekar játszott.

A Stefani-ügynökség desioi jelentése szerint Izvolzki orosz külügyminiszternek Desióban az olasz külügyminiszternél tett látogatása a szívélyesség jellegével bírt, amely a két államférfi személyes viszonyából folyik és amely az általuk képviselt két állam politikai viszonyát is jellemzi. E találkozás megerősítette azt, ami a keleti kérdés, a török birodalom új helyzete és a napirenden álló egyéb fontosabb kérdések tekintetében Izvolzki miniszternek legutóbbi időben más államférfikkal folytatott megbeszéléseikből is kitűnt. A két miniszter tanácskozása bensőbbé tette Olaszország és Oroszország viszonyát, mert kitűnt, hogy a két állam külön érdekei teljes harmóniában állanak és a legbékésebb intenciók által vezéreltetnek. Ily békés alapelvek mellett a két állam teljes egyetértésben működhet a nemzetközi helyzet kiépítésében.

Izvolzki és Tittoni miniszterek ma délután három órakor fogadták Muraviev római orosz nagykövet jelenlétében a sajtó képviselőit. Izvolzki miniszter olaszul mondott köszönetet a szívélyes fogadtatásért, megemlékezett az Olaszországban töltött kellemes időkről és kijelentette, hogy boldog, amiképpen megérheti, hogy minden törekvése oda fog irányulni, hogy Oroszország és Olaszország közt a viszony még bensőbbé alakuljon. Tittoni miniszter azon ki-

vánságának adott kifejezést, hogy a sajtó támogassa a kormányt békés törekvéseiben. Giordani szerkesztő a sajtó nevében köszönetet mondott a szeretetreméltó fogadásért. A miniszterek ezután hosszabb ideig társalogtak a megjelentekkel.

Izvolzki külügyminiszter a Neue Freie Presse tudósítója előtt aként nyilatkozott, hogy erős meggyőződése szerint az utóbbi időben előfordult politikai incidensek egytől-egyig békésen fognak elsimulni. Ami a sandzsák-vasut és a Duna-Adria-vasut építését illeti, ahhoz valamennyi hatalom hozzá fog járulni, mert épp úgy közös érdek, mint ahogy érdeke Törökországnak ez a vasutépítés. Izvolzki úgy vélekedik, hogy Bulgária tekintetében is egyetért; megállapodásra fognak jutni a hatalmak.

A czár római látogatása. A Nuovo Giornale mai száma azt írja, hogy Izvolzki külügyminiszter elhozta Viktor Emánuel királynak a czár sajtókezű levelet, amelyben Miklós császár jelzi közeli római látogatását.

Roosevelt és Bryan. Roosevelt elnök Bryan levelére közzétette válaszát, amely főleg Bryan azon állításával foglalkozik, hogy Roosevelt kormányzása a trustok üldözése tekintetében sem őszinte, sem hatásos nem volt. Roosevelt elnök ebben az irányban kifejtett működését a Cleveland-féle legutóbbi demokrata érával állítja szembe. Az aczel-trustnak 1907. évben adott engedélyt, hogy a Tennessee Coal and Iron Co. felett magának az ellenőrzést biztosíthassa, azzal igazolja, hogy ez a társaság kívánságára történt és szükség volt, hogy a pánik lehetőleg szűk határok közé legyen szorítva. Kijelenti, hogy nem viseltetik elenszenvvel a trustok mint ilyenek iránt és azt mondja, hogy minden ember, minden testületet érdemeik szerint kíván megítélni.

A francia-német viszály. Az összes francia lapok a kazablankai incidenssel foglalkoznak. A „Siécle” szerint az idegen légió tagja a francia hatóságok szemében mindaddig, míg a szerződése tart, francia és így jogot formálnak arra, hogy letartóztatathassák, ha meg akar szökni. Németország számára az idegen legionista nem számít meg németnek lenni. A német konzulátusok azt hiszik, joguk van arra, hogy ők hazaszállítsák. Jogi szempontból igazán nehéz lesz a két felfogást kiegyenlíteni. Remélik azonban, hogy az incidens magát barátságos uton intézik el. A „Figaro” nagyon sajnálatos dolognak tartja, hogy az idegen légiót Marokkóban felhasználják. A gyarmati csapatok szívesen vonultak volna harcra és Franciaország megtakaríthatna volna ezt a szökési históriát. A két ország közvéleménye azonban ne vegye nagyon tragikusnak ezt az esetet. Különösen a két kormány fog gondoskodni arról, hogy politikájukat Párisban és Berlinben, ne pedig Kazablankában csinálják és barátságosan fogja ezt az ügyet rendezni. Más, különösen sovinszta lapok folytatják a kazablankai német konzulátus és a német kormány álláspontja ellen való éleshangú támadásaikat.

A dalai láma Pekingben. Pekingből táviratozzák, hogy a dalai láma oda érkezett és a nép ünnepiesen fogadta. A dalai láma tudvalevőleg elhagyta országát, mikor az angolok Tibet felé nyomultak előre és azóta nem is volt hazájában.

Tweedmouth lord lemondott. Tweedmouth ord tengerészeti miniszternek régóta várt lemondása tegnap megtörtént. A hivatalos jelentés megrongált egészségét mondja lemondásának okánál. Tweedmouth már hónapok óta idegbajos s orvosaj a legnagyobb kiméletet ajánlották neki. Vilmos császárral folytatott levélváltásának közzététele s anyagi helyzetének megrosszabbodása még jobban fokozta baját. Állásának betöltéséről csak a kabinet újászervezésekor lehet szó. Utódja valószínűleg Morley indiai miniszter lesz.

Újabb események Törökországban. Ozman basa, a damaszkuszi 5. hadtest parancsnoka jelenti, hogy Ibrahim basa kurd főnök kész magát megadni, azzal a feltétellel, ha személyének biztonságáért a parlament összenulésig garanciát vállalnak és híveinek megengedik, hogy a fegyvereket egy évig megtarthassák.

Konstantinápolyban ismét vendégeket várnak. 1400 athéni kiránduló, köztük több képviselő, kat-

natiszt, író, újságíró és bankár tegnap három gőzössel Konstantinápolyba utazott, ahol az ifju-török bizottság, a hatóságok, valamint az izr. és örmény ifjuság szíves fogadtatásukra készül. Megérkezésük-nél Sabbah Eddin herceg is jelen lesz.

Ibrahim pasa kurd vezér megtámadta az öt bekerítő török csapatot és három órai küzdelem után éjszaka minden vagyonával a sivatagba menekült. A török csapatok üldözöbe vették, de aligha fog sikerülni öt kézrekeríteni. Kurdostanban nagy az izgatottság és félt, hogy zavargások fognak kitörni.

A botzoni események. Innsbruckban a tartománygyűlésen Mayer és Wackernel képviselők a botzoni események ügyében sürgős javaslatot nyújtanak be, amelyben a kormányt vizsgálat elrendelésére, a bűnösök megbüntetésére, továbbá intézkedések megtételére szólítják fel, amelyek hasonló esetek megismétlődését lehetetlenné teszik. Báró Spiegelfeld helytartó hivatalos jelentések alapján vázolja az eseményeket, elismeréssel szól a hatósági szervek működéséről és sajnálkozásánál ad kifejezést a zavargások felett, melyeknek okozói szigoruan fognak bünhödni. Mayer képviselő elismeri a helytartó jelentésének helyességét és a sürgősség elfogadását ajánlja. A javaslat sürgősségét, azután pedig a javaslatot a liberálisok szavazatai ellenében elfogadják.

Innsbruckból jelentik éjjel: A tiroli tartománygyűlés mai ülésén lármás jelenetek voltak Mayer klerikális képviselő és egyetemi tanár sürgős indítványa miatt, amelyben sürgősi a kormányt, hogy a múlt vasárnap Griesben Botzen mellett történt zavargások tárgyában, amikor tudvalevőleg a szabad-elvű diákok bántalmazták a klerikálisokat, haladéktalanul indítsa meg a szigorú vizsgálatot. A sürgős indítvány felolvasása után a helytartó szót kért és megjegyezte, hogy Mayer tanárt a felekezeti türelmetlenség vezeti s ezzel veszélyezteti a nagy nehezen helyreállított felekezeti békét. Magától értetődik, hogy a kormány a zavargások miatt vizsgálatot fog indítani, de rossz szolgálatot tesz az ügynek az, aki elébe vág.

Ezután Mayer képviselő megokolta sürgős indítványát, majd Walter, Botzen képviselője, védelmébe vette a szabadelvű diákokat s a következő szónok, Scala egyetemi rektor, tanártársa Mayer képviselőnek, élesen megtámadta az indítványozót, aki a tanítást összekeveri a politikával. Mint az innsbrucki egyetem rektora, őszintén kívánja a tanuló-ifjuság érdekében, vajha Mayer tanár kizárólag a politikának szentelné magát.

Erre a gúnyos megjegyzésre a konzervatívok és a keresztényszocialisták nagy lármát csaptak és a szenvedélyek sokáig nem csillapodtak. Az elnöklő dr. Kathrein tartományi főnök hasztalan esengetett.

Dr. Scala: Kérem az elnök urat, hogy engem ille-e a szó?

Az elnök: Igen, de tartózkodjék a személyes támadásoktól.

Dr. Scala ismerteti Mayer tanár szereplését a Wahrung-afférban és szavait így végzi:

— Tiltakozom az ilyen bujtogatások ellen, amelyek ismét félkörbácsolhatnák a szenvedélyeket egyetemünkön.

Mayer az öt megillető zárszó jogán élesen kikélt Scala rektor ellen s visszautasította a denunciació vádját. Szavaira a klerikálisok és a keresztényszocialisták viharos helyesléssel feleltek és szidalmazták Scala rektort, az olaszok pedig ezt kiáltották neki: Vergogna!

Scala személyes megtámadtatás címén újból felszólt és védelmet kért az elnöktől, mire Kathrein rendutasította a szitkozódó olaszokat.

A tartománygyűlés nagy többséggel fogadta el a sürgős indítványt.

A francia-spanyol jegyzék. Olaszország, mint már megírtuk, e hónap 26-án átadta válaszigyzékét a Marokkóra vonatkozó francia-spanyol jegyzékre. A jegyzék — amint most Rómából jelentik — így szól:

A külügyminisztérium kellő gondnal és figyelemmel, barátságos szellemben vizsgálta meg az új maghzen-hivatal elismeréséről szóló e hónap 14-én a francia nagykövetség által átnyújtott jegyzéket. Az olasz kormány teljesen csatlakozik a francia és spanyol kormány azon álláspontjához, amely szerint kívánatos ezen ügynél Marokkóval szemben vala-

mennyi hatalom szolidaritását és teljes egyetértését hangsúlyozni. Ami az új maghzen elismerésére nyújtandó garanciákat illeti, az olasz kormány szintén abszolút szükségesnek tartja Muley Hafid formális nyilatkozatát (amely nyilatkozat különben már megtehető) arra vonatkozólag, hogy az algezirási akta összes határozmányait, beleértve a speciel Franciaország és Spanyolország a hatalmaktól nyert jogát a tengeri fegyvercsempészet ellenőrzéséről, valamint az algezirasi aktában lefektetett végrehajtási intézkedéseket és az ezekből folyó konzekvenciákat elismeri. Szintugy biztosítani kell az előbbi szultánok és a hatalmak között létrejött egyéb szerződések és megállapodásoknak az új szultán által való elismertetését. Az olasz kormány azon a nézeten van, hogy az új szultán sem birodalmán belül, sem a hatalmakkal szemben nem szabad, hogy köteleket engedjen felmerülni ama szilárd elhatározása tekintetében, hogy a trónralépésének tényéből reá háruló nemzetközi kötelezettségeket netán nem venné figyelembe. Az olasz kormány indokoltan találja bizonyos mértékben számot vetni valamennyi hatalomnak közös érdekével és az új szultán feladatát, tekintettel ama nehézségekre, amelyek a marokkói belső helyzet következtében minden kötelezettségek azonnali teljesítését gátolják, a lehetőség szerint megkönnyíteni.

A Times tangeri tudósítója táviratozza, hogy az új szultán Sidi Mohamed Abbas volt hadügyminisztert kinevezte a külföldi ügyek biztosává Tanger székhellyel. Ezt az állást eddig Mohamed El Torres töltötte be.

Református lelkeszkongresszus.

Budapest, szeptember 29.

A református lelkeszek ma kezdték meg a Református Lelkeszgyűlést kongresszusát Budapesten, melyre az egész országból nagy számmal gyűltek össze a kálvinista papok. A tanácskozáson Baltházár Dezső elnököl.

Részletes tudósításunk a következő:

A megnyitás.

Az Orsz. Református Lelkeszgyűlés mintegy 5000 tagja vett részt az újjáirosháza dísztermében ma délelőtt kezdődött kongresszuson. A tagok zsofolásig megtöltötték a termet és zajos élénzessel fogadták dr. Baltházár Dezső elnököt, aki a kongresszust megnyitva, üdvözölte a megjeleneket, majd tartalmas és élénzésekkel gyakran megszakított megnyitó beszédet mondott, melyben az utóbbi időben elhangzott liberális hangokat a református lelkeszi kar szempontjából ismertette. Indítványozta, hogy táviratilag üdvözöljék Zsilinszky Mihályt, Eröss Lajos ref. püspököt és gróf Tiszta Istvánt, legutóbb tartott beszédéért.

Dr. Ferenczy Gyula a titkári jelentést, Birtha József a pénztári jelentést terjesztette elő, majd az új tisztikar megválasztása következett. Egyhangú felkiáltással dr. Baltházár Dezsőt választották elnöknek. A tisztikar is a régi maradt.

Dr. Székely József határozati javaslatát a 48:XX. törvényezikk végrehajtásáról egyhangúlag elfogadták.

Dr. Tüdös István a „Ne temere“ encziklikáról szölt. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben kimondja a kongresszus, hogy kötelességévé teszi minden református lelkesznek, hogy világossássa fel a közös háztartásban élő katolikusokat, hogy jöjjenek abba az egyházba, amely nem tekinti házasságukat ágyasságnak.

Mosonyi Sándor indítványára átiratot intéznek a képviselőházhoz a Ne temere dolgában. Sedivi László indítványára pedig népies füzetben ismeretlik a Ne temereben foglalt felekezeti sérelmeket. Veress Jenő „A Jezsuita-rend recepcziója“ czímen tartott előadást. Azt bizonyítja, hogy a jezuita-rendnek Magyarországon birtokszerezési joga nincs és hogy itt csak a róm. kat. egyház vendégei. A kongresszus kimondja Veress indítványára, hogy eleve is tiltakozik a jezuita-rend recepcziója ellen.

A lelkeszi fizetésrendezés dolgában Szuhay Benedek indítványára a kongresszus feliratot intéz a képviselőházhoz, melyben a törvény által biztosított 2400 korona törzsfizetést kének. Baltházár elnök felbívassa a képviselőházhoz intézendő feliratot. Gerzely Antal indítványozza, hogy előbb a konvent és a kerületek elé terjesszék a feliratban foglaltakat,

hogy azok is sulyt adjanak a kéréseknek. Kiss Lajos, Csia Kálmán és többek hozzászólása után a választmány javaslatát fogadták el.

Ferenczy Gyula a ref. lelkesz-képzés reformjáról terjeszt be határozati javaslatot. Az egyetemi protestáns theologiai fakultás felállítását követeli.

Zoványi Jenő azzal tördja meg az indítványt, hogy a kerületek kerestessenek meg, hozzájárulás végett. Kajel István és Veress István szóltak a tárgyhöz. Az utóbbi azt indítványozta, hogy a theologiai oktatásnál a szociológiát, mint önálló tantárgyat vegyék fel. A katolikus oktatásnál már régen foglalkoznak szociológiával, míg a református képzésnél nem, pedig — ugymond — a protestánsoknak elől kellene járni a haladásban.

Hamar István csatlakozik az indítványhoz és egy egyetemes lelkeszvizsgáló-bizottság szervezését tartja szükségesnek.

Hozzászölt még Bilkei Papp István theologiai igazgató, aki örömmel üdvözli a kongresszust, hogy foglalkozik a lelkeszképzéssel is. A kongresszus az előadó indítványát a hozzáoldott módosításokkal együtt magáévá tette.

A nyugdíjintézet tárgyában Kiss József indítványára kimondta a kongresszus, hogy a lelkeszre eső teher könnyebb elviselhetése végett a konventhez feliratot intéz.

A megalakuló orsz. evangéliumi szövetségbe, amely az országos ref. lelkeszgyűléssel rokoncélokat tűzött maga elé, az egyesület a belépést egyhangúlag elhatározta.

Az amerikai magyar református lelkeszeknek az Országos egyesülethez való csatlakozását örvedetesen vették tudomásul.

Az egyetemes adóalap hatása czimén Lábódi Nagy Lajos referált a kongresszusnak. Indítványára kimondta a kongresszus, hogy a megszavazott adósegélyeknek a konvent által való kiutalását sürgeti. Egyszersmind, mivel a kormány által az adócsökkentés czéljára adott három millió segély a tényleges szükségleteket előreláthatólag nem fedezi, felkéri a kongresszus a konventet, hogy rendelje el az adócsökkentés folytán fedezetlenül maradt szükségletek újabb összeírását s az eképen kimutatott szükségletnek fedezését sürgesse a kormánynál. Hamar István, Barys Sándor, Patay Károly, Kiss József, Zoványi Jenő és Ajtay Jenő hozzászólása után az indítványt változatlanul fogadta el a kongresszus, mire az elnök az ülést délután öt óráig felfüggesztette.

Délután három órakor ebéd volt a Gambriaus-étteremben, ahol Eröss Lajos az uionnan megválasztott tiszántuli református püspök is megjelent. Az ebéden résztvett gróf Degenfeld József egyházkerületi világi főgondnok is.

A délutáni ülés.

Délután hat órakor dr. Tüdös István alelnök nyitja meg az ülést. Dr. Ferenczy Gyula a Kálvin-jubiläum dolgában szólal fel, amely a jövő évben az egész világ kálvinistáinak részvételével fog lefolyni. Innen a magyar egyház és a magyar kálvinista papság sem hiányozhatik. Indítványozza, hogy a Kálvin-emlék leleplezésén a magyar református papság is képviseltesse magát a genfi ünnepeken. A jelenlévők aztán egy kis füzetben örökítsék meg a nagy jubileum fázisait és ezeket itthon árusítva, a Kálvin-alap javára fordítanak az összeget.

Kajel Endre felhívja a kongresszus figyelmét arra, hogy a külföldön a magyar protestánsokat alig ismerik, noha itt él egy csoportban a legnagyobb számú protestáns. Ajánlja, hogy rendezzenek a genfi ünnepeken keretében kiállítást, amelyen mutassák be a gályarabok minden meglévő ereklyéit, továbbá, hogy egy füzetet osszanak szét ott öt nyelvre fordítva, hogy bebizonyítsák, hogy élnek a magyarországi protestánsok is. Az indítványt a választmányhoz utasítják.

Kovács László a hivatalos közlöny dolgában indítványozza, hogy az egyesület lapjának szerkesztésével bizza meg a kongresszus dr. Baltházár Dezsőt. Elfogadták.

Az evangélikus szövetségbe való belépést propagálja dr. Székely József indítványa.

Kontra Aladár azt indítványozza, hogy egy református lelkesz-egyenruhát honosítson meg az

egyesület. A mintáját — nagyon szép, fekete papírdíszmagyar — is bemutatja az előadó. Szentgyéza hozzászólása után elfogadták az indítványt.

Kocsis József a közös bevásárló-szövetségről tesz jelentést. A kongresszus testületileg belép a szövetségbe.

A közgyűlés este hét órakor ért véget.

A kolera réme.

Budapest, szeptember 29.

Érdekes statisztikai adatokat közöl egy nagy orosz lap a pétervári kolerról. Szeptember huszonegyedikéig a lakosság huszonhat százaléka esett áldozatul. Naponta átlag 285 kolera megbetegedés történt; a legrosszabb napon 419.

A városi hatóság jelenleg 241 orvost, 161 fertőtlenítőt, 105 egészségügyi szolgát vont be a védekezés feladatába; 148 szekéren történik a betegek szállítása. A fertőtlenítő kamarák száma 6, az oltó-állomásoké 11, a mentőállomásoké 20. Ugy magánosok, mint jótékony egyesületek adományokat tesznek népkonyhák alapítására, ahol a szegénysorsú lakosság igen olcsón, esetleg ingyen juthat egészséges táplálékhoz. A nagyobb vállalatok és irodák fölémelték alkalmazottaik illetményeit, sőt némely állami hivatal is, ezek sorában elsőnek a külügyi minisztérium. A hadügyminiszter szigorú vizsgálatot indított a pawlowi hadapród-iskolában bekövetkezett kolera megbetegedések miatt; Frededass udvari miniszter pedig utasította a czarszkoje-szelói, peterhói és gacsinaí kerületek főnökeit, hogy állandó egészségügyi-bizottságok szervezéséről és ezeknek permanens működéséről azonnal gondoskodjanak. Mindezen intézkedések daczára az egészségügyi szolgálat hiányos, különösen ami a fertőtlenítést és a betegszállítást illeti. Közönyösséggel vádolják a pétervári lakosságot, még az intelligens osztályt is.

A városi ellenőrző-választmány felülvizsgálta a Preobraczenski-temetőt, ahová a koleraiban elhunytakat temetik. A választmány a legtarthatatlanabb állapotról tett jelentést. Nincsenek fertőtlenítő szerek. A halottasház olyan szűk, hogy a koporsók nagy része kint marad. De a sirokban levő hiány miatt is megtörténik, hogy a halottak napokig temetlenül hevernek a rosszul záródó, vékony deszka-koporsókban.

A városi kapitány rendeletben utasította a rendőrséget, hogy a legnagyobb szigorral járjon el azon egyénekkel szemben, akik üzleti célokból hamis híreket forgalmaznak a járvány keletkezésének oka, továbbá a hatósági személyek és az orvosok működése felől. Ez az intézkedés egyes kereskedőkre, főleg gyümölcskereskedőkre vonatkozik, akik most károsodást szenvednek, mint hogy a lakosság a hatóságok figyelemztetése következtében tartózkodik gyümölcsök élvezetétől. Ezek a kereskedők azt hirdetik, hogy az orvosok összeállításának a hatósággal, mesterségesen terjesztik a járványt, hogy így minél több pacziensük legyen.

Liegebe Varsóból érkezett fiatal francia nő koleraiban megbetegedett és a kórházba vitték. A pályaudvart és azt a vonatot, amelyen érkezett, tegnap fertőtlenítették. Brüsszelből jelentik nekünk: Egy francia asszony aki tegnap érkezett ide Varsóból, kolera gyanus tünetek között megbetegedett; kedvese, egy orosz ezredorvos, Varsóban koleraiban meghalt. Az asszonyt, a barakkórházba vitték s a várótermet, amelyben hosszabb ideig ült, megfertőtlenítették. — A rózsahegy egészségügyi bizottság az orvosok bevonásával megtette a kolera ellen a kellő óvintézkedéseket, elrendelvén a kutak vizének megvizsgálását, az utcák és udvarok feltétlen tisztántartását és a tulzsuolt munkáslakások kiürítését és szükségbarakkok építését. A szolgabírói hivatal egyben intézkedett az iránt is, hogy a rózsahegy gyárakba érkező külföldiek szigorú orvosi vizsgálat alá vétessenek s megkereste a határszéli rendőrkapitányságokat, hogy a határszéli utvonalatok egészségügyi tekintetben szigorúan ellenőrzétek. Szükséges ez az óvintézkedés különösen azért, mert Rózsahegy gyárakban mintegy 6000 munkás dolgozik, kiknek majdnem fele külföldi és sok a lengyelországi munkás, kik folytonosan vándorolnak.

Az alsóbbrendű vasutak.

— Szaktanácskozás. —

Budapest, szeptember 29.

A kereskedelmi minisztériumban ma délelőtt 10 órakor Sztterényi József államtitkár elnöklésével folytatták az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Barta Arnold napirend előtti felszólalásában kijelenti, hogy van egy kuriai határozat, amely szerint igazgatósági tag nem zárható ki a cégjegyzésből. Tőszegi Imre a 46-ik szakaszhoz szól. Nézete szerint az elsőbbségi rész tőkének a tiszta jövedelemhez való viszonya szerint kellene a felosztást megcsinálni. Dr. Barna Ignác táblabíró kijelenti Barta Arnolddal szemben, hogy a kereskedelmi törvény alapján kétségtelen az, hogy a cégjegyzés módját maguk az alapszabályok állapítják meg tetszésük szerint és így a cégjegyzésből igazgatósági tag is kizárható. Dr. Preier Hugó felszólalása után dr. Fábry Sándor a magánvasutak együttes érdekeztetének, valamint az összes magyarországi magánvasutak megbízásából kéri a kereskedelemügyi kormányt, hogy a 44-ik szakaszszal kapcsolatosan szállítsa le az 1887. XI. t.-czben megállapított szállítási adót, legalább is az eredetileg 1873. évben megállapított összegre. Szabó Jenő, Jellinek Lajos, Neumann Rafael, Zielinszky Szilárd, Vass Ferencz, Szabó Jenő, Gerhardt Gusztáv, Okolicsányi Zoltán, Gerster Béla és dr. Schreier Jenő felszólalásai után Sztterényi József államtitkár részletesen reflektál az egyes felszólalásokra. Hosszasabban foglalkozik a szállítási adó kérdésével, amelynél az összes felszólalók figyelmen kívül hagyták annak nagy pénzügyi jelentőségét abból a szempontból, hogy az államvasutak is fizetik a szállítási adót és nem csupán a viczinális vasutak által fizetett négy millióról van itt szó. Az erre vonatkozólag elhangzott kívánásokat azonban mindenestre figyelembe veszi és úgy a kereskedelemügyi miniszternek, mint a pénzügyminiszternek előterjeszti.

Felszólaltak még Pulszky Garibaldi és Szabó Jenő.

Ezzel a tanácskozásokat megszakították.

A törvényjavaslat-tervezet tárgyalását délután négy órakor folytatták Sztterényi József kereskedelemügyi államtitkár elnöklésével.

Dr. Kepes Gyula, Sármezey Endre, Szesztay László, Szmazenka Lajos, Vass Ferencz és Jellinek Lajos felszólalásai után Sztterényi József államtitkár megjegyzi, hogy az összes kedvezmények, amelyek a gazdasági vasutakról szóló fejezetben külön megnevezve nincsenek, fennállanak és vonatkoznak a gazdasági vasutakra is.

Dr. Preyer Hugó kéri, hogy a budapesti közuti vasutak engedélyezése körüli eljárás egyszerűsítették. Szükségesnek tartaná, hogy a helyi forgalom lebonyolítását a fővárosba bevezetett vasut ne végezhesse. Indítványozza, hogy a kereskedelmi miniszter kérjen felhatalmazást a törvényhozástól arra, hogy a közuti vasutak építési igényeinek elbírálására az összes illetékes hatóságok kiküldötteiből álló vegyes bizottságot alakíthasson.

Sztterényi József államtitkár kijelenti, hogy a javaslat a főváros jogkörét egyáltalában nem akarja érinteni. A fővárosba bejövő vasutaknál a helyi forgalom ki lesz küszöbölve. Reméli, hogy az engedélyezési eljárás csökkenteni fog azáltal, hogy a fővárosi törvény a rengeteg fórumszaporulatot redukálni fogja.

Tótray Kornél szükségesnek tartja, hogy a megvárt feltételek tekintetében a vidéki törvényhatóságoknak, városoknak egy formulát állapítsanak meg, mivel ez oly ritkán fordul elő, hogy nem is lehetnek tájékozottak ebben a kérdésben.

Sztterényi József államtitkár a maga részéről is szükségesnek tartja ezt és kijelenti, hogy a kereskedelmi minisztérium a belügyminisztériummal együttesen meg fogja tárgyalni az ügyet és a törvényhatóságok és városok részére utmutatást fog kiadni.

Dr. Fábry Sándor, Burg Károly, Gianome Virgil felszólalásai után Barna Ignác táblabíró kéri elnöklő államtitkárt és a szerkesztő bizottságot, hogy amennyiben a községek és a törvényhatóságok hozzájárulását feltételekhez köti és ezen feltételek nem teljesíthetnek teljes mértékben, ezen feltételek kikötése adminisztratív uton képezze felülbíráls tárgyát.

Sztterényi József államtitkár kijelenti, hogy ezt a kérdést a végleges szövegezésnél meg fogják fontolni. Természetes, hogy a község nem marasztalható el olyanért, ami az ő általa tett önkéntes ajánlásnak feltétele nem volt, de viszont a vállalat sem viselheti a koczkázatot olyan módosításért, amit ő hallandó volt elfogadni, de a felügyeleti hatóság teljesíthetnek nem tartott.

Sztterényi József államtitkár ezután megköszönte a résztvevőknek érdeklődését és támogatását és kijelentette, hogy az itt előadottakat a kereskedelmi kormány a legmesszebbmenő méltánlással fogja fontolóra venni.

Szabó Jenő miniszteri tanácsos köszönetet mond az államtitkárnak az értekezlet fáradságos vezetéséért és úgy a kereskedelmi miniszternek, mint az államtitkárnak, hogy az érdekelte véleményét a törvénytervezetre vonatkozólag kikérték.

Távíró- és telefon-kongresszus.

— Utolsó nap. —

Budapest, szeptember 29.

A nemzetközi távíró- és távbeszélő kongresszus ma délelőtt tartotta utolsó ülését Kolosváry Andor műszaki főigazgató, elnök és O'Meara alelnök elnöklésével.

Az ülésen felolvasásokat tartottak Hultmann Axel, a svéd telefonhivatal igazgatója és Stegmann postatanácsos, azonkívül Hollós József, az előkészítő bizottság elnöke felolvasta azon kongresszusi tagok dolgozatait, akiket a párisi telefonközpont legégsé folytán sürgősen visszahívtak. Ezzel a kongresszus tanácskozásai befejeződtek és Kolosváry elnök visszapillantást vetett a kongresszus működésére és gazdag munkásságára.

A jövő évi kongresszus helyének megtartása dolgában úgy határoztak, hogy szűkebbkörű bizottságot küldtek ki, amelynek elnöke Kolosváry Endre műszaki főigazgató lett, tagjai pedig minden államnak egy-egy delegátusa, akik meg fogják határozni a legközelebbi kongresszus idejét és helyét, valamint a kongresszust érdeklő kérdéseket állandóan napirenden fogják tartani.

A tanácskozások befejeztével lelkes ovációkban részesítették Kolosváry főigazgatót és gyönyörű ajándékokat nyújtottak át neki, továbbá egy emlékbüszket, amelyet a kongresszus valamennyi tagja sajátkezűleg írt alá. Ezután Sztterényi József államtitkárt keresték fel a kereskedelemügyi minisztériumban, akinek köszönetet mondtak, hogy a kereskedelmi kormány oly élénk figyelemmel érdeklődött a kongresszus tanácskozásai iránt, egyben meghívták őt az este tartandó bankettre.

A kereskedelemügyi minisztérium este nyolc órakor bucsulakomát adott a kongresszus tagjai tiszteletére a Hungária-szálló külön termében, melyet ez alkalomra izlésesen feldisznítottak. A lakomán Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter képviselőjében Sztterényi József államtitkár jelent meg. A külföldi vendégek teles számmal vettek részt, míg magyar részről jelen voltak: Cseőke Ferencz miniszteri tanácsos, Kolosváry Andor műszaki főigazgató, Demény Károly posta- és távirdaigazgató, Váter József műszaki igazgató, Balla Pal, Schaden Frigyes, Hollós József, Rakovszky Ödön, Bayler Antal és Holzmann Károly műszaki tanácsosok, dr. Ary Pál miniszteri osztálytanácsos, dr. Tormay Géza és dr. Leszner Richárd miniszteri titkárok és mások. Az asztalfőn Sztterényi József államtitkár ült.

A negyedik fogásnál felállott Sztterényi József kereskedelemügyi államtitkár a következő beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt uraim! A személyes megjelenésben akadályozott kereskedelemügyi miniszter megbízásából üdvözlöm önöket, örömmel adva kifejezést afelett, hogy első kongresszusuk helyéül Budapestet választották. Üdvözlöm önöket azzal a szeretettel, amelylyel előkelő külföldi vendégeket fogadni szoktunk (Éljenzés), üdvözlöm annál nagyobb örömmel, mert személyesen győződhetek meg most arról, hogy Magyarország azt a kulturális és gazdasági feladatot, amely Európa népei között reá hárul, komoly és öntudatos munkával teljesíti. Azt hiszem, hogy kulturintézményeink s iparvállalataink megtekintéséből azt a meggyőződést szűrték le a maguk számára, hogy az országnak és a nemzetnek ez a törekvése komoly, nem látszólagos, hanem kellő belső tartalommal bír.

Reméljük, hogy az a szeretet, amelylyel itt találkoztak, barátainkká tette önöket, akik szétmenve Európa minden államába, közvetlen tapasztalataik nyomán újabb barátokat fognak szerezni Magyarországnak otthon saját államaikban; az a haladás pedig, amelyet ezen kongresszus révén biztosítottak,

amely kongresszusnak éppen az a feladata, hogy az összes európai államok technikai igazgatásai egymást kölcsönösen kiegészítve, az intézmény állandó fejlődését Európaszerte előmozdítsák, az a technikai haladás javára fog válni a közlekedésnek és közgazdaságnak, amit a magunk részéről melegen óhajtunk. Abban a reményben, hogy ha majd ismét vizsaszatérnek Budapestre, alkalmuk lesz a fővárosnak és az országnak újabb fejlődését tapasztalhatni, poharamat őszinte szeretettel fogadott vendégeinkre emelem. (Hosszantartó éljenzés.)

Az államtitkár beszédére Barth udvari tanácsos (Ausztria) válaszolt, megköszönve az államtitkár üdvözlését az összes külföldi adminisztrációk nevében, valamint a szíves fogadtatást és melegen üdvözölte a magyar postaigazgatóságot, amely azt a Londonban felvetett eszmét, hogy a művelt államok technikus postásai időszakonként egybegyűljenek és egymástól tanuljanak, Európaszerte ismert erejével megvalósította. Diadalt jelent a magyar posta számára az, hogy az első nemzetközi kongresszust itt Budapesten tartották meg, de ennél nagyobb diadalt jelent az a tényleges haladás, amelyet Magyarországon találtak. Kutató szemmel vizsgálták a postai berendezéseket, egyrészt, hogy kritikát gyakoroljanak azok felett, másrészt, hogy tanuljanak és az itt talált jobb konstrukciókat saját hazájukban átültessék. Valamennyien őszinte csodálatuknak kell, hogy kifejezést adjanak az itt talált technikai berendezések felett. Élteti Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert, (Zajos hosszantartó éljenzés.) Sztterényi József államtitkárt (Lelkes éljenzés), Kolosváry műszaki főigazgatót és a magyar rendezőség minden egyes tagját. (Zajos éljenzés és taps.)

A lakomán még számos felköszöntő hangzott el és a társaság tagjai emelkedett hangulatban még sokáig maradtak együtt.

TÁVIRATOK.

A skupstinát összehívják.

Belgrád, szeptember 29. A skupstinát október 14-re rendkívüli ülészakra hívták egybe.

A brazíliai békebíróóság.

Buenos-Ayres, szeptember 29. Az argentinai szenátus elfogadta a Brazíliával való békebíróósági szerződést.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	szept. 29.	szept. 28.
Buza	locobuza	107 ¹ / ₂	108
	szeptemberre	107	109 ¹ / ₄
	decemberre	108 ¹ / ₂	109 ¹ / ₂
Tengeri	szeptemberre	86	86
	decemberre	76 ¹ / ₂	76 ¹ / ₈
Csikagó.			
Buza	szeptemberre	99 ³ / ₈	99 ³ / ₄
	decemberre	99 ³ / ₈	100 ¹ / ₂
Tengeri	szeptemberre	73	79 ³ / ₈

New-York, szept. 29. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.40 tegnap), gyapot októberre 9.01 (8.95), gyapot decemberre 8.77 (8.73), gyapot New-Orleansban helyb. 9¹/₂ (9¹/₂), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, szeptember 29. (Zárlat.) Zsir szeptem. 10.27 (tegn. 10.22), zsír októberre 10.27 (tegnap 10.22), szalonna short clear, 10.37 (tegnap 10.37), sertésus októberre 15.25 (tegnap 15.25)

A berlini pénzplaczról.

Berlin, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) A gelsenkircheni bányamű-részvénytársaság 40 millió márkán az üzem kibővítésére új telepeket készülni be-
rendezni. A legközelebbi felügyelő-bizottsági ülésen lesz szó a szükséges tüke előteremtéséről. — New-yorki jelentések szerint a Canada Pacific-vasut mentén az aratás mindenfelé megindult. — A vasművek szövetsége elhatározta, hogy a vas eladási árakat a negyedik évnegyedben változatlanul tartja fenn.

UJDONSÁGOK.

Üzlet: üzlet.

Gorkij egyik alakja megkérdezi a másiktól:

— Pajtás, mi az a becsület?

A másik sokáig töri a fejét, aztán lesüti szemét és hallgat.

— Pajtás, mi az az erkölcs? — kérdezzük mi is, a mindig illetékesektől, az erkölcsi lovakoktól, akiknek, ha féltanyai lelkiismeretük lenne, mint a Gorkij pinczeszagu figurájának, nem is gondolkoznának sokat, hanem lesütnék a szemüket és hallgatnának. Mélyen, halálisan hallgatnának.

De nem. Erkölcs csak addig van, ameddig beszélnek róla és sok embernek érdeke, hogy legyen. Az erkölcs sok embernek éppen úgy üzlet, mint a becsület. Ápolni kell őket, tömni jól hizott frázisokkal, reklámirozni, kikiáltani, felszólalni az értékét, amilyen magasra csak lehet s aztán — mert az üzlet: üzlet — busás haszonra eladni. Becsületet is, erkölcsöt is. Egyiket úgy, mint a másikat.

Az erkölstelenség szóba ugyanazok próbálták belepréselni a fogalmat, a tartalmat, akik az erkölcsöt szavastól, tartalmastól feltalálták. Az erkölcs-kódexben szükségük volt erre a szóra, hogy értelmet adjanak a másinak. Kellott egy negatívum, hogy megmagyarázzák a képzelt pozitívumot. Szükségük volt valamely feketének mondotra, hogy az ellenkezőnek állítottól bebizonyítsák, hogy fehér. Mert az üzlet: üzlet.

Ennyi preludeumnak.

És most maga a mese:

Egy leány, amolyan stigmatizált, nyugodtan élte a maga ingovány életét és éppenséggel nem törte a fejét erkölcsi kérdéseken. Egy suhogó selyem zsupon kedvesebb volt a lelkének, mint az, hogy hol végződik az erkölcs és ezerszer olyan verével lelkesedett egy üveg pezsgőért, mint azért, hogy hol is kezdődik az erkölstelenség. Élt a napnak, a perc gyönyörűségének, belekacagott az éjszakai utcába és belekurjongott a kávéházak hajnali brülláriájába. Élt, élt és élt, a maga módja szerint olyan jól, amilyen jól csak tudott s amilyen életmódot magának azelőtt, amíg kopott sarokkal járt és edényt mosogatott, megszerezni sehogyan sem tudott.

Igy élt, mert ez több volt rá nézve, mint a megélhetés és mert az erkölcs és erkölstelenség annyira sem alteráltak az életmódjában, mint az alvó embert az óra ketyegése. Így élt, amíg egy szép napon megjelent nála egy szürke, kopott ember, valószínűleg az erkölcsvédő egyesület hivatalos kiküldöttje. Meglátni és megsajnálni a leányt a pillanat műve volt. Az erkölcsi nagy érzés oda lódult a küldött ur szívére, ökölbe szorult a keze, melylyel a hirtelen felébredt tetterő érzetében nagyot ütött az asztalra.

— Ezt a leányt meg fogom menteni az erkölcsnek — mondta nagy erélyesen és nekiindult a mentő-misszióknak.

Éveken át dolgozott, robotolt a leányért, összekuporgatott annyi pénzt, hogy kivehetett egy kis szobát, aztán odaállt a leány elé és följajánlotta neki az új, az erkölcsös életet, a megélhetést és a kicsiny szobát. A leány pedig nagyot nézett, aztán még nagyobb kaczagott és kiment az éjszakai utcára, a kávéházak hajnali brülláriájába. Köszöni a nyugodtan nyomorult megélhetést, amikor ő izgalom árán bár, de élni is tud. Kaczagott, köszönt és ment.

A férfi pedig megszárdult, felkapta az obligát revolvert és lelőtte a leányt. Az erkölcs nevében.

Eddig a mese.

Utóiratként pedig ajánlom, akinek kedve van, nézzen bele az erkölcs-kódexbe: milyen kategóriába tartozik ennek az embernek, ennek a morális szörnyetegnek az erkölce? Hol végződik az ő erkölce és hol kezdődik a leány erkölstelensége? Ez érdekes lenne. Majdnem olyan érdekes, mint az, hogy az erkölcs melyik paragrafusának értelmében fogják felmenteni ezt a véreskezű erkölcslovagot.

Talán lehetne egy üzletet kötni?

Elle.

NAPIREND. Naptár. Szerda, szeptember 30. — Róm. kat.: Jeromos ea. — Prot.: Jeromos. — Görög-ország: szept. 7. Zsófia vt. — Zsidó: Tisri 5. — A nap két reggel 5 óra

58 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 45 perczkor. — A hold két d. e. 10 óra 58 perczkor, nyugszik este 7 óra 30 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad 12 óráig. — A képviselőház pénzügyi bizottságának ülése d. u. 5 órakor.

A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépő díj 1 kor. — Őszi gyümölcskiállítás az Iparcsarnokban nyitva egész nap. — Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képosártnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Ipar-múzeum nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— A spanyol királyi pár Budapesten. A királyváras már nagyban meglátszik a főváros külső képen. Mindenütt lobogódsz és készülő diadalivek. A város már ma, két nappal a spanyol királyi pár megérkezése előtt kezd ünnepi külsőt öltetni. A rendőrség is nagyszabású intézkedéseket tesz, hogy a királyi látogatók testi épségét semmi se fenyegetse.

Az anarchista-híreket hivatalosan megzavarták ugyan, de azért azok az utvonalakon, amelyeken a királyi pár kocsija bevonul, megtiltották a lakóknak, hogy erkélyeikre idegen embereket ereszzenek. Ez pedig a madridi merénylet emlékezte okáért történt. A királyi párt hozó vonat csütörtökön délután három órakor érkezik Budapestre. A hivatalos értesítés szerint a spanyol király kíséretében a következő méltóságok lesznek: Allendesalazar Manuel külügyminiszter, Marquis Vianna, a királyi palota főnöke (Chef du Palais), del Grove ezredes, hadsegéd, Don Rafael Palomino udvari felügyelő, C. Fernandez Vallin nagykövetségi tanácsos, Santiago Mendez de Vigo titkár. A spanyol király mellé vannak beosztva: báró Steininger tábornok, Leitschaff ezredes és herceg Schwarzenberg lovassági százados, katonai attasé. A beosztott katonatisztek a spanyol király fogadására Hittel-doriba utaznak, ahonnan az udvari különvonattal ismét Budapestre érkeznek. Ena Viktoria királyné kíséretében lesznek: San Carlos hercegnő, főudvarmesternő, Santo Maura herceg főudvarmester. A spanyol királynéhoz gróf Cziráky főudvarnagya van beosztva. Az uralkodóház tagjai közül ugyancsak csütörtökön Budapestre érkeznek: Ferencz Ferdinánd főherceg, báró Rumerskirch lovassági százados, kamarai elöljáró kíséretében, Mária Annunziata főhercegnő Hoyos grófnő főudvarmesternő, gróf Nostitz vezérőrnagy, főudvarmester és Puteani bárónő udvarhölgy kíséretében, Lipót bajor herceg báró Ruffin százados, hadsegéd kíséretében, György bajor herceg, Konrád bajor herceg Nágel főhadnagy, hadsegéd kíséretében, Frigyes főherceg gróf Saint-Quentin altábornagy, főudvarmester kíséretében, Izabella főhercegnő Wimpfen grófnő főudvarmesternő kíséretében, Gabriella főhercegnő és Izabella Mária főhercegnő, Ludwigstorff bárónő udvarhölgy kíséretében. A XIII. Alfonz spanyol király nevét viselő 38. számú császári és királyi gyalogezred tisztikara által rendezendő reggeli pénteken délben félegy órakor lesz a katonai tudományos és kaszinó egyesület termeiben. A spanyol királyi párnak már közölt utasísi programjában annyiban állott be változás, amennyiben a királyi pár szombaton délután már három óra tizenöt perczkor Budapestről Bécsbe utazik. Sopronból jelentik: Alfonz spanyol királyt és nejét Eszterházy Miklós herceg és neje, Cziráky Margit grófnő is vendégeikül fogják látni eszterházi várkastélyunkban. A királyi pár fogadására az előkészületek már nagyban folynak. Báró Beck miniszterelnököt a belpolitikai nehézségek akadályozzák abban, hogy Budapestre utazzék a spanyol királyi pár tiszteletére rendezendő ünnepeken. A miniszterelnököt dr. Klein igazságügy-miniszter és lovag Korytovsky pénzügyminiszter fogják képviselni, akik holnap utaznak Budapestre.

— A király nevenapja. A király névünnepeinek évfordulóját október 4-én, vasárnap a hagyományos módon ülik meg a fővárosban. A hivatalos főisten-tisztelet délelőtt tíz órakor lesz a budavári koronázó Mátyás-templomban, ahol megjelennek a kormánytagjai, a katonai és a polgári hatóságok felei. A láladó istentiszteleten Vaszary Kolos biboros-hercegprímás fog pontifikálni. A budai királyi várpalota Szent István-templomában reggel 8 órakor Kanter Károly pápai prelátus, udvari apátplébános fogja a szentmisét celebrálni.

— A nagybeteg román király. Most már a félhivatalos román tudósítások sem tagadják, hogy Károly román király nagybeteg. Eddig csak magántudósítások állították ezt, míg a román félhivatalosok orvosi bulletinokkal igyekeztek a világot meggyőzni arról, hogy a román uralkodó gyengélkedik ugyan, de nagy betegségről szó sincs. Most a félhivatalosok beismerik, hogy Károly király oly beteg, hogy nem fogadhat látogatókat. Az udvari orvosok állapotát nem mondják ugyan aggasztónak, de más orvosok szerint a király gyomrában új képződmény keletkezett. A betegségnak ebben a stádiumában orvosi műtét még segíthetne, de a királyt nem lehet rá bízni, hogy orvosi műtétnek alávesse magát. Környezete egy kiváló párisi orvost akar hozzá hivatni. A király most Szinajában van, folytonosan ágyban fekszik, nagyon gyöngé és rendkívül keveset eszik. Nagy korára való tekintettel állapota nagyon aggasztó. Bukarestbe való elszállítására gondolni sem lehet. Állapotának komolysága nagyon aggasztja a kormányköröket s a miniszterelnök és a pénzügyminiszter távirati meghívásra Szinajába utazott.

Bukarestből jelenti éjjel tudósítónk: A legutóbbi két napon Károly király állapota annyira rosszabbodott, hogy a kezelőorvosok nem tartják kizártnak a katasztrófát. Strudza miniszterelnök és Costinescu pénzügyminiszter Sinajába érkeztek, de egyelőre szó sem lehet arról, hogy a király fogadja őket. A városban minduntalan aggasztó hírek kelnek szárnyra, hogy a király rákserűi gyomorhaja gyógyíthatatlan, sőt nem egyszer már a katasztrófa hírére is költözték. A király lelkiállapota fölötté nyomott, teljesen apathikus és néha órák hosszat egy szót sem szól környezetéhez. Táviratilag hívták meg Leyden tanárt, aki tudvalevőleg a trónörökös is kezelte epekő bántalmi miatt és Comber tanárt is a király beteggyárhoz szolgáltatták Lausanneból. A mai lapok azt újságolják, hogy Károly királynak az utolsó napokban kétség volt ájulási rohama s ettől még inkább gyöngült.

— Ferdinánd Károly főherceg Triesztben. Mária Annunziata főhercegnő és Ferdinánd Károly főherceg kíséretükkel ma este Triesztbe érkeztek. A pályaudvaron fogadásukra megjelentek Hohenlohe herceg helytartó, Sandrinelli podesta, Delles min. tan., a tengerészeti hatóság vezetője, gróf Montecucoli tengerészeti parancsnok, Potyorek hadtestparancsnok, Schemoa dandárparancsnok, továbbá a polgári hatóságok felei. Az udvari váróteremben bemutatották a megjelent urakat. Rövid cercle után a fenségek a Molo San Carlóhoz hajtottak, ahol hajóra szálltak, még pedig a főherceg a Phantasie, a főhercegnő a Lacroma hajóra ment. Az utást mentén nagyszámu közönség gyűlt egybe, mely a fenségeket lelkesen ültette.

— Jenő herceg beteg. Jenő herceg gyengélkedik. E miatt budapesti utazása is elmarad és helyette Lipót bajor herceg fog a spanyol királyi pár tiszteletére rendezendő ünnepeken résztvenni.

— Új pénzügyigazgató. A király Eisenmann Oszkár pénzügyi tanácsost, debreczeni pénzügyigazgató-helyettesét a VII. fizetési osztályban való meghagyása mellett sátoraljai helyi pénzügyigazgatóvá nevezte ki.

— A szerb főkonzul távozása. Petkovics Tósa budapesti szerb főkonzul legközelebb megvált állásától, mert a szerb kormány az egyik megüresedő követi állásra szemelte ki.

— A magyar irodalom új tanára az egyetemen. A budapesti tudományegyetem új magyar irodalmi professzora, dr. Katona Lajos nyilvános rendes tanár most kezdte meg működését az egyetemen. Katona főkéllégiumának a címe: „A magyar irodalom története a mohácsi vészig.” Ezenkívül előadást tart az irodalomtörténeti forrástanulmányokról is.

— **A spanyol királyi pár Münchenben.** Münchenben a spanyol királyi pár látogatása alkalmából valamennyi középületet és magánházat spanyol és bajor zászlókkal díszítettek fel. A spanyol királyi pár fogadására a pályaudvaron megjelentek Luitpold régensherceg a királyi ház valamennyi hercegeivel. Kevésdel délelőtt fél tizenegy óra előtt a spanyol királyi párt vivő vonat herobogott a pályaudvarra, miközben a kivezényelt díszszázad a spanyol himnuszt játszotta. Alfonz király, aki bajor tüzérségi egyenruhában és Luitpold régensherceg, aki spanyol tüzérségi egyenruhában volt, szívesen üdvözölték egymást. A diszinduló elhangzása és a kíséret, valamint az összes megjelentek bemutatása után a király a régensherceggel, a királyné pedig a régenshercegnével hatfogatu díszkocsin, lovas díszszázadtól kísérve, a királyi palotába hajtották, ahol valamennyi hercegnő együttesen fogadta a királyi párt. A spanyol királyi pár tiszteletére udvari ebéd volt. Luitpold régensherceg a spanyol királyi párra pohárköszöntőt mondott, amelyben azt a meggyőződését fejezte ki, hogy e látogatás révén a két uralkodóház közti viszony még bensőbbé alakul. Alfonz király válaszában köszönetet mondott a nagyszerű fogadásért és a maga, valamint a királyné nevében megköszönte a régenshercegnék, hogy másodszerülött fiának a keresztapaságát elvállalta.

— **Gromon Dezső egészséges.** Gromon Dezső állapota annyira javult, hogy a napokban orvosa, dr. Farkas László tanácsára külföldre utazik üdülés céljából.

— **A Lasker—Tarrasch mérkőzés.** Münchenből jelentik lapunknak: A tegnapi félbeszakított tizenötödik játszma ma dőlt el. Látszólag Laskernek nyeresre volt reménye, mert szabad volt a gyalogosa, amely minden pillanatban fenyegette a királynét, ellenfelének királyát akadályozta abban, hogy nyílt vonalba mehessen át, míg a saját királya a legteljesebb mértékben szabadon mozoghatott. Azonban Tarrasch szabadbástyája abban a helyzetben volt, hogy veszedelem esetén védhette a királyt és így Lasker belátta a nyeres erőszakolásának hiábavalóságát, remisre adta a játszmát. Mindössze 52 lépés volt ebben a játszmában, a tizenhatodik fordulót pedig holnap kezdik játszani. A verseny így áll: Lasker 7, Tarrasch 3, remis 5.

— **Wright legújabb sikere.** Le Mansban Wright egyre nagyobb rekordokat ér el röplőgéppel. Minden valószínűség mellett szól, hogy ez a röplőgép győzi le valamennyi eddigit s hogy Wright az, aki véglegesen oldja meg a röplés problémáját. Wright tegnap a léghajós bizottság díjért versenyzett. Wright 1 óra 2 perc és 15 másodperc alatt 48 kilométert és 120 métert tett meg és ezzel saját utrecordját 9 kilométerrel és időrecordját 13 perccel szárnyalta túl. Este Wright egymásután két fölszállást tett egy kísérővel. A kísérője kijelentette, hogy teljesen biztonságban érezte magát.

— **Német természetvizsgálók és orvosok nagygyűlése.** Ma jegyezték be Kölnben a német természetvizsgálók és orvosok nagygyűlésüket. A nagygyűlésen résztvevő tudósok előadásai a tudomány nagy fejlődéséről tesznek tanúságot. Az utolsó előadások közül, különösen Klaatich tanárnak az ősemberről és Wassermann dermatológusnak a vérbaj szérumprobájáról tartott előadásai keltek nagy érdeklődést. Klaatich tanár előadásában összehasonlítás után az következtetésre jutott, hogy az ősember azon rász, sem ostoba nem volt. Az ausztrálieiak (mivel ezek azok legtipikusabb példái) rendkívül fejlődésképesek, csupán a fölvilágosodottság és a támogatás hiányzott eddig, hogy a kőkorszakbeli naivitásból a modern kultúrába való óriási ugrást veszélytelenül megtehesék. Wassermannnak a vérbaj szérumprobájáról tartott előadását óriási érdeklődés mellett hallgatta végig a megjelent tudományos világ. Az előadásában Wassermann kifejti, hogy minden vérbaj megállapítására a leghathatósabb szer a szérum. Számtalan példával igazolja ezen állítását. Ezután még többen számoltak be e téren szerzett tapasztalataikról, de valamennyien csatlakoztak ahhoz a véleményhez, hogy a szérumkezelés minden megbízhatósága dacára sem lehet egyedül irányadó az orvosokra, hanem figyelembe kell venni a betegség klinikai lefolyását is.

— **Darányi Ignác üdvözlése.** A brit mezőgazdasági szakírók magyarországi tanulmányutjuk befejeztével Herkulesfürdőről a következő táviratot intézték Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez:

A brit mezőgazdasági szakírók Magyarországból való elutazásuk alkalmából ismételve kifejezték óhajtanak adni mély köszönetüknek mind azért, ami által Nagyméltóságod tanulmányutjukat az ország minden pontján tanulságossá és kellemessé tette. Látták annak a jó és nagy munkának tanúbizonyságait, amit az állam végez a mezőgazdaság érdekében és kívánják, hogy annak a tárczának törekvéssel, amelyet Nagyméltóságod oly kiválóan vezet a jövőben még nagyobb eredményeket gyümölcsözzenek. Charles Macdonald elnök.

— **Elhunyt főrendiházi tag.** Sárvárfelsővidéki gróf Széchényi Ferencz, a főrendiház örökös tagja, életének hetvenegyedik évében meghalt Somogytárnócán. Az elhunyt gróf 1835. március 4-én született. Ifjan a katonai pályára lépett. 1860-ban századosi ranggal megvált a hadseregtől, azután gazdasági tanulmányokkal foglalkozott. Mint tanzócsal nagybirtokos tevékeny részt vett Somogy megye politikai és gazdasági életében. 1861-ben megházasodott. Erdődy Francziska grófnőt vette feleségül. A megyei közgyűléseken, mint a volt szabadpárt egyik vezető embere, szerepelt. Elnöke volt a nagyatádi gazdasági egyesületnek s a gazdasági kiállítások rendezése és a lótenyésztés fejlesztése körül nagy érdemeket szerzett.

— **A pápa a spirítiszta papok ellen.** Nem mindennapi érdekességű hír érkezik Rómából. A pápa kívánságára az ottani rendőrség két papot eltiltott az egyházi funkció gyakorlásától. A papok közül az egyik 27, a másik 40 éves és az a bűnük, hogy spirítiszta szeance-okat rendeztek, amelyeken egy fiatal hölgy volt médiumuk. A papok esténként a hölgyvel együtt bezárkóztak és médiumuk képességeit állítólag olyannyira fejlesztették, hogy az láthatlan kezekből a levegőbe emelve, egészen a szoba mennyezetéig emelkedett. A pápa magához hívatta a két papot és a szeance-ok beszüntetésére szólította fel. A papok azonban médiumukban a Szentlélek megtestesülését látták és nem voltak hajlandók a pápa felszólításának engedelmessékedni. Erre a Vatikán az olasz állami rendőrség segítségét vette igénybe, ami csak a legtrikább esetben szokott megtörténni.

— **Gorkij házassága.** Andrejewa színésznő tudatta barátjával, hogy nőül megy Maxim Gorkijhoz s esküvője már legközelebb lesz. Andrejewa tudvalevőleg Gorkijt 1906. áprilisában elkísérte Amerikába s mikor az amerikai közönség megtudta, hogy nem hites felesége a költőnek, bojkottálták őt. Az amerikaiak azért voltak fölháborodva mert híre terjedt annak, hogy Gorkij minden segítség nélkül Pétervárott hagyta törvényes feleségét és gyermekeit. Andrejewa színésznő születésére nézve Jurnski bárónő s családja az orosz ősnemesi családok egyik legregebbike.

— **A tuberkulózis-kongresszus.** Tegnap nyitották meg Washingtonban a nemzetközi tuberkulózis-kongresszust. A három diszelnök egyikévé Koch tanárt választották meg. A kongresszus lelkes ovációkban részesítette. Koch tanár a német delegátusok nevében választott Cortelyou pénzügyi államtitkár üdvözlő beszédére.

— **Jubileum.** Az Országos Híradó pénzügyi vállalat, mely kizárólag tisztviselői kölcsönökkel foglalkozik, tegnap ünnepelte fennállásának tizenkét éves évfordulóját. Az ország minden részéből szíves üdvözléseket kapott a vállalat megalapítója, Szenes Mór, kinek tiszteletére számos ügyfele és barátja ünnepélyt rendezett, melynek folyamán Béla Mihály, az Országos Híradó jelenlegi tártulajdonosa, talpraesett beszéd kíséretében méltatta Szenes Mórnak érdemeit, különösen kiemelve, hogy irodájának megalapítása óta több mint tízezer ügyfélnek becsülettel bonyolította le ügyeit, minek bizonyítéka, hogy régi ügyfelei, amikor erre alkalom kínálkozik, újra és újra felkeresik őket.

— **Elégett léghajó.** Bourdanból jelentik, hogy ott tegnap este egy léghajó volt látható, amely hírtelen tűzet fogott és az erdőbe esett le. A léghajó romjait eddig nem találták meg.

— **A calcutai árvíz.** A calcutai árvíznek ezernél is több emberélet esett áldozatul. A természetben, elpusztult házakban és egyéb jóságban a kár több millió rupiára rug.

— **Márkus Miksa ünneplése.** A Lipótvárosi Kaszinó háznagya, Márkus Miksa főszerkesztő tiszteletére lakomát rendez abból az alkalmából, hogy a király Márkust az udvari tanácsosi méltósággal tüntette ki. A lakomán, mely a jövő hónap elején lesz, a politikai világ és a közélet számos kitünősége fog résztvenni.

— **Sántha Antal a ravatalon.** Sántha Antal holnap, szerdán délután három órakor helyezik örök nyugalomra a kerepesi-uti temető halottasházából. A temetést a Nemzeti Színház igazgatósága rendezi. Sántha Antal holttestét ma délelőtt díszes koporsóba téve, kiszállították a kerepesi temetőbe, ahol díszes ravatalra helyezték. A koporsóra már most nagy számmal érkeznek a volt kartársak és nagyszámu tisztelőinek koszorúi. A halottat Fábry Viktor evangélikus segédlelkész fogja beszentelni.

— **Anarchista büntanya a fővárosban.** A spanyol királyi pár budapesti látogatásával kapcsolatosan olyan hírek kerültek szárnyra, hogy a rendőrség anarchisták után nyomoz, sőt le tartóztatásokat is eszközölt. A híreket hivatalosan megczáfolták ugyan, azonban tény az, hogy a rendőrség rendkívüli elővigyázatot fejt ki a készülődésekben és a főváros minden gyanus helyét ellenőrzés alá vette, hogy a közveszélyes individuumokat a spanyol királyi pár budapesti tartózkodásának idejére ártalmatlanná tehesse. A szigorú ellenőrzés pedig, úgy látszik minden hivatalos czáfolat dacára is nagyon helyén való volt, mert ma este egy valószínűs anarchista büntanyát is volt alkalmá a rendőrségnek megismernie. A főkapitányság ugyanis bizalmas értesítést kapott ma délelőtt, hogy a Szenkirályi-utca 4-ik számú házában, a Zala István-féle korcsma egyik titkos helyiségében anarchista egyesület tart naponként összejövetelt. Az értesítés folytán ma este 10 órakor Eperjessy rendőrkapitány tíz rendőrrel és egy csomó detektívvel megszállta a korcsma környékét és behatolt a titkos helyiségbe, ahol körülbelül hatvan embert talált együtt. A szoba falai híres anarchisták arcképeivel volt ékesítve és a helyiség bejárata fölött a következő fölírás jelzi a hely célját:

„Giordano Bruno asztaltársaság.”

A rendőrség emberei igazolásra szólították fel a jelenlevőket, akiknek legnagyobb része igazolta is magát. Három embert azonban letartóztattak. Ezek Zimmmer Hermann, Schranek Gyula és Harm Károly. A letartóztatottakat a rendőrség nagy elővigyázattal kísérte el, hogy hová, azt nem lehet tudni. Egyáltalán nagyon titkolják az esetet, mert sajtóközleményt se adtak ki róla.

— **Adamovics Vilma ügye.** Wölfling Lipót első felesége, Adamovics Vilma tudvalevőleg válása után Bécsben telepedett meg, ahol csakhamar súlyos kedélybetegségbe esett, minek következtében szanatóriumba kellett internálni és gondnokság alá helyezték. Néhány hónap előtt elhagyta a szanatóriumot, ahol különben is teljes szabadságot biztosítottak neki. Ekkor gondnokai: dr. Stein József és ügyvédje Scheidt Gyula a gondnokság alól való fölmentését kérelmezték, ami egy újabb bírósági eljárást vont maga után. A törvényszéki orvosszakértők hivatalos véleménye, mely a tegnapi tárgyalásra érkezett be, a következő:

— Wölflingnő nem észlelhetők az elméjében határozott tünetei. Korábbi kedélybetegségeiről tisztán, nyugodtan és elfogulatlanul nyilatkozik; azok a tünetek, melyek korábbi kedélyállapotát kedvezőtlenül jellemezték, ma már teljesen visszafejlesztettek, úgy, hogy ma szellemi erejének zavartalan birtokában áll. Sőt testi egészsége is jelentékenyen javult. Ilyenformán tehát kijelentjük, hogy korábbi kedélybetegségéből teljesen kigyógyult és ma már teljesen csatlakozhat.

E vélemény alapján a bíróság a napokban közlésezi a gondnokság alól való fölmentő határozatát.

— **Házasságok.** Ráskán Sándor besztarcel kir. járásbírósi ígnyző eljegyezte Benedek Francziska állami tanítónőt Máramarosszigeten.

Goszléth Béla eljegyezte Lassner Margitot, Lassner Gusztáv államrendőrségi tanácsos leányát.

Dr. Szurmák Rezső fővárosi ügyvéd eljegyezte Hirsch Olgát.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árlégyvzék bérmentve küldetik.

— **A nemzetközi sajtókongresszus tagainak kirándulása.** A nemzetközi sajtókongresszuson résztvevők ma különvonaton Wiesbadenbe érkeztek. Délben a Kurhausban reggel volt, amelyen a hatóságok képviselői is résztvettek. Ibell főpolgármester üdvözölte a vendégeket. Délután Mainzba és Aschmanshausenbe tettek kirándulást.

— **Tengerbe fult csillagász.** Ganski A. ismert nevű csillagász szerencsétlen végéről ad hírt pétervári tudósítónk. Ganski nemrég a krimiai Simeis közelében fűrészközben belefutott a Fekete-tengerbe. A szerencsétlenül járt tudós nagytehetségű csillagász volt, aki különösen a nap koronájának periódikus változásait megfigyelése által bővítette számos fontos adattal a csillagászati tudományt. Megfigyeléseit Ganski a Nowaja Semlja és a Mont-Blanc eszközökre, amelyeket többször megmászott. Két nyarat hasonló célból a Spitzbergákon töltött. Az elhunyt alelnöke volt az orosz csillagászati társaságnak és ez évben nevezték ki a simeisi csillagvizsgáló-intézet igazgatójává, amelyet nemrég építettett egy Malzew nevű dúsgazdag orosz. Ganski mindössze 38 éves volt.

— **Tizenkét öngyilkosjelölt.** Sulyos aggodalmat okozott a párisi rendőrségnek egy jelentés, mely arról szólt, hogy tizenkét fiatal ember — csupa színművész és alanyi költő — együttes öngyilkosságra határozta el magát. A rendőrség sietve járt utána a dolognak, abban a reményben, hogy a tömeges öngyilkosságot meg lehet talán akadályozni. A rendőrség buzgólkodása sikerrel is járt. Abba az éjjeli mulatóhelyiségbe tértek be a rendőrök, ahol a jelentés szerint a dolog az öngyilkosjelöltek végre akarták hajtani. Hét fiatal embert teljesen elázott állapotban találtak ott. A fiatal embereket elszállították lakásukra. A rendőrség azt hiszi, hogy a fiatal emberek morfiummal kevert bort ittak. A többi öt fiatal embernek még nem akadtak a nyomára. Még nem állapították meg, hogy az illetők morfiummot keverték borukba, de azt, hogy valamennyi holttest volt, minden kétségen kívül megállapították.

— **Sikkasztó bankigazgató.** A lembergi „Zwiazek Kredytowy” hitelszövetkezet igazgatója, Weiszmann Jakob több mint 80.000 koronát sikkasztott. Weiszmann, akit mindig megbízható, lelkiismeretes hivatalnoknak tartottak, tegnap megjelent az intézet második igazgatójánál, Rauch ügyvédnél s kijelentette neki, hogy az intézet az évek egész sora óta sikkasztásokat követett el, amelyek meghaladják a 80.000 koronát. Nyomban elrendelték az üzleti könyvek átvizsgálását, amely csakugyan igazolta az önvadát. Weiszmann saját bevallása szerint majdnem az egész összeget a kislutrin vesztette el. Azt mondják, hogy az igazgató-tanácsnak több ezer skontó-cédulát adott át. Állítólag több lembergi polgártól 100.000 koronáig haladó összeget is kölcsönzött ki, amely szintén elveszett.

— **Pokolgép a diván alatt.** Csodával határos módon menekült meg egy Zsuku Aurél nevű dúsgazdag földbirtokos Kelmák községben egy gyilkos merénylet elől, amelyet egy eddig ismeretlen gonosztevő kísérelt meg ellene. Lipárról érkezett távirati tudósítás közli, hogy a Lipárral szomszédos Kelmák községben a nevezett földbirtokos lakásába a nyitva felejtett ablakon át ismeretlen ember beosont s a diván alá dinamitot rejtett. A dinamit éjjel irtózatossá durranással felrobbant és a szoba burkolatát darabokra tépte, a ház falát pedig megrépezte. A földbirtokos, aki szerencsére a szomszéd szobában aludt, fél fillére megsütkészett, valószínűleg boszúból követte el.

— **A katona fegyvere.** Márta András utászkatona Péterváradon öngyilkosságot követett el, előzőleg azonban a kamiczei Mihajlovics vendéglőre lövő fegyverével hűszer, miközben vendéget is megsebesített, valószínűleg azért, mert a vendéglős oldalfejevét zálogban tartotta.

— **Kézrekerített orosz agitátor.** A moszkvai rendőrség hosszas nyomozás után kézrekerítette Wetrowot, a legveszedelmesebb lázítók egyikét. Wetrow beismerte, hogy ő gyilkolta meg Sacharowot, a ghichowi kézműváru gyár igazgatóját. Dezenkívül egyéb büntények elkövetése is rábizonyított.

— **Kragujevics Spázó barátja.** A hírhedtté vált Kragujevics Spázó kihallgatásának folyamán tudvalevőleg szóba került egy másik magyar származású jogszigorló neve is, a Nikolics Brankóé, aki Nasse Sándor berlini detektívfelügyelő szerint kerítője volt a porosz főváros homoszexuálisainak. Nikolics Brankó után szintén nyomozni kezdett a rendőrség s megállapította, hogy a jó hírű fiatalember jelenleg Kolozsvárott lakik, egyébként pedig zentai illetőségű. Ezért a főkapitányság megkereste a kolozsvári rendőrséget, hogy hallgassa ki tanuképpen Nikolics Brankót.

A kolozsvári rendőrség eleget is tett a megkeresésnek és haladéktalanul kihallgatta Nikolicsot, aki azonban tagadja, hogy azonos volna azzal a Nikolics Brankóval, akit Nasse emleget. Azt beismeri, hogy ismerte Kragujevicsot, szerinte azonban két Nikolics Brankóról van szó. Ez persze valótlanság s kétségtelen, hogy a kolozsvári rendőrség által egyelőre tanuképpen kihallgatott egyén a keresett Nikolics Brankó.

A vallomás, amelyet egyébként a budapesti rendőrségnek is megküldöttek, szóról-szóra a következő:

„Az 1907. év őszén Budapesten jártam. Itt esett meg, hogy mikor nagy társasággal ebédelttem egyik fővárosi vendéglőben, az asztalhoz jött az akkor még köztisztviselőnek álló Kragujevics Spázó is. Bemutatkozott s helyet foglalt az asztalnál. Feketét rendelt s néhány perc múlva távozott. Jóformán nem is beszélgettem vele, talán egy-két szót váltottunk.

Ez év elején Berlinbe utaztam és júliusig időztem a német fővárosban. Az első napokban történt, hogy az utcán találkoztam Kragujevics Spázóval. Annyira futólagosnak tartottam az ismeretséget, hogy egyikünk sem nyúlt a kalapjához.

Napokkal utóbb a Tiergartenben ismét szembe találok vele. Most már nem térhetünk ki a köszönés elől, meg aztán idegen városban, ismeretlen emberek között jól is esik mindenkinek, ha honfitársra akad.

Szóba ereszkedtek — hangzik tovább Nikolics vallomása — sötétmágnára találkat adtak egymásnak Berlinben a Viktória-kávéházban. A kávéházban mindössze talán háromszor jöttek össze. Egy ízben sétára indultak s Kragujevics azt indítványozta, hogy nézzenek föl a lakására. Néhány perczig itt időztek, aztán elváltak. Júliusban Nikolics nagyobb külföldi utra készült. Kragujevicsnek is beszélt terveiről s ez arra kérte ismerősét, küldjön néhány képes levelezőlapot utjának nagyobb állomás-helyeiről. Nikolics eleget is tett a kérésnek. Hamburg, Helgoland, Kopenhága estek utjába s körülbelül 3—4 levelezőlappal kereste föl Kragujevicsot. Később Kragujevics is Kopenhágában járt, ekkor Nikolics már otthon, Zentán tartózkodott. Kragujevics viszonzta a kapott képes levelezőlapokat és többször küldött ilyeneket Zentára Nikolicsnak.

Nikolics július 26-án érkezett vissza Berlinbe, ahol 30-ig maradt. Kragujevics újra összejött vele a Viktória-kávéházban, sőt egy ízben fürdeni is hívta ismerősét. A kirándulás azonban a rossz idő miatt elmaradt.

Igen érdekes, a nyomozásban esetleg jelentős epizód történt ott kettőjük között. Nikolicsnak költözés közben elveszett 100 márkája s abba a kellemetlen helyzetbe jutott, hogy addig nem volt pénze, amíg otthonról nem küldenek. Elpanaszolta a barátját Kragujevicsnek, aki felajánlotta erre pénztárcáját. Nikolics azonban ezt nem vette igénybe és másnap meg is jött a pénze. Ez a pénzkölcsön felajánlás 27-én történt, Engel meggyilkolása után hat nappal. Kragujevics vallomásában azt állította, hogy abban az időben nem volt pénze. Nikolics szavai azonban ráczáfolnak a gonosztevőre.

— **Huszonnégy év múlva.** A soproni fogházból ma hazérkezett Szabadkára Tóth Pörge Imre, ki huszonnégy évvel ezelőtt Pálcson három társával együtt megölte és kirabolta Holló Mátyásné halászaszonyt. Tóth Pörge Imrét akkor életfogytiglani fegyházra ítélték és husz évig az illavai fegyházban ült, ahol rabláradást szított és ezért négy évi zárkat kapott, hol tüdővészbe esett és ezért feltételes szabadságra bocsátották. Pörge Imre most negyvenöt éves.

— **Elárvereznek egy várost.** Érdekes árverés lesz október 3-án az orosz Berezoszka városban. Az egész város árverés alá kerül egy odesszai kereskedő póré folytán, akinek 240 ezer koronával tartozik a város, amely teljesen el van adósodva és képtelen arra, hogy hitelezőjét kielégítse. Az árverést így semmi esetre sem kerülheti el.

— **A berlini vasúti szerencsétlenség.** Az újabb bekövetkező esetleges katasztrófák megakadályozása végett a magas vasutat teljesen átalakítják. Az ugynevezett vágány-háromszöget teljesen megszüntetik és helyükbe egyszerű keresztes lép, de olyanformán, hogy az egymást keresztező vonatok különböző magasságban fognak közlekedni. A vonatok az egyik vágányról a másikra többé egyáltalán nem fognak átmenni. A vasut több pontján nagy átszálló pályaudvarokat építenek. — A katasztrófa következtében megsebesült embereket a kórházban ápolják. Állapotuk tegnap óta nem változott, de az orvosok remélik, hogy valamennyinek az életét megmenthetik.

— **Halálos sebbel a korcsmában.** Rémhistóriába beillő eset játszódott le tegnap egy ember körül, aki halálos sebbel vergődik a biharmegyei közkházban. Toda Tógyer remeczki földmives hat héttel ezelőtt Toma Ignác falubelijének husz forintot adott kölcsön, négyheti fizetési terminussal. A négy hét eltelt és adósa nem tudta megfizetni tartozását. Toda Tógyer ekkor felfogadta adósát két heti mezei munkára. Mikor a két hét letelt, Toma Ignác megjelent a munkaadójánál és a bérét kérte, Toda Tógyer kijelentette, hogy fizet, de a 20 forintot levonja a bérből. Adósát roppant haragra gerjesztette a pénz visszatartása. Elhatározta, hogy véres boszút áll. Tegnap éjjel maga mellé vette két testvérét, Toma Györgyöt és Toma Jánost. Behatoltak Toda Tógyer lakásába, aki feleségével és Ilona nevű nővérével egy szobában aludt. Fejszét emelték az alvó emberre és valósággal széthasították a fejét. Toda Tógyer fölugrott a fejébe nyilaló, éles fájdalomra. Kimenekült halálos sebével az utcára és futásnak eredt. Felesége és nővére sikoltását még meghallotta, de hogy mit tettek velük a merénylők, azt nem tudta meg. A falu határában összekötözte tátongó sebéét és tegnap begyalogolt Nagyváradra. Ott valósággal hordónagyságra dagadt fejével beült egy korcsmába s inni kezdett, azzal a kijelentéssel, hogy ha már meg kell halnia, legalább vigan megy át a másvilágra! Kemény Ignác rendőrkapitány értesült a mulató haldokló különös történetéről. Felkereste Toda Tógyert a korcsmában. A földmives ekkor már teljesen eltorzult arcuzal, bedagadt szemekkel ült az asztal előtt. Kemény azonnal erélyes intézkedéseket tett. Bevitette Toda Tógyert a biharmegyei közkházba, ahol ápolás alá vették a halálos sebű korcsmavendéget.

— **Sorsjáték elhalasztás.** A szatmári református egyházmegye iskola-építési sorsjátékának húzását a pénzügyminisztérium 100.438. számú rendeletével 1909. évi január hó 25-éig halasztotta el.

— **Egy örült ember merénylete.** A bécsi Ringstrassen a parlamenti épülettel szemben ma délelőtt izgalmas jelenet történt. Három fiatal leány arra sétált s egyszerre egy ismeretlen ember hozzájuk ment és hatlövetű revolveréből háromszor rájuk löött. Az egyik leány karján sérült meg. Csakhamar óriási néptömeg gyűlt össze s rendőrök is jöttek, hogy a lövöldöző fiatalembert letartóztassák. Amikor a merénylő a rendőröket megpillantotta, a revolverében lévő három golyót a földre lötte s azután nyugodtan tűrte, hogy letartóztassák. A rendőrség megállapította, hogy Ziblinecki Józsefnek hívják, Galicziából való és huszonhat éves fémmunkás. Azt hiszik, hogy megzavarodott elmével követte el a merényletet.

— **Megtámadott postaszolga.** Magyar Pál kiegészítő postaszolgát tegnap este nyolcz órakor, mikor Liptószentmiklóson kívül fekvő rózsahegy papírgyárba egy táviratot akart kézbesíteni, két ember megtámadta és doronggal leütötte. A támadók azt hitték, hogy a solga pénzeslevélhordó, aki a gyárnak nagyobb összeg pénzt visz kézbesítés végett. Kirabolták a táskáját, amelyben azonban csak hetven fillér készpénz volt. A rablónak eddig semmi nyomuk nincs. A veszedelmesen sebesült távirat-kézbesítőt a pozsonyi kórházba szállították.

— **Leégett gyár.** Freund József ó-becsei fa-telepe, gőzfűrész-gyára és gőzmalma ma teljesen leégett. A nagy tűzben a gépek is teljesen összeolvadtak. A tüzet a gépházból a fűrészporba kipattanás szikra okozta. A kár mintegy 500.000 korona, ami azonban biztosítás révén megtérül. Mintegy száz munkás kenyér nélkül maradt.

— **Czigányok és csendőrök harca.** A dédai országon, mint onnan táviratozzák, tegnap oláh munkások egy cigány-karavánnal összeverekedtek. A verekedés után a cigányok elmenekültek, de Forika Luter őrsvezető és Szilasi György csendőr utánuk siettek s a telepükön meg is találták őket. A csendőrök be akarták kísérni a cigányokat, akik azonban nem akartak engedelmessé válni és a csendőröket megtámadták. Vlakj Tódor cigány megragadta Szilasi csendőr fegyverét, míg egy Moldován nevű cigány kovácspörölyvel oly hatalmas csapást mért a csendőr fejére, hogy összeesett. Mikor az őrsvezető társát elesni látta, kardot rántott és Moldován fejét kettéhasította. A cigányok a közben az időközben magához tért Szilasi csendőrré újra rátámadtak a pörölyvel, de a csendőr Vlakj Danilo cigányt abban a pillanatban szíven szarta, amikor magasra emelte a pörölyt, hogy a csendőrré sújtsa. Vlakj Danilo azonnal meghalt, Vlakj Tódor és Szilasi csendőr pedig veszedelmesen megsebesültek. A csendőrség jelentést tett a hatóságoknak, amely a vizsgálatot elrendelte.

— **Öngyilkosság.** Aradról jelentik: Balogh Ernő, dohányjövédéki hivatalnok ma öngyilkossági szándékból mellbelötte magát. Haldokolva szállították a kórházba. Tettének oka életuntás.

— **Halálos automobil-szerencsétlenség.** Strassburg, Gebweilen környékén halálos automobil-szerencsétlenség történt. Schlumberger gyáros automobilja összeütközött egy szekérral és fölborult. A motorvezető és Kőnig gyáros azonnal meghalt, Schlumberger sebesülései nem súlyosak.

— **Szerencsétlenség.** Magyarániszáról írják: Szántó Ferencz gözmalmi munkás a malom hűtőmedencéjében fürdött, de hirtelen alámerült és társai holtan húzták ki a vízből.

— **Megakadályozott szerelmi drámák.** A Nagymező- és Ó-utca sarkán Kriser György huszonegyéves órásségéd tegnap este revolvert fogott Incze Mária huszonegyéves leányra, aki rendőrségi felügyelet alatt áll. A leány rémülten kiabált segítségért s futásnak eredt. Kriser üldözőbe vette és uira rá akart löni, de akkor egy rendőr elébe ugrott és lefogta. A merénylet bekísérték a főkapitányságra, ahol elmondotta, hogy Incze Máriával egy mohácsi nyilvános házban ismerkedett meg, onnan kiváltotta és Budapestre hozta. De rosszul ment a sorsuk, a leány elhidegült tőle s hasztalanul könyörgött, megint kiállt az utcasarokra. Nem akarta megölni, csak ráijesztett. A merénylet őrizetbe vették. — Hertl Károly kávéfőző részegen tért haza tegnap este az Üllői-ut 52/b. száma alatt levő lakására. Az asszony szemrehányást tett neki, amire Hertl revolverrel a szoba menyeczébe lött.

— A második golyó a tiéd lesz, ha még egy szót hiallok! — kiáltott. — Szerettek, de megöllek.

Erre szörnyen megijedt a nő és a szomszédokat hívta. Ezek hamar lefegyverezték a garázda embert. A rendőrségen lecsukták arra az időre, amíg kialszszja magát.

— **A Royal-Orfeum pénztárának megnyitása.** Holnap, szerdán nyitja meg az új Royal-Orfeum elővételi pénztárát s az ünnepi megnyitó előadásra, melyet az igazgatóság véglegesen szombatra, október 3-ára tűzött ki, úgy az előjegyzett, mint a rendelkezésre álló jegyek árusítása megkezdődik. A művészi személyzet Eysler operettjéből a Vera Violetta-ból tart nap-nap után próbákat s a főszerepekben: Mezey Ilonka, Nádor Lilly, Szécsi Sári, Ujváry Károly, Csapó Jenő és Gerő József fognak bemutatkozni.

— **Halálozások.** Hannusfalvi Petrich Ferencz 48-as honvédszázas, volt országgyűlési képviselő és megyebizottsági tag életének 83-ik évében meghalt Paksön.

Id. Hamvai Sándor Béla, Gömör-Kishont vármegye nyug. főtisztviselője, 48/49-ik honvédfőhadnagy, e hó 28-án 79 éves korában Rimaszombaton meghalt. Az elhunyt a gömörmegyei társaság egykor kedvelt tagja volt, kitől a régi betyárvilág ismert alakjai nagyon rettegtek. A volt szabadsághős, ki több csatában vitézül harcolt, kiterjedt, előkelő családjáéval.

x **Ha gyermekét egészségben, vidáman és szelíleg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént.** Ne vezettesse magát féltre az utánaotkától.

x **Fodor-féle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bőrbajok, hajhullás és kopaszság** sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izó elektroterapeutikai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x **Zászlók, czimerek** minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Küry Klára egészséges.** A színházi körökben az a nyugtalanító hír volt elterjedve, hogy Küry Klára súlyos beteg töltötte a nyarat. Örömmel tudatjuk a kitünő művész nagy számu tisztelőivel, hogy e hír teljesen alaptalan s hogy Küry Klára Leányfalun viruló jó egészségben készül legújabb szerepére. A nagy művész maga czáfolja meg különben a legautentikusabban a riasztó hírt:

Telefonon értesülök arról, hogy néhány ujság szerint súlyos beteg vagyok. Mindenesetre kellemes, hogy ezt a lapokból kell megtudnom, mert hála istennek, egészséges vagyok. Most jöttem csak haza nyári fürdőzéseimből és komolyan, sok ambícióval és igazán egészségesen készülök téli munkámra. Konziliumot tartottak az éjjel orvosaim? Az öreg Korányi professzorom, atyai barátom kivül, akit havonként fel szoktam keresni, orvost régesrég láttam. Remélem, nem is látok — betegség okán természetesen. Különben nagyon szeretem őket, legkivált, ha nagy számmal vannak a színházban. Néhány nap mulva egyébként minden alarmlírek újabb czáfolatául ismét Budapesten leszek. Leányfalu, szeptember 20.

Küry Klára.

(*) **Beöthy Zsolt ünneplése.** A Beöthy-ünneplést előkészítő-bizottság arról értesült, hogy az ünnepre és a vacsorára szóló meghívásoknak egy része, főleg az iskolákhoz, intézetekhez czimzettek — úgy látszik, hibás czimzés miatt — nem jutottak kézhez. A bizottság ez uton is felkéri azokat, akik a lakomán résztvenni óhajtanak, sziveskedjenek ezt telefon útján az Erzsébetvárosi Kaszinónak (87—37.) bejelenteni. Az ünneplés szerdán délután négy órakor lesz a Nemzeti Múzeum dísztermében. A vacsora az Erzsébetvárosi Kaszinóban lesz, kezdődik félkilenc órakor.

(*) **Vecsey Ferencz a spanyol királyi pár előtt.** Vecsey Ferencz, a világhírű hegedűművész, aki a nyarat szüleiivel fenyőházi nyaralójában töltötte, rendkívül megtisztelő felszólítást kapott. Frigyes főherceg szürgönyileg hívta meg, hogy bécsi palotájában, október 5-én a spanyol királyi pár előtt hangversenyessen. Magától értetődik, hogy a művész örömmel tesz eleget e meghívásnak. Itt említjük meg, hogy Vecsey Ferencz december 29-én indul törökországi körútra.

(*) **Császár Imre a színiakadémián.** Császár Imrénének köszvényes lábaja annyira javult, hogy tegnap megkezdhette tanári működését a Színiakadémián. Császár Imrét, aki leánya karján lépett a tanterembe, a növendékek hosszas éljenzéssel fogadták és örömmel jelölték ki nyújtották át a szeretett tanárnak. Császár könyves szemekkel köszönte meg a növendékek ragaszkodását és szeretetét.

(*) **Hírek a Nemzeti Színházról.** A társadalom támaszai, Ibsen múlt héten felújított színműve holnap, szerdán is színe kerül a Nemzeti Színházban s ez alkalommal is Csillag Teréz, Cs. Alszegehy Irma, S. Fái Szeréna, Váradi Aranka, Helvey Laura, Nagy Ibolya, Paulayné, Gál. Pethes, Odry, Molnár, Bartos, Hetényi és Faludi játszanak benne. Csütörtökön a Napamasszony, Sardou vigjátéka van kitűzve Csillag Terézrel a czimzerepben.

(*) **Bemutató a Vígsházban.** A „Virraszt a szerelem” (L'amour veille) bemutatóját, amely szombaton lesz, nagy érdeklődéssel várja a közönség. Az újdonság, amelyhez a darab előkelő milieujének megfelelő díszes kiállítás készült, a francia fővárosi világban játszódik. Jacqueline szerepét a Comédie Françaiseben Leconte Marie játszotta, nálunk pedig M. Harmat Hedvig fogja személyesíteni. Egy fél-szerepében is rendkívül rokonszenves fiatal tudós szerepét, amelyet az eredetiben Berr Georges kreált, nálunk Góth Sándor adja, míg Vendrei Ferencz egy jólleltü abbé alakjában az ifjabb Coquelin szerepét adja. Carteret marquis szerepében Hegedűs Gyula talál alkalmat nagyérdéki alakításra. A többi szerepben is a színház színe-java működik közre.

(*) **Szentirmay Elemér halála.** A legtermékenyebb népdalszerzőnk megszűnt élni: Szentirmay Elemér meghalt! Ez a hír mindenütt, ahol magyar ajkon magyar dal fakad, ahol czimbalom zeng, hegedű sir, mélységes fájdalmat fog kelteni. Ötszáz-nál több népdal termett Szentirmay Elemér egész hazában. Énekelték a falusi fonóban és a főváros színpadain. Ő maga írta a szöveget is nőtárhoz, azért olvadtak úgy össze, ez a népszerűségüknek is a titka. Sok népsziműhöz is ő szerzett ének-számokat. Ilyenek az „Öreg béres”, a „Nótás Kata”, a „Falu rossza”, „Ingyenélők”, „Piros bugyelláris”, „Sárga csikó”. Sok népdalát most is huzza a cigány és szeretni fogják késő nemzedékek. Hogy csak néhányat említsünk: „Ne menj el, maradj itt...”, „Is, is, is”, „Csak egy szép lány van a világon”, „Beh szomorú ez az élet én nékem”, „Fehér galamb”, „Huzzad cigány”, „Plevna dal” stb. Művei közül sok elterjedt a külföldön is; ezek szövegét lefordították francia, német, olasz, angol nyelvre. Szentirmay Elemér családi nevén vadofjai és zsidó Németh János — eleinte ezen a néven adta ki műveit — a sopronmegyei Horpácson született 1836. november 9-én. Egyetemi tanulmányai végeztével a 60-as évek derekán gazdálkodott és a megyénél vállalt szolgabírói állást. Utóbb az Első Magyar Biztosító Társaság hivatali kötelékébe lépett, mint a kárbeeslő osztály főnöke. Mint író is jelentékeny sikereket ért el s társadalmi téren is élénk kulturális tevékenységet fejtett ki. Az országos magyar daléregyesületnek több éven volt buzgó és befolyásos alelnöke, később a Liszt-Zeneegyesület alelnöki tisztét töltötte be. 1863-ban ő szerkesztette a Lisznyay-albumot s számos hazai és külföldi irodalmi és művészeti társulat és egyesület választotta tiszteletbeli tagjának. A 72 éves zeneköltő, magas korában is megőrizte daliás, férfias tartást, de az utóbbi hetekben orvul támadta meg a gyilkos betegség, mely ma délelőtt oltotta ki életét.

(*) **Forgács Rózi bemutatkozása.** A Magyar Színházban szombaton felújítják Gorkij kiváló darabját, az Éjjeli szállást. A darab szerepeit nagyrészt a tavalyi szereposztásban adják, új szereplők lesznek: Forgács Rózi, aki Nasztia szerepében először lép fel, mint újonnan szerződött tag és Forrai Rózi, aki ezuttal először fogja Vaszilissza szerepét játszani.

(*) **A budai szinkör kapuzárása.** Szerdán, e hó 30-án fejezi be a nyári szezonját a Budai Nyári Színház. A szinkörben 134 esti és 29 délutáni előadás volt.

(*) **A Szlányi- és Pállik-kiállítás.** Szlányi Lajos szolnoki festőművész kiállítása ugyszólván már teljesen el van rendezve a városligeti Mücsarnokban. A rendkívül gazdag, változatos kiállításon összesen kétszázötvennyolc darab olajfestmény van, amelyek a kiállítási palota első hat termét foglalják el. A sajtó képviselőit csütörtökre hívta meg a kiállítás megtekintésére a társulat. Ünnepelesen pénteken délután 5 órakor nyílik meg a kiállítás gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter jelenlétében. Serényen folyik a Pállik Béla hagyatékából rendezendő kiállítás rendezése, illetve előkészítése is. A Mücsarnokban ugyszólván még alig volt olyan hatalmas kiállítás, mint ez lesz. Az európai híri mesternek mintegy háromszáz, leginkább nagyméretű olajfestménye és olajvázlata kerül kiállításra, amelyek között is a legnagyobb számmal vannak a közkeveltségnek örvendő hírkaképek. Ezekon kívül kiállítják a művészek régebbi keletű rajzait, amelyekkel, mint egészen fiatal ember, első nagy sikereit aratta s mindazon nagy alkotásait, melyek feltett kínsei voltak s amelyek még sehol kiállítva nem voltak. A nagy anyagot maga a művész özevegye készítette elő Margit leányával, akik szeretetteljes gondossággal végezték a fáradságos munkát. A kiállítást a sajtó munkásai 7-én nézik meg s az 8-án nyílik meg ünnepelesen.

(*) **Straus Oszkár,** a Varázskeringő népszerű szerzője, a Magyar Zenemű Kiadó-Társaság kiadásában egy Straus Oszkár-Tánc-Albumot bocsát közre. Az album Straus Oszkár 10 legújabb gyönyörű táncszerzeményét tartalmazza és a külföld szokatlan érdeklődéséből következtetve, nálunk is nagy sikert fog aratni. Az invenciózus Straus e legújabb művével újabb bizonyította, hogy egyike azoknak a zeneszerzőknek, akik a népszerűsége feltételezhető. A pompás kiállítás album árát a kiadók 3 koronában szabták meg, ami, tekintettel a forgalomban levő 2 oldalas kották árára, hihetetlenül olcsó. Az album olcsó ára sejtetni engedi, hogy nagyon kelendő lesz.

FŐVÁROS.

(Polgári iskolai igazgatók értekezlete. A fővárosi polgári iskolai igazgatók tegnap tartották a jelen tanévben első értekezletüket, melyen az intézetek javarésze képviselve volt. Az értekezleten az a meggyőződés nyert kifejezést, hogy a polgári iskolákban a tankönyvek monopolizálása nem fog bekövetkezni, mert lehetetlennek tartják, hogy pedagógiai érvekkel meg lehetne okolni ily változtatást, mely tisztára csak a könyvkiadók harcza következtében merült felszínre. Nagy meglepődéssel hallotta az értekezlet, hogy az igazgatók a közel jövőben megmenekeszenek a tandíjszedés terhétől. Megállapodtak még abban, hogy október 6-án a meglévő rendelkezések szerint iskolai szünnep és ünnepség tartandó. Kérelmezni fogják, hogy a kirándulások és egyéb szemléltető oktatás céljaira az iskoláknak megfelelő fedezet álljon rendelkezésére.

(Német nyelv a polgári iskolában. A fővárosi tanács megengedte, hogy a fővárosi polgári leányiskolák közül egynehányban a német nyelvet úgy tanítsák, hogy az osztályt kezdő és haladó csoportra osztván, mindenik csoport külön-külön nyerjen oktatást. Ilyenformán remélik, hogy a két-három heti óra alatt mégis hatékonyabb lesz az idegen nyelv tanítása.

(Nyilatkozat a budai vízműről. Dr. Magyarevits Mladen fővárosi tisztii főorvos és Kailinger Mihály vízvezetékigazgató ma a következő nyilatkozatot teszik közzé:

„Több napilapban „Védekezés a kolera ellen” cím alatt az I. ker. választmány e hó 27-iki ülésén történtek következtében vannak ismertetve: „Nagy veszedelemnek látja a választmány a budai vízvezeték víznek fokozatos rosszabbulását, ami onnan van, mert a budai régi vízmű szivókutjai eliszaposodtak és a növekvő fogyasztás okozta csökkenő nyomás a csövek beiszaposodását is elősegíti.” Ezzel az állítással szemben kijelentjük, hogy a budai vízvezeték szivókutjai és egyéb felszere lései teljesen rendben vannak és az eliszaposodásnak jelenségeit nem mutatják, továbbá nyomáscsökkenés — vagy nyomásemelkedésből eliszaposodásra következtetni nem lehet a termelt és kiosztott víz pedig úgy vegyszert, mint bakteriológiai szempontból teljesen kifogástalan. Jelen sorok szíves közlését kérik teljes tisztelettel Budapest, 1908. szeptember 29-én Dr. Magyarevits Mladen, s. k. t. főorvos, Kailinger Mihály, s. k. vízvezetékigazgató.”

(A hivatalos órák beosztása. A főváros közgyűlése tudvalevőleg több tekintetben módosította a szervezési szabályrendeletnek a hivatalos órák beosztására, tartamára és megtartásának biztosítására vonatkozó rendelkezéseit. A hivatali munkaidő hétköznapokon egyfolytában hat óra, vasár- és ünnepnapokon három óra, de ott, ahol a közszolgálat megengedi, vasár- és ünnepnapon csak ügyeletes szolgálat lesz. A kerületi előjárók az alábbi rendeltetést nyelhetik elnyelhetik beszámítás alá eső szolgálati vétség vagy szabálytalanság esetében annyiszor, amennyiszor 20 koronáig terjedhető rendbirsággal büntethetik. Az új rendnek a kerületi előjáróságoknál való behozatala és a hivatalos órák megtartásának ellenőrzése tekintetében a kerületi előjárók, legutóbb tartott értekezletükön, a következőkben állapodtak meg: A vasár- és ünnepnapon ügyeletes szolgálat rendjét az egyes szolgálati szakokra nézve külön-külön az illető szak főnökével együttesen állapítják meg. A hivatalos órák pontos betartását az osztályok főnökei kötelesek szigorúan ellenőrizni és kötelesek minden egyes mulasztást az előjárónak bejelenteni. A külső szolgálatot teljesítő közegek munkarendjére nézve az előjárók kérni fogják a polgármestert, hogy tartsa fenn a régi gyakorlatot, amely szerint az előjárók határozzák meg azt az időpontot, amikor a külső szolgálatot végző alkalmazottak a felek fogadása végett a hivatalban tartózkodni kötelesek.

(A lakásbérleti szabályzat. A tanács ma rendkívüli ülésen tárgyalta a lakásbérleti szabályzatot. A szabályzatot a tanács egy lényegesebb módosítást tett. A közgyűlés által alakított bizottság tudvalevőleg meg akarta változtatni a mostani bérnyegyedeket s azt akarta, hogy január, április, július és szeptember elsején legyen a fölmondás és a költözökódés. A szabályzatnak azt a rendelkezését, hogy a béremelés után egy évig a háztulajdonos a lakást

föl nem mondhatja s az árat föl nem emelheti, a tanács föntartotta s kimondotta, hogy a szabályzattal ellenkező szerződés is érvénytelen.

(A földmivélsügyi miniszter adománya. Dr. Ányó Ignác földmivélsügyi miniszter értesítette a főváros hatóságát, hogy a Budapest székesfővárosi altsztek és szolgai létszámhoz tartozó alkalmazottak önképzőkörre részére száz kötetből álló népkönyvtári könyvgyűjteményt engedélyezett a földmivélsügyi tárca terhére.

(Az új nyugdíjszabályzat. A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága a fővárosi alkalmazottak új nyugdíjszabályzatát nem október hó 2-iki ülésén, mint tervezve volt, hanem október hó 9-én tartandó ülésén fogja tárgyalni.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Negyedik nap. —

Ugyúlszik, csak az első két nap volt az istállótulajdonosok által elhanyagolva, mert a mai negyedik napon is nagyon szép mezőnyök indultak az egyes futamokban. A közönség meglehetősen számmal látogatott ki a versenyterre, hogy végignézzék az őszi meeting első klasszikus futamát, a Földmivélsügyi minisztérium-díjat. A 30,000 koronával dotált futamra hat telivér lett felnyergelve, köztük a németek képviselője, Waffenschmied is; a próbagaloppnál Lángoló tetszett legjobban a fogadóknak, de elég híve volt a német telivérnek és Furcsalegénynek is. A start hamarosan sikerült, Furcsalegény szökik az élre és körülbelül négyszáz méterig van elől, itt átvesszi tőle a vezetést Waffenschmied, hosszakkal elhúzza a mezőny előtt egészen a fordulógig, ahol verve visszaesik és helyét a Taral által mesterileg lovagolt Kukuruz foglalja el. A három koronás tribünnél még mindig az Egyedi-ló színei látszanak, itt Miután küzdelembe bocsátkozik vele és már ugyúlszik, hogy a két ló közt dül el a verseny sorsa, midőn a kívülől nagy rush-el felnyomul Lángoló küzdelem után megelőzi a czeólnál a Jankovich-lovat, Kukuruz szintén küzdelem után harmadik, míg Kondor rossz negyedik lett. A Szemere-lovat a jelenlevő földmivélsügyi miniszter a díj propozíciói értelmében 10,000 koronáért az állam részére megvásárolta.

A napot megnyitó Pásztor-díj 2000 méteres távján öt telivér vette fel a küzdelmet. A verseny favoritja Hirnök II. volt, mely meg is felelt a beléje helyezett bizalomnak és megnyerte a versenyt Flapdoodle ellen; a Nyeretlen kétévesek versenyében a Reeves J.-istálló két lovat indított, melyek közül nagy plunge Feszésre jött, de a versenyt az istálló másik lova, Dictator nyerte meg a nagyon szépen futó Denise előtt.

Meglepetésben sem volt hiány, amennyiben a második futamban a totalizateur több mint harmincegyszeres osztalékot fizetett Maillart győzelmére, ami nagyon csodálatos, mert a Szigeti-ló nem minden esély nélkül állt a starthoz.

Részletes eredmény a következő:

I. Pásztor-díj. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Gróf Esterházy B. 36 pm Hirnök II. 50½ kg. (Krouzil), 2. Szemere M. 36 sm Flapdoodle 54½ kg. (Juhász), 3. Mautner V. 46 szher Formidable II. 53½ kg. (Birkenruth). Futottak még: Buffalo (Paul), Vansittart (Taral). Egy hosszal nyerve, három és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 20, 40 : 48, 50.

II. II. oszt. eladóverseny. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Capt. Don sm Maillart 49½ kg. (Höning), 2. Blaskovich Elemér pk Day Star 50 kg. (Cockeram), 3. Zombory R. pm Caracalla 54½ kg. (Carlake). Futottak még: Adige (Shersin), Trfiumvir (Birkenruth), Maffia (Vivian), Spornbern Kreuz (Pulai), Nord express (Krouzil), Virginia (Peschka), Zöld Marczli (Juhász). Fél hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 334, 40 : 170, 80, 66.

III. Földmivélsügyi minisztérium díja. Díj 40,000 korona. Táv 2500 méter. 1. Szemere B. Gy. 46 pm Lángoló 60 kg. (Szenke), 2. Jankovich B. Gy. 46 stpm Miután 55 kg. (Carlake), 3. Egyedi L. 66 pm Kukuruz 55 kg. (Taral). Futottak még: Kondor (Aylin), Waffenschmied (J. Reiff), Furcsalegény (Krouzil). Egy hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 18, 40 : 62, 158.

IV. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Báró Harkányi A. pk Rolande 58½ kg. (Janek), 2. Geist G. pk Motolla 49 kg. (Baumgartner), 3. báró Springer G. pk Sesesusa 49 kg. (Vivian). Futottak még: Fabelhaft (Fries), Paff (Birkenruth), Avar (Miles), Pengő (Vajda), Tulipán (Krouzil), Dont care (Walkington), Aladin (Cockeram), Becses (Pretzner), Mi (Taus). Nyakhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 43, 40 : 68, 98, 126.

V. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Báró Rotschild A. pk Dictator 56 kg. (Cockeram), 2. Geist G. szk Denise 53 kg. (Ulrichshoffer), 3. gróf Degenfeld A. szm Klapka 56 kg. (Pretzner). Futottak még: Merveille (Carlake), Tanár (Fries), Golf (Baumgartner), Fesz (Krouzil), Bonnibel (Taral), Ever ready (Blades). Másfél hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 82, 40 : 90, 114, 80.

VI. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Mautner V. pk Mataswitha 55½ kg. (Birkenruth), 2. Mr. C. Wood 46 pk Agnes 52 kg. (Cockeram), 3. báró Rothschild A. pk Haslemimi 62 kg. (Aylin). Futottak még: Toledo (Krouzil), Geständnis (Baumgartner), Palotás II. (Taus), Iliades (Peschka). Másfél hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 48, 40 : 70, 98, 70.

Nyilt-tér

E rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVELYKÖR

asthma, köszvény, idült szív, gyomor, vese- és sulyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis makacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbizhatóbb gyógymódja a Vérgyógyítás (Hemopatia), melylyel szélhűdés és elmezavar beállít meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód megalapítójának

Dr. Kovács Izsó fővárosi orvosnak rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körút 18. l. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig, Levélbeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is kezel.

Erzsébetvárosi Népbank Váltóüzlet

Részvénytársaság

Budapest, VI., Baross-tér 18.

Hl e képes azégeknek és személyeknek coulans alapon tárcza- és személyhitelket folyósít. Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával.

Rohitschi Styria-forrás gyógyviz.

Gyomorfekély és görcs, Bright-féle vesegyulladás, Torok- és gégehurut, Gyomor- és bélhurut, Hűgysavas üledékek, Czukorbetegség, Májkeményedés, Májbajok ellen.

Nagybani raktár Budapest Hoffmann Józsefnél, Báthory-u. 8

ÉRTESÍTÉS.

A mélyen tisztelt közönség köréből több oldalról megnyilvánult óhajtsáknak eleget téve elhatároztuk, hogy

1908. október 1-től kezdve

a Fővárosi Orfeum kávéházát és kávéházi télligetj

minden este már 10 órakor

nyitjuk meg, tehát két órával előbb, mint ezelőtt.

A kávéházi télligetben Vörös Elek zenekara közked-1 veit hangversenyeit éjjel helyett ugyancsak már 10 órakor kezd meg. Mindenütt hideg és meleg étel, valamint italok álnak a kávéházban és a kávéházi télligetben a közönség rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel:

a Fővárosi Orfeum igazgatója.

Kitünő csemegeszőlőt

tokaj szerint vagy vegyesen szállít postakosaranként 2 korona 50 fillérért
Lengyel Zoltán gazdasága
 Kraszna Szilágy-megye.

AZ

„ÜSTÖKÖS”

a legjobb magyar vicclap.
 Hetenkint 20 oldal. Színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet elő az „ÜSTÖKÖS”-re, ha csak 1/2 évig is, ingyen kapja a tavalyi, 1907. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2.-koronát. — (Kívánatra megküldjük az 1908. évi január hó 1-től megjelent számokat is 3.-koronáért)

Előfizetési árak:

Egy negyed évre (okt.—decz.) 3 kor.
 Egy fél évre 6 kor.
 Egy évre 12 kor.

Utalvány cím:

„ÜSTÖKÖS” kiadóhivatala
 Budapest, V., Szabadság-tér II.

EGYESÜLETEK.

(—) Felolvasás a koleráról. Az Országos Közegészségi Egyesület október hó 3-án, szombaton délután hat óraker népszerű előadást rendez az Újvárosi közgyűlési termében. Ez alkalommal dr. Gerlóczy Zsigmond egyetemi magántanár és körkői főorvos fog értekezni a koleráról és az ellene való védekezésről. Érdeklődőket szívesen lát az egyesület.

(—) Társadalmi etika és a nők választójoga. Ezen a címen tart előadást október hó 8-án a Feministák Egyesületének vendége, Minna Cauet írónő. Az előadás, amelyre 6, 4 és 2 korona árban jegyek már most válthatók, a Lloyd-épület dísztermében lesz. Tagok féláru jegyeiket az egyesületben (V., Mária Valéria-utca 12.) válthatják meg.

(—) Az Országos Régészeti és Embertani Társulat a nyári szünet után ma délután tartotta meg első havi ülését Thaly Kálmán elnöklété alatt. Az elnök rövid üdvözlő és megnyitó beszéde után Gróf István tanár bemutatta a demsuri és malomvízi bizánci stílusú falképek másolatait. Ismertette azoknak művészeti és kulturtörténeti jelentőségét és arra a megállapodásra jutott, hogy azok a XV. századból valók. Utána Supka Géza muzeumi tisztviselő az ugynevezett „Lehel kürtje” domborműveinek értelmezésével foglalkozott. A kürtön, szerinte a Heraklesi mythos ábrázolásai szerepelnek, amelyeket a kürtön is ábrázolt mágusok, ősi kaldeus hagyományaik késői tükrözéseképpen használtak fel. A kürtön levő sasos czimert Mezopotámia czimerének mondja az előadó; erre utalnak a kürt művészi jellegzetességei is. Egyéb bizonyító adatok és analógiák révén azon meggyőződésre jutott Supka, hogy a kürt Mezopotámiában, a IX. század első felében a szaraczen művészet első jelentkezésének tekintendő. Az érdekes felolvasás után végül dr. Szendrei János főtitkár néhány hivatalos jelentést terjesztett elő s ezzel az ülés véget ért.

(—) Fodrászok panasza. A fodrász munkaadók és munkások még az 1906. év tavaszán közös megállapodással egy munkarendet dolgoztak ki, melyben a munkaidőt szabályozták. E megállapodást felterjesztették jóváhagyás végett a kereskedelemügyi miniszterhez. A jóváhagyás megtörtént, a fodrász-iparosok azonban azzal a rendelkezéssel, hogy a munkarend szabályai alól a fűrdők kivétel képez-

nek, nincsenek megelégedve A fodrász-ipartestület a kereskedelemügyi miniszterhez memorandumot intézett, kérve őt, hogy a gőzfűrdőkre vonatkozó kivételes intézkedést szüntesse meg.

(—) A segésvári magyar kaszinó választmányi ülésében egyhangulag elhatározta, hogy kérést intéz Segesvár város képviselőtestületéhez, hogy a város közterei és középületei ne csak német, hanem magyar felirással is elláttassanak.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Athelyezés. Az igazságügyminiszter Laub Dezső budapesti ítéletábrái segédhivatali főgazdát az igazságügyminisztériumhoz helyezte át.

§ A királysértő polgármester. A király koronázásának negyvenedik évfordulóján, a múlt évi június 8-án Sátoraljaiúj hely városának főjegyzője, Pataky Miklós kitűzte a városházára a nemzetiszíni lobogót. Székely Elek polgármester azonban, aki a háladó istentiszteleten sem vett részt, bevonatta a zászlót, mert annak kitűzését a képviselőtestület nem rendelte el. Később az ottani sörkertben elítélőleg nyilatkozott az istentiszteleten résztvevő tisztviselőkről s különösen Meczner Béla főispánról, aki tuizott lojalitásával felidézte a konfliktust. A kir. ügyészség a nyilatkozatok miatt királysértés címén emelt vádat a polgármester ellen, a kassai törvényszék egy havi fogságra és hivatalának elvesztésére ítélte. A kassai tábla a vádlottal szemben alkalmazta az enyhítő szakaszt s Székely polgármestert a hivatalvesztés mellőzésével csupán 600 korona pénzbüntetésre ítélte. A kir. Kuria ma tárgyalta ez ügyet s Friedlajos orsz. képviselő védő és Baumgarten Izidor korona-ügyész helyettes felszólalása után tíz napi fogságra ítélte a polgármestert.

§ Inzultált detektív. Ábrán Domokos államrendőrségi detektív múlt év július 23-án megjelent Kellner Pálnak Ó-utca 24. szám alatt lévő vendéglőjében, hogy egy féjelentés kapásán nyomozzon. Kellner, aki éppen akkor ebédt fel álmából, megtámadta, kabátjánál fogva ránczizgálta, szidalmakkal illette a detektívet. Ezért Kellner ellen hatóság elleni erőszak címén vádat emelt az ügyészség. Ma tárgyalta a törvényszék Thold bíró elnöklété alatt ezt az ügyet. A bíróság Kellnert Pálos ügyész vád-és dr. László Károly védészedé után két napi fogságra ítélte. Az ügyész súlyosbításért felebezett.

§ Politikai sajtópör. Ez év telén, amikor a trencsényi mandátum miatt az alkotmánypárt jelöltje, Béla Henrik és Szmik Lajos trencsényi ügyvéd között igen heves küzdelem folyt, Szegh Dezső hírlapíró az Alkotmányban egy entrefilét írt, amelyben többek között ez a mondat foglaltatott: „Béla Henrik az a bizonyos férfi, aki nem áll napról-napra mérgezett nyilatkat, rágalmakat elhelyezni a Budapesti Hírlapban a néppárt ellen.” Béla Henrik orsz. képviselő e mondatban foglaltakért rágalmazási sajtópört indított Szegh Dezső ellen, amelyet ma tárgyalta a budapesti büntető-törvényszék Jamnitzky bíró elnöklété alatt. A főmagánvádlót dr. Sebestyén József, a vádlottat dr. Zboray Miklós képviselték. A tárgyalás megnyitása után dr. Zboray a vádlott nevében kijelentette, hogy a hír írójától távol állott minden sértő szándék és hogy amennyiben Béla Henrik sértve érzi magát, sajnálatát fejezi ki az eset felett. Miután ugy a főmagánvádló, mint ennek jogi képviselője ezt a nyilatkozatot elégtételül elfogadták, a bíróság megszüntette a további eljárást.

§ A hatásköri bíróság első ülése. Az 1907. évi XXI. t.-cz. új bíróság föllállítását rendelte el, amely a közigazgatási bíróságok és a kir. bíróságok között felmerült hatásköri ügyekben van hivatva dönteni. Ezek az ügyek eddig a miniszteri tanács hatáskörébe tartoztak, de az új törvény, amely ez év május 1-én lépett életbe, 7 tagú bíróság elé utalja ezeket. A bíróság fele közigazgatási, másik fele pedig kuriai bírásokból áll. Elnöke az első három éven át a közigazgatási bíróság elnöke. Október 5-én lesz ennek az új bíróságnak első ülése, amely alkalommal a kuriai elnök halála folytán, a Kuria második elnöke, Bernáth Géza fog elnökölni. Előadók dr.

Sárfy Guidó, közigazgatási bírósági tanácselnök és Gottl Ágoston kuriai tanácselnök lesznek. Az első ülés két tárgya lényegtelen ügyekből áll.

§ A csernovai ügy epilógusa. Az ismeretes csernovai esetből kifolyólag a budapesti kir. ügyészség legutóbb a Turócszentmártonban megjelenő „Narodne Noviny” című lap ellen sajtópört indított, mert az múlt évi október 28. és 29-én megjelent számaiban Pereszélyi Zoltán rózsahegy-i főszerkesztőt rágalmazta és becsületsértő kifejezést használt. A cikkek szerzőségét Obuch András bankhivatalnok és Czipár József asztalos vállalta el. Ez ügyben a főtárgyalás legközelebb Budapesten lesz.

§ A férj tragédiája. Boccherini Enrico nagykereskedő nyolcz esztendővel ezelőtt nősült. Felesége Ugoletti Borbála volt, igen szép, de igen rossz asszony, aki nem becsülte a férjét és nem szeretete a gyermekeit, két rendkívüli szépségű leánykáját. A férj sokat czivakodott az asszonnyal azért is, hogy mások előtt kicsinyelte és gunyolta, s azért is, mivel a gyermekeket elhanyagolta. Január hatodikán nagyobb társaság volt Boccherininél. Ott volt egy Ugoletti Orlando nevű tiszt is, aki nem volt rokona az asszonynak, bizalmasságuk azonban a rokoninál is erősebb volt és nagyon — gyanus. Beszélgetés közben egyszer egy pillanatra kiment férj a szomszéd szobába, s hallotta, hogy a felesége valami gunyos megjegyzést tett rá, amin mindenki mulatott, s amire a tiszt még ráduplázott. A házigazda visszament a szobába s úgy tett, mintha nem hallott volna semmit, mikor azonban az asszony a jelenlétében is folytatta a csipkedést, szemmeláthatóan visszafojtott haraggal rászólt:

— Most már eleget mulattál rajtam. Ne folytatd!

A levegő puszkaporszagú lett hirtelen. A vendégek megérezték, hogy a jókedv elröppent, s elröppentek ők is. Alig értek ki a lépcsőházba, már hallották, hogy Boccherini lármázik a feleségével. Olyan indulatos volt és úgy ordított, hogy a cselédek is összefutottak. A nagy zajra fölriadt az egész ház. Izgatottan hallgatták a szenvedelmes szóváltást, amely perczekig tartott. Végre egy ajtó nagy zajjal becsapódott s hirtelen csönd lett. Boccherini felidült ábrázattal elment hazulról. Este nyolcz óraker kereste a szobaleány az asszonyát. A fűrdőszobában találta meg átlótt halántékkal, holtan. Rémmilten kiutott az udvarra és kiabálni kezdett. A szomszédok betódultak a lakásba, valaki a rendőrséghez futott. Nemsokára eljött a vizsgálóbíró, az orvos s megkezdődött a vizsgálat. Boccherinit mindenfelé keresték, végre rátaláltak a Monte Pinción.

A gyanu egész terhe természetesen Boccherinire nehezedett. El is fogták. Ő nem tudta magát védeni és a szomszédok is bűnösségét erősítették. Végre maga az elnök bíró vezette ártatlanságának bizonyítására azáltal, hogy a szomszédok bevallása szerint a vélt fegyverdurrogás csak ajtócsapkodás volt.

A szerencsétlen ember a következőképpen adta elő az esetet. Aznap kérdőre vontam a feleségemet, mert vendégeink előtt nevetségessé akart tenni és megiltottam neki, hogy Ugoletti Orlandót még egyszer beereszse a házamba. Erre az asszony sirásra fakadt s dühösen becsapta az ajtót maga után, mikor az előszobából az ebédlőbe bement. Én pedig elmentem hazulról, természetesen nagyon felindult lelkiállapotban. E világos magyarázat meggyőzte a bíróságot a vádlott ártatlanságáról, melyet még megerősített az a levél is, melyet a meghalt asszony Ugoletti Orlandónak írt. A levélben azt írja az asszony a tisztnek, hogy most már teljesen reménytelen az élete, mert az ura erőszakosan szétválasztotta őket, s mivel amugy is halálosan el van keseredve, megöli magát. Hosszas tanácskozás után kihirdette az esküdtszék a határozatát, amely Boccherinit ártatlannak vallja s a bíróság ennek alapján fölmentette a vádlottat.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-léle

Használatra valódi áldás gyomorba- és az élektörvényekben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
 3-8 óra alatt fel-
 jenen rendbe hozza
 Kis üveg 40 fillér,
 nagy üveg 60 fillér

§ Meghurcolt utmester. Varga Mihály utmestert három rendbeli közokirathamisításért a budapesti törvényszék héthónapi börtönre ítélte.

§ Pénzhamisítók. Csonka János írsai és Nagy István pusztaföldi lakosok 1906. év tavaszán azt az ajánlatot tették Dudas János bányász lakosnak, hogy neki jó pénzért ötször annyi hamis bankot szereznek.

§ Ügynökök vetélkedése. Tavaly télen két budapesti ügynök, Lányi Manó és Bobula János azon fáradozott, hogy egy fiatal, közismert mágnásnak egy kétszáz ezer koronás kölcsönt szerezzenek.

Az anyatejtől

elválasztott gyermekek gyorsan kövérednek, erősek és rózsás színűekké válnak, ha a tápláló SCOTT-féle Emulsiót szedik.

A gyermekek szeretik és könnyen emésztik a SCOTT-féle Emulsiót.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védelmét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Orvosok és bábák az egész föld kerekén állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsiót,

mert ismerik azokat a kiváló eredményeket, amelyek a SCOTT-féle Emulsió nyomán keletkeznek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszertárban.

Angol, francia és amerikai rendszerű raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek finom öltönyt... 21 fillért nagyon finom prima öltönyt 26

3 ÚJ SZÓ...

„ALTVATER“

GESSLER

BUDAPEST.

KÖZGAZDASÁG.

Az egyenlő elbánás elve.

A kamara a Magyar Gazdák Szövetkezetének szubvencziója ellen.

Budapest, szeptember 29.

Egészséges ipari és kereskedelmi élet csak a szabad verseny alapján fejlődhetik. E versenynek nemzetgazdasági szempontból helyes méderbe való terelése céljából az államnak nemcsak joga, hanem sok esetben kötelessége is érvényesíteni befolyását.

Az ellenőrzés nehéz tiszte a gazdasági érdekképviseletre vár, amelyek igyekeznek is feladatuknak hiven megfelelni. Így a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara már számos ilyen esetben mutatott rá a visszaélésekre.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara csütörtökön tartandó teljes ülésén — ugyanis — a kamara kereskedő-osztálya azt a kívánságát fogja előterjeszteni, hogy kéressék föl a kormány a Magyar Gazdák Szövetkezetének juttatott évi 30,000 koronás állami szubvenczió megszüntetésére.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek finom öltönyt... 21 fillért nagyon finom prima öltönyt 26

irodája is meggyőződött, amikor egyik kiküldötte az üzletben megjelenő megállapíthatta, hogy más fűszer- és csemege-üzletekben sokkal nagyobb választék van magyar termékekből, mint a szövetkezet hangzatos cégüi üzletében.

A Hermes közgyűléséhez. Mint már jelentettük, a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T. holnap, csütörtökön tartja az évi rendes közgyűlést, mely iránt a pénzpiacra már csak azért is fokozott érdeklődés mutatkozott, mert heteken keresztül az a hír járta, hogy a Hermesnél elnökválság van készülőben, hogy Kornfeld Zsigmond megrendült egészségi állapotára való tekintettel lemond, utóda pedig Ullmann Adolf, a Hitelbank vezérigazgató-helyettese lesz, kinek helyébe viszont Kornfeld Pált választanák meg.

Szajbely Kálmán jubileuma. Az államvasutak vezetésének egyik legfontosabb ágazata, a kereskedelmi főosztály élén áll Szajbely Kálmán udvari tanácsos, igazgató, aki most töltötte be negyvenedik esztendőjét annak, hogy vasuti szolgálatba lépett.

A kereskedői becsület oltalma. A kereskedői becsület szempontjából nagyérdemű határozatot hozott legutóbb a Kuria. Egyik vidéki járásbíró megtagadta a bíróvádi eljárás megindítását, mikor a terhelt azt állította a sértettként fellépő Általános kölcsönös biztosító bankról, hogy „bukás, illetve csőd előtt áll.“

Magyar Felöltő vagy Töltő... 21-26 frt

Budapest, IV., (Belváros) Magyar-utca 6. az emeleti tornácokban. Múzeum-körut és Kossuth Lajos-utca sarkán

ez az álláspontja nem helyes. Nem vette figyelembe a bíróság azt, hogy a kereskedelmi üzemek sikeres működésének és fennállásának alapját a közönség részéről azok fizetőképessége és fizetőkészsége iránt táplált bizalom képezi. Tehát az az állítás, hogy valamilyen csőd előtt áll — egyúttal annak fizetőképességét is jelenti, de ennek dacára folytatja üzletét, alkalmas arra, hogy a kereskedő hitelét megingassa és üzletének létét veszélyeztesse. Büntetendő cselekményt képez az üzletnek a fizetőképesség dacára való folytatása. Tehát nem hitetés információk alapján, könnyelműségből, esetleg más érdekből egy cégnek fizetőképességet léte ha publikáltatik — és ez a tényállásnak meg nem felel, az illető határozottan rágalmoz. Sajnos, a magyar büntetőtörvénykönyvben az ilyen közvetett módon elkövetett rágalmozásra büntető paragrafus nincs. Érdekkörök tehát elég gyakran éteket megtorlatlanul a rágalmozásnak ezzel a fajtájával, míg nem most a Kuria egy ily konkrét esetből kifolyólag azt az elvi kijelentést hozta, hogy kereskedőről vagy kereskedő társulatról állított ama tény, hogy fizetőképességen, vagy csőd előtt áll, — ha ez a tényállásnak meg nem felel, büntetendő cselekményt képez, illetve a rágalmozás, esetleg becsületsértés kritériumát magában foglalja. A Kurianak eme elvi kijelentése a büntetőtörvénykönyv igen lényeges hiányát pótolja — és élet fogja venni az utóbbi időben nagyon is lábra kapott, érdekből eredő hasonló szándéku híresztelésnek.

Fizetőképességek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetőképességeket közli: Fiala Gyula butorkereskedő Tata; Balogh István divatáru-kereskedő Törökbecse; Grossmann Lipót cipőkereskedő Miskolcra.

Történt-e előre gondoskodás az ebédéről? Sietünk megnyugtanni olvasóinkat, hogy ez a szokatlan szimmetl bíró cikkecske nem tévedésből került a közgazdasági rovatba. Komoly okból, komoly céljal. Arról értesülünk ugyanis, hogy szeptember hó 27-én Szépfalun a cs. és kir. czeglédi 2. sz. loavatóbizottság az összehívott lovasárt egyszerűen faképnél hagyta, mert a bizottságnak előre nem rendelték ebédét. Mikor ugyanis az elnök erről értesült — ámbár a környékbeli gazdák mintegy 60 lovat hajtottak fel vizsgálatra, egyszerűen kocsiira ült és ott hagyta a messze vidékről felsereglett kiscgazdákat és lovakat. Hát ez az eset egy kis figyelmet érdemel. Kár, hogy az érdemes bizottsági elnök nevét nem árulta el tudósítónk; méltó lenne arra, hogy az érdekelt miniszteriumok gondoskodjanak róla ugy, hogy jövőben soha többé ne legyen alkalma kényelmét és gyomrárt félteni hasonló hivatalos teendők közben. Aki ennyire vágyódik a nyugalmas ebédre, az valóban tökéletesen megérett arra, hogy teljes nyugalomba küldessék. Mert hát mégis csak fontosabb az, hogy az a 40—50 kiscgazda jóáron eladja direkt e czélra nevelt csikáját, mint a bizottsági elnök ebédje. Aki egyébként bizonyára szépen meg is írta jelentését azóta, hogy — Szépfalun egy ló sem vállt be. Aztán hadd jöjjon az a bizonyos lókereskedő, aki a megszorult kiscgazdáktól olcsón megveszi a csikókat s méregdrágán eladja a hadseregnek — a bizottsági elnök jóvoltából. Ajánljuk ezt a kis „ügyet“ a földmivélsügyi és a hadügyminiszter szives figyelmébe. Ez ügyben tudósítónk a következőket jelenti:

A temesvármegyei lötenyész-bizottmány a temesvármegyei gazdasági egyesülettel karöltve mindent elkövet, hogy a cs. és kir. pót-loavatóbizottságok löszükségletüket közvetlenül a kiscgazdáktól és ne az uzsorával dolgozó közvetítőkötől szerezzék be s e czélból a folyó évben a czeglédi 2. sz. loavatóbizottság átiratára Temesváron és Szépfalun gyűjtötte össze az eladásra kínált anyagot. F. hó 27-én a cs. és kir. czeglédi 2. sz. loavatóbizottság elnöke Szépfalun azon kérdéssel fordult a jelenlevőkötöz, hogy történt-e előre gondoskodás az ebédéről. Miután erre tagadó választ kapott, kocsiira ült s ott hagyta a bizottságot azon kijelentéssel, hogy ilyen helyen nem vásárol. Ezen vásárra pedig mintegy 60 darab ló lett felhajtva. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület ehhez a tényhez a következő megjegyzést füzi: Ezt azért tesszük közzé, hogy az ország többi *arstenyészto bizottmányai és gazdasági egyesületei is tudomást szerezzenek arról, miszerint egyes pót-loavatóbizottságok szivesebben dolgoznak közvetítőkötökkel, mint az ország gazdatársadalmi faktoraival.

A Kereskedelmi Bank Szerblában. Magyarországnak a Balkánon fontos közgazdasági és politikai missziói vannak. Nemcsak földrajzi helyzetünk, hanem történelmi multunk is a Balkánra utal bennünket. Sajnos, saját gazdasági berendezkedésünk nehéz munkája annyira lekötöi erőnket, hogy a magyar közgazdasági külpolitika feladatai közül eddig allg valósitottunk meg valamit. Annál örvendetesebb tehát az a hír, hogy a balkáni államok pénzügyeiben a magyar tőke egyre jelentősebb szerephez jut. Az újabb hódítás a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank érdeme, mely vezérintézetünk mindig nagy fogékonyságot mutatott közgazdasági külpolitikánk ügyei iránt. Most arról van szó, hogy a körülbélül 25 éve fennálló Andréevits et Co. belgrádi bankcéget, mely a Kereskedelmi Bank régi képviselője volt, részvénytársasággá alakítja át „Andréevits et Cie. Société Anonyme“ cégjelzéssel. E czélból a Kereskedelmi Bank egy nagy német bankkal, a Berliner Handels-Gesellschaft-tal szövetkezett, mely már eddig is, mint Szerbia bankára, ezen ország állami pénzügyeiket intézte és mely maga is gőczpontot szándékozott teremteni Szerbiában a német tőke részére. A 4.000.000 franknyi részvénytőkét, amennyiben azt a cég eddigi tulajdonosa, Radulovits Wasa nem veszi át, a Berliner Handels-Gesellschaft és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank fogják egyenlő részben jegyezni. Természetesen a bankok az új társaság igazgatóságában is képviselve lesznek. A vállalat engedélyezésére vonatkozó kérvényt e napokban fogják benyújtani.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyéreményeket sorsolták ki:

200.000 koronát nyert: 38236.

15.000 koronát nyert: 107364.

10.000 koronát nyertek: 61254 122513.

5000 koronát nyertek: 19599 36663 53032 63942.

2000 koronát nyertek: 11559 11775 13141 14100

16898 25173 26508 26172 27982 36794 37969 41168

43719 51062 63255 82504 82645 98836 117534 118759

119226 120871.

1000 koronát nyertek: 549 1816 3900 4018 6031

6297 11842 12426 12165 13263 13922 15844 18193

20728 24878 25959 26823 31044 41398 43506 43501

47970 48563 50093 52853 52956 57566 61996 66908

70616 73646 77631 78001 79899 81310 81800 83604

85587 89027 90437 91431 93018 95880 96047 97196

111024 112887 113378 113830 115687 118802 118369

119146 120749 120372 120664 121400.

500 koronát nyertek: 2249 3090 6334 6819 12202

12934 14536 16748 17340 19575 22479 23605 24379

24810 27262 28795 30164 33947 35637 36395 38443

40815 43796 45788 47883 47629 47879 48083 49254

53597 54996 54022 55571 56450 57886 58085 61972

61203 61097 61582 66618 67460 69174 69145 72937

73121 79474 79573 80044 81607 83868 85162 89311

91060 93085 93760 94548 99651 101893 104576 105113

105280 110024 112088 118397 119092 123922.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Török szerencsése örök! Ma már ismét 8 régi vevő nyerte meg a szerencsés Török A. és Társa bankházában, Budapest, Szervitater 3. szám alatt a 200.000 koronás főnyéreményt a 38236 számú sorsjeggyel. Ezek közül 2 vevő még 2 nappal ezelött a betételt nyert sorsjegyekért egy-egy 1/3 vételsorsjegyet fogadott el. A mai 15.000 koronás nyéreményt is ebben a bankházban nyerték a 107364. számú 1/3 sorsjeggyel.

A szerb költségvetés. A szerb kormány most tette közzé az 1908-iki évre szóló szerb állami költségvetési törvényt, neveztesen az egyes minisztereknek megadott felhatalmazások és az elszámolásra vonatkozó utasítások teljes szövegét. Felelmitjük ebből, hogy a költségvetésbe a zajcsár—knjazsevaci vasut építésére, továbbá a Kraljevo—Rasko—Osipaonica—Pozsarevac vasut és a Pozsarevac—Svilajnic vasut előmunkálataira van fedezet beállítva. Az összes bevételek 95,239.037,58 dinárral, az összes kiadások 95,091.251,84 dinárral vannak előirányozva. Fontosabb tételek: Bevételek: Egyenes adók, pótlékok 25,962.750 dinár, közvetett adók, trosarina 5,353.000 dinár, vámbevételek 11,394.000 dinár, egyedáruságok 26,789.683 dinár, vasut, posta 11,787.896 dinár. Kiadások: Egyedáruságok 7,190.830,67 dinár, hadügy 21,747.531,16 dinár, vasutak 6,998.549.— dinár, posta, távirtda 2,514.901,60 dinár, közgazdasági miniszterium 3,087.867,60 dinár.

Temesvári gazdák tanácskozása. A Temesvári Gazdasági Egyesület szeptember 26-án igazgatóválasztmányi ülést tartott. Az ülés táviratot intézett gróf Dessewify Aurélhoz, hogy tisztségét a magyar

gazdaközönség érdekében továbbra is tartsa meg. Az ülés tárgya a „Mezőgazdasági Kamarákról“ szóló törvényjavaslat tárgyalása volt. Az igazgatóválasztmány azt minden módosítás nélkül elfogadta. A miniszteri leiratok és többrendbeli átiratok tudomásul vétele után dr. Fülöp Béla igazgatóválasztmányi tag kérte a választmányt, hogy a vetőmag kedvezményes szállítása tárgyában országos mozgalmat indítson, mivel jelenleg az csak akkor részesül abban, ha legalább is egy vaggonnal vásárolnak.

Személyi változások az országos vízépitési igazgatóságnál. Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter október elsejétől kezdve a m. kir. országos vízépitési igazgatóság dunai műszaki osztályának vezetésével Józsa László miniszteri osztálytanácsost, a nevezett igazgatóság kulturmérnöki osztályának vezetésével pedig Lisznyay-Damó Tihámér miniszteri osztálytanácsost bizta meg.

Kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter Ziegler Géza budapesti lakos, építőmestert az építőmesterei képzettség megvizsgálására Budapesten szervezett bizottság tagjává nevezte ki.

A Kereskedelmi Múzeum levelezői. Frederic C. del Strother, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum vladivosztoki levelezője ezen megbízatásáról lemondott. — Hg. Odescalchi B. Gyalma, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum buenos-ayresi levelezője, több heti tartózkodásra Budapestre érkezett és a hozzája forduló érdeklődőknek szivesen ad meg mindennemű felvilágosítást működési területének üzleti viszonyairól.

A Kereskedelmi Csarnok a vasárnapi munkaszüneti törvényjavaslatról. A Magyar Kereskedelmi Csarnok összes szakosztályai ma Guttmann Ádám igazgatósági tag vezetésével együtt ülést tartottak, melyen az ipari munkának vasár- és ünnepnapon szüneteléséről szóló törvényjavaslat előadói tervezetét tárgyalták. A szakosztályok együttes ülése a törvényjavaslat 11. §-t illetően, mely szerint az ipari és kereskedelmi árusítás munkaszüneti napokon Budapest székesfőváros kivételével reggel hat órától déli tizenkét óráig végezhető, a javaslat rendelkezése mellett foglalt állást. A fűrdőhelyek tekintetében a szakosztályok együttes ülése kivételes intézkedéseket óhajtott oly értelemben, hogy azokban a kereskedelmi kiárusítás vasárnap legalább korlátozottan (déltűn 5 óráig) engedessék meg.

Szénakiviteli tilalom. A szerb kormány — amint értesülünk — a Szerbiából való szénakivitel megtiltotta.

Felszámoló szövetkezet. Már jelentettük, hogy a Fővárosi Népbank mint szövetkezet — felszámol. Hivatalosan a felszámolást az október 8-án tartandó rendkívüli közgyűlésen fogják kimondani.

Rajeczfürdő rendezése. Az utóbbi időben fokozott érdeklődés mutatkozik fűrdők fellesztése iránt is. Sajnos, eddig a megfelelő felszerelések hiánya miatt legtöbb fűrdő nem volt képes a vagyonosabb s így bizonyos követelményekkel fellépő közönségüket kielégíteni, minek következtében ezek inkább a külföldi nyaralótelepeket keresték fel. Kétségtelen azonban az, hogy megfelelő berendezkedés mellett a mi fűrdők éppen ugy jövedelmező vállalatok lennének, mint a semmivel sem nagyobb gyógyerejű vizekkel rendelkező külföldi fűrdők, ha fűrdők pénzügyi kormányzata megfelelő lenne. Ez lehet alapon dolata egy helybeli pénzintézet ama akciójának, amelynek czélja az, hogy a Rajeczfürdő R. T. ügyeit rendezze és a fűrdő újraszervezését kezébe vegye. Ez a részvénytársaság a telep volt tulajdonosának, dr. Smialovszky Valérnak alapítása, ki most is a részvények tulajdonos részének birtokosa és a társaság egyedüli igazgatója. A társaság, amelynek 240.000 korona az alaptőkéje, eddig mindig veszteséggel dolgozott. Hogyha azonban a pénzintézet és dr. Smialovszky Valér között eredményre vezetnek a tárgyalások, az érdekeltek azt reménylik, hogy a fűrdő is erősen fellendül.

A magyar hajósok emlékirata. A gróf Batthyány Tivadar elnöke alatt álló Országos Hajós Szövetség az összes Magyarországon működő folyamhajózási vállalatok alkalmazottjainak illetményrendezése érdekében emlékiratot készített és azt a szövetség elnöke, gróf Batthyány Tivadar tegnap személyesen nyújtotta át a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság és az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság igazgatóinak. A szövetség egyúttal Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterhez is kérvényt nyújtott be, amelyben a miniszternek támogatását kéri.

Caillaux a francia pénzügyi helyzetről. Caillaux francia pénzügyminiszter tegnap Souillacban, Lotmegyében beszédet mondott a pénzügyi helyzet-

ról, amelyről kifejtette, hogy az nem olyan rossz, mint amilyennek általában tartják. A kiadásokat mindenesetre fokozott mértékben kell ellenőrizni. Különösen az indirekt adókat, amennyire lehet, le kell szállítani, másrészt a direkt adót igazságosabbá tenni. A miniszter ezután kedvezően nyilatkozott az új jövedelmi adórendszerrel, különösen a bérlők és a mezőgazdasági ipar szempontjából és kimutatta, hogy a mezőgazdaságnak az új adórendszer szerint csak 35 millió frankot kell adóznia a mostani 157 millióval szemben.

A szerb kereskedelmi szerződés kijátszása. Bécsből jelentik: Az osztrák kereskedelmi és iparkamarák kereskedelempolitikai központja és az osztrák iparosok központi szövetsége azt kérelmezték az osztrák kormánytól, hogy engedtesse meg Szerbiának, Bosznia és Hercegovinának keresztül az élő állat szállítása Olaszországba. Ha ez megengedettnek, ellenszolgáltatásul az osztrák ipar lényeges kedvezményeket kapna a Szerbiába való behozatalnál. Az osztrák agrárius Centralstelle tekintettel arra, hogy a birodalmi tanácsban képviselt országok és tartományok nyílt állatforgalomban vannak Boszniával és Hercegovinával és a szerb transitoforgalom ilyen megnyitása nemcsak állategészségügyi veszedelmet jelentene Ausztriára, de veszélyeztetné annak egyenes kivitelét Olaszországba, határozottan tiltakozott a kormánynál ezen transitoengedélyezése ellen. Egyben elhatározta, hogy megkeresi az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy hasonló okból, hasonló tiltakozást emeljen a magyar kormánynál.

Az I. nemzetközi hűtőipari kongresszusra, melyet október 5-12 napjain tartanak meg Párisban, Magyarországból az érdekelt mezőgazdasági és ipari ágak köréből eddig hatvanan jelentkeztek. A tagsági jegyet a párisi bizottság a magyar résztvevőknek közvetlenül küldte meg, akik nem kapták meg, a magyar bizottság (Erzsébet-körút 19. m. kir. szabaldalmi hivatal elnöksége) kiállít ilyet a számukra.

Hajózás. Az „Adria” m. kir. tengerhajózási r.-t. gőzösei közül szombaton a „B. Kemény” Fiuméből Rouenbe, a „Zrinyi” vasárnap Marseilleből Fiuméba indult, hétfőn a „Tisza” Marseilleből Fiuméba a „Szent László” Fiuméből Marseillebe, ma a „Deák” Rouenből, a „Nagy Lajos” Antwerpenből Fiuméba érkezett, az „Andrássy” hétfőn Fiuméből Marseillebe indult. — A magyar királyi folyam- és tengerhajózási r.-t. közlése szerint, hogy Zimniceza állomást — tekintettel a kikötőben javult mederszponyokra — a személyszállító gőzösek utolag érintik.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

DR. HÖNIGIZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézet. **Elektromágneses nyújtás**
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényrel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok.
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— **Rendelés d. e. 3-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kezelés egész napon át. —

Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralýsis).
degfájdalmak, idegzsák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, huygysavas lerakódások, izületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyacserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vérszegénység).
Bőrbajok. Bőrvízkeletég.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.
— **Kívánatra prospektus.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 29.

A készáru piacra a malmok vételkedve nem csökkent és az elég jól kínált búzát szorgalmasan vásárolta; elkelt 40.000 mm. változatlan áron, mivel a határidőpiacon valamivel csendesebb a hangulat. A többi cikkek iránya nem változott. A határidőpiacon a mai üzlet egészen nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma különben sem volt valami nagyon élénk, kedvtelen volt a hangulat, mi mellett csekélységgel gyöngültek az árfolyamok, amelyek azonban később, mivel kissé jobb vételkedv kezdett mutatkozni, ismét kipótolták az iménti veszteséget. Zárlat felé újra tulsulyra került a kínálat, mire aztán ismét gyöngült kevésbé az irányzat. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza tizennyolcz fillérrel, az áprilisi buza husz fillérrel, az októberi rozs tizennyolcz fillérrel, az áprilisi rozs szintén tizennyolcz fillérrel, az áprilisi zab tiz fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár. 100 kg.	kilós	Ár. 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	23.30-23.80
"	76	—	80	23.35-24.10
"	77	23.10-23.40	81	23.75-24.20
"	78	23.20-23.55	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	23.10-23.60
"	76	—	80	23.35-23.80
"	77	22.90-23.20	81	—
"	78	23.20-23.55	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	23.20-23.35
"	75	—	79	23.10-23.60
"	76	—	80	23.35-23.80
"	77	22.90-23.20	81	—
Bánsági uj	74	—	78	23.20-23.55
"	75	—	79	23.30-23.80
"	76	—	80	23.55-24.20
"	77	23.10-23.40	81	—
Bácskai uj	74	—	78	23.20-23.55
"	75	—	79	23.30-23.80
"	76	—	80	23.55-24.20
"	77	23.10-23.40	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	18.75-18.90
középmínőségű uj	—	—	—	18.40-18.65
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.75-15.90
II.-rendű	—	—	—	15.40-15.65
Zab I.-rendű	—	—	—	16.50-16.80
II.-rendű	—	—	—	16.10-16.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	16.70-16.90
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—
Köles	—	—	—	12.00-13.00

A készáru piacra elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 80.5 kg. 24.40 korona, 100 mm. 80.5 kg. 24 korona, 200 mm. 80 kg. 24 korona, 300 mm. 79 kg. 24 korona, 100 mm. 80 kg. 24.10 korona, 500 mm. 80 kg. 24.10 korona, 100 mm. 80 kg. 24 korona, 400 mm. 79.7 kg. 24.10 korona, 300 mm. 79.3 kg. 24 korona, 200 mm. 79.3 kg. 23.90 korona, 200 mm. 79.3 kg. 23.85 korona, 100 mm. 79 kg. 23.90 korona, 300 mm. 79 kg. 24 korona, 250 mm. 79 kg. 23.85 korona, 250 mm. 79.5 kg. 23.85 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.70 korona, 100 mm. 78 kg. 23 korona (hibás), 200 mm. 78 kg. 23 korona (hibás), 400 mm. 77 kg. 23.40 korona (felső).
Pestvidéki: 200 mm. 80 kg. 23.30 korona, 200 mm. 77.5 kg. 24.50 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.70 korona (nyirkos), 600 mm. 77.5 kg. 23 korona (nyirkos), 200 mm. 77 kg. 23 korona (nyirkos), 100 mm. 76 kg. 22 korona (üszkös).
Bácskai: 200 mm. 80 kg. 24.10 korona, 400 mm. 79 kg. 24.20 korona, 1000 mm. 79 kg. 24.10 korona, 1500 mm. 76.5 kg. 22.80 korona (üszkös, 400 mm. 76 kg. 22 korona (üszkös)).
Fehérmegyei: 220 mm. 76.5 kg. 21 korona (üszkös), 480 mm. 76 kg. 21.60 korona (üszkös).
Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 kg. 23.50 korona, 230 mm. 75 kg. 20.20 korona (üszkös).
Bánsági: 250 mm. 77.8 kg. 19.40 korona.
Becsei: 3400 mm. 77 kg. 19.45 kor. (üszkös).
Becskei: 4000 mm. 79 kg. 23.40 kor. (üszkös).

Szarvasi. 3360 mm. 80 kg. 24.20 korona, 1400 mm. 80.5 kg. 24.20 korona.
Hartai. 935 mm. 76.3 kg. 22.80 kor. (üszkös).
Szerémségi. 200 mm. 78 kg. 23.20 korona.
Hódmezővásárhelyi. 4630 mm. 79 kg. 24.20 kor.
Raktári. 2000 mm. 80 kg. 24.25 korona (kocsira), 1000 mm. 79 kg. 24.50 korona.
Rozs. 300 mm. 18.80 korona, 100 mm. 18.80 korona, mindkettő kp. par.
Árpa. 200 mm. 15.40 korona, 200 mm. 15.42 korona, 300 mm. 15.20 korona, mind kp. par., 500 mm. 15.45 korona kp. p. 200 mm. 15.50 korona kp. p.
Zab. 100 mm. 16.35 korona, 100 mm. 16.55 korona, 100 mm. 16.20 korona, 100 mm. 16.20 korona, 100 mm. 16.25 korona, mind kp. p.
Tengeri. 500 mm. 16.90 korona kp., 200 mm. 17.06 korona kp. kocsira.
Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.63, 11.65, 11.56, 11.60, 11.55.
Buza 1909. áprilisra 11.90, 11.89, 11.91, 11.87, 11.82.
Rozs 1908. októberre 9.37, 9.38, 9.33, 9.35, 9.30.
Zab 1908. októberre 8.—, 8.04, 8.01, 8.—.
Tengeri 1909 májusra 7.38, 7.40, 7.36.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.54-11.55
1909. áprillisi buza	11.82-11.83
1908. októberi rozs	9.29-9.30
1908. októberi zab	7.99-8.—
1909. májusi tengeri	7.36-7.37

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 27-től szeptember 28-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	39374	300
Rozs	3248	—
Árpa	11884	301
Zab	8760	100
Tengeri	2696	303
Liszt	663	7729
Korpa	—	2050

Értéktőzsde.

Az előtőzsde forgalma ma gyenge irányzattal indult, később azonban némi szilárdság mutatkozott. A déli tőzsdén különösen a két hitelrészvényt vásárolták bécsi megbízásokra s e vásárlások nyomában az egész tőzsde irányzata megszilárdult. Nagyobb vásárlások voltak a Déli vasuti részvényekben, melyek egész 125.— koronáig emelkedtek. Zárlat felé némi visszaesés mutatkozott s így az értékek nem zárultak a legmagasabb árfolyamokon. A helyi piacon továbbra is a Kőszénbánya és téglagyár, a Danubius és a Magyar villamosági részvények voltak forgalomban. A járadékpiacon változatlan s a 4%-os Magyar koronajáradék 92.75 koronával volt forgalomban. Forgalomba került a mai nap folyamán: Osztrák hitel 643.25-646.50 koronán, Magyar hitel 748.—749.50 koronán, Államvasut 695.50-698.— koronán, Déli vasut 123.—125.— koronán, Leszámitoló bank 483.75 koronán, Jelzálog 435.—434.50-435.50 koronán, Rima 562.75-564.— koronán, Városi villamos vasut 268.—265.50 koronán, Közuti 556.50-555.— koronán, Danubius 261.—255.— koronán, Salgó 594.— koronán, Magyar villamosági 298.— koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde javult.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 643.25-644.50.
Magyar hitelrészvény 743.—. Osztrák-magyar államvasut 695.50. Déli vasut 123.—124.50. Rimamurányi vasmű 552.50-563.—. Jelzálogbank 434.50-435.—. Közuti vaspálya 556.50-555.75. Városi villamosvasut 268.—265.50. Danubius hajógyár r.-t. 260.—261.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde szilárd.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 644.25-647.75.
Magyar hitelrészvény 743.25-740.75. Osztrák-magyar államvasut 696.50-697.—. Déli vasut 124.25-125.25.
Rimamurányi vasmű 562.75-564.—. Magyar leszámitolóbank 488.—487.25. Jelzálogbank 434.50-436.—.

SZEN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.

Sürgőnyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Közúti vaspálya 555.25.—656.—. Városi villamos vasút 265.25—265.50. Magyar koronajáradék 92.75. 4°/o-os fővárosi kölcsön 91.17¹/₂. Drasche-féle téglagyár 459.—462.—. Danubius hajógyár r.-t. 255.—258.—. Kőbányai polgári serfőzde 300.—. Magyar villamossági r.-t. 298.—.

Utóttözsde.

Az utóttözsde irányzata szilárd volt. Köttetett: Osztrák hitel 647.25—648.—. Magyar hitel 749.50.—750.—. Leszámitoló 487.25.—487.50. Rimamurányi 564.—563.—. Államvasút 696.25. Városi villamos 265.25.

BÉCSI GABONATÖZSDE.

Bécs, szeptember 29. (Saját tudósítónktól.) Az Északamerikai piacok ma gyöngülést jelentettek, mert a látható gabonakészletek 5 millió bushellel növekedtek, ennek következtében az irányzat itt valamivel nyugodtabb lett, mivel Budapestről is gyöngébb magatartást jelentettek. Ehhez járult a konzum szigorú tartózkodása is, úgy, hogy a legnagyobb üzletelenség uralkodott. Buza és rozs változatlan áron maradt, ugyiszintén tengeri és zab is, ellenben árpa irányzata inkább még szilárdult, mert az export hajlandó volt vásárolni, de a kínálat alig lépett előtérbe.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.25—12.65 korona, marosi 12.—12.40 kor., bánáti 12.—12.40 korona, tótfelvidéki 11.80—12.— korona, mosoni 11.75—12.10 korona, új déli vasúti 11.75—12.05, marchfeldi 11.40—11.85 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.65—9.85 korona, csepeli 9.60—9.80 kor., pestmegyei 9.80—9.95, déli vasúti 9.60—9.85 korona, különféle magyar 9.60—9.85 kor., osztrák 9.70—9.90 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli —, győri —, kor., déli vasúti 8.40—9.65 kor., tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarországi 7.40—9.40 kor., középduinai állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 8.85—9.—, új —, — korona, cinquantin 9.70—10.—, új —, — korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.25—8.85 kor., közepes —, — kor., elsőrendű —, — kor., válogatott 8.75—9.15 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.45—8.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, szeptember 29. Arra a hirre, hogy kilátás van a török-bolgár konfliktus gyors befejezésére, a mai előttözsden az irányzat a gyenge newyorki jegyzés a belpolitikai helyzet tisztázatlansága dacára is javult. Hitelrészvények arra a hirre, hogy a hitelintézet új külföldi üzletet kötött, javult. A helyi spekuláció déli vasúti részvényekben is vásárlásokat eszközölt. Orosz járadék emelkedett. Vasértékeket és dohányrészvényeket szintén fokozott mértékben kerestek. Az előttözsde irányzata zárlatáig szilárd volt.

A déli tözsde szilárdan tartott árfolyamokkal indult. Később hitelrészvények élénk forgalom mellett újabb javulásra tettek szert. Déli vasúti részvények berlini arbitrázs vásárlásokra emelkedtek. A többi értékek irányzata is barátságos volt, noha Berlinből gyengébb irányzatot jelentettek.

II órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 644.25. Magyar hitel. —, Länderbank —, Államvasút 695.75 —, Elbavölgyi vasút —, Déli vasút 123.50 —, Alpési bányatársulat 669.25. Rimamurányi 62.—. Májuszi járadék 96.05. Magyar koronajár. —. Orosz érték —, Török sorsjegy —, Német márka 117.45.

I órákor jegyezték:

Osztrák hitel 645.50, Magyar hitel 746.—. Länderbank 440.—, Unio-bank 550.—, Államvasút 695.—, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasút 123.50, Gözhajó —, Alpési bányarészvény 669.—, Májuszi járadék 96.05, Magyar koronajáradék 92.80, Török sorsjegy 184.25, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasút —, Rimamurányi 562.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, szeptember 29. (Osztrák értékek zárlata.) 4^o2 százalékos papír-járadék 96.—, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.55, 1860-as sorsjegy 151.75, Osztrák hitelsorsjegy 472.—, Angol osztrák bankrészvény 296.50, Bécsi Bankverein 517.25, Osztrák-magyar bank 1754.—, Déli vasút 143.80, Dunagözhajózási társ. 1003.—, Dohány rész. 396.—, Cs. k. arany (vert) 11.82 Német bankv. 117.42 Osztr.

Lloyd 432.—, 4.2 szaz. ezüst. jár 95.95—99.05, Osztr. koronajáradék 96.40, 1864-es sorsjegy 261.44, Osztrák hitelintézeti részvény 646.50, Unlon-Bank 547.50, Osztrák Länderbank 440.25, Osztrák-magyar államvasút 695.50, Elbavölgyi vasút 451.—, Alpési részvény 669.10, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.47, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 184.—, Szilárd.

Bécs, szeptember 29. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.80. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.40, Magyar hitelbank részvény 749.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 486.—, Rimamurányi 560.—, Magyar cukoripar 1780.—, Adria hajózási részvénytársaság 402.50, Magyar koronajáradék 91.70, 4 százalékos magyar földténem. kötv. 92.80, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.40, Kassa-Oderbergi vasut részvény 359.50, Magyar jelz. zalogbank 434.—, Magyar keresk. bank 33.82.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, szeptember 29. (Tözsdei jelentés.) A tözsde irányzata megnyitáskor meglehetősen tartózkodó volt, miután minden külföldi ösztönzés hiányzott. Vasutak közül csak Kanada és Délivasut-iránt nyilvánult meg érdeklődés, miután az említett értékek new-yorki jelentésekre spekulatív vásárlások történtek, míg Délivasut-részvényeket a tervezett tarifaemelés befolyásolt kedvezően. Bányarészek részben eladások folytán veszítettek, miután különösen a rajnai, rajna-vesztifáliai műveknek hír szerint nagyobb tökére van szükségük és a vaspíacz még mindig nem élénk. Gözhajórészvények realizációra engedtek, míg villamossági részvények megtartották árfolyamaikat. Bankértékek a kezdetben elért kisebb emelkedéseket a későbbi folyamatban ismét elveszítették. Csak hitelrészvények emelkedtek jelentékenyen bécsi és budapesti fedezésekre. Járadékok el voltak hanyagolva. A tözsde kevésbé változott árfolyamok mellett renyhén zárult. A készpénzpiacz ipari értékei túlnyomórészt gyöngébb irányuak voltak. Napipénz 2¹/₂%, magánleszámitolási kamatláb 3¹/₂%.

Zárulokor jegyezték: 4^o2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 203.70, Déli vasut 23.40, orosz bankjegyek 214.45, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.70, Disconto Commandit 179.50, Dinamit-truszt 169.50, Harpeni 206.70, Unifikált török járadék 94.30, 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.30, Magyar koronajáradék 92.75, Osztrák-magyar államvasút 149.20, Bécsi váltóár 85.05, Osztrák járadék —, All. villamossági Edison 227.90, Gelsenkircheni 194.50, Laurakohó 210.40. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 29. 4^o2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.35, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 203.70, Osztrák-magyar államvasút 149.20, Északnyugati vasút —, Bustiehradi vasút —, Londoni váltóár 20.37, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény 146.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.15, 4^o2 százalékos ezüstjáradék 99.—, Osztrák koronajáradék 96.—, Magyar koronajáradék 93.95, Osztrák-magyar bank 125.10, Déli vasut részvény 23.60, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 851.25, Párisi váltóár 81.15, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —. Állandó.

Hamburg, (Zárlat.) szeptember 29. 4^o2 százalékos ezüstjáradék 99.40, 1860. sorsjegy 153.75, Déli vasut 23.60, 4 százalékos aranyjáradék 98.—, Osztrák hitelrészvény 203.50, Osztrák-magyar államvasút —, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.55 Gyenge.

London, szeptember 29. Angol consol 85¹/₂. Páris, szept. 29. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.40, Osztr. aranyjáradék 99.75, Magyar aranyjáradék 94.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 492.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.95, Déli vasut elsőbbségi kötv. 202.—, 5 százalékos marokkói járadék 514.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95.40, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91.70, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 93.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.85, 5 szaz. Orosz kincstári utalvány 1904. 520.—, 4 szaz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.70, 4 százalékos unifikált török jár. 93.15, Török sorsjegy 174.—, Török dohányrészvénye 420.—, Osztrák föld-hitelintézet 1134.—, Osztr. Länderbank 475.—, Magyar jelz. zalogbank 463.—, Banque de Paris 1521, Banque Ottomane 720.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 131, Meridional vasut 657, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 652.—, Rio Tinto 17.26, Sucrerie d'Egypte 35.—, Tula 285.—, Thomson Houston —, Urlikányi kőszén 175, Chartered 22.25, De Beers 332.—, East Rand 113.—, Jagersfontein 112.50 Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 66.50, Váltó Ams-

terdamra (rövid) 208.—. Váltó német placzokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.21, Váltó Belgiumra (rövid) ²/₃. Olasz aranyváltó (rövid) ¹/₂. Váltó Svájcra (rövid) ²/₃. Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 2, Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárosarnok.

1908. szeptember 29-én.

Nagyjában változatlan árak mellett a forgalom igen csekély mérvű, amint az a hó vége felé rendszeresen tapasztalható. A piacot még mindig az olcsó szőlő dominálja s így drágább gyümölcsben fizlet alig fejlődhetett. Burgonya valamivel olcsóbb, hagyma szilárd. Tojás a csekély hozatalok következtében még mindig szilárd s így annak felkúldését ajánlhatjuk.

Mai árak:

Husnemlék: Helybeli marhahús hátulja 120—140 K, eleje 96—112 K, vidéki borju, bőrbőn hosszan mérve sulylevonás nélkül —.96—1.10 K helybeli borjúhús 110—120 K, sertésbűs szalonával 128—136 K, lehozott sertés 120—128 K, szalonna friss 124—128 K, szalonna sózott 116—120 K, szalonna füstölt 136—144 K, olvasztani való 128—130 K, háj 140—144 K, sertészsír 144—148 K, mind métermázsánként. Füstöltbűs (vidéki) kg.-ja 1.50—1.80 K, hazai sonka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3.20—4.— K, nyári szalámi 1.20—1.40 K.

Vad: Öz 1.70—2.— K, szarvas —.70 —.80 K dämvad —, vaddisznó —, K kg.-kén egészben, nyul nagy 3.20—3.60 K, nyul sült 1.80 2.40 K, fogoly —.80—1.— K, fácán 2.80—3.— K, szalonna — K, darabonkint. Fenyvesmadár kötege —.

Baromfijelék: Élő rántani való csirke 1.20—1.80 K, sütni való 2.40—2.80 K, kacsá sovány 2.60—3.20 K, kacsá hizott 4.—8.— K, liba fiatal 5.—7.— K, lud hizott 10.—14.— K, tyúk 3.60—4.— K, pulyka — K páronkint. Vágoft: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.30—1.40 K, hizott rucza 1.40—1.50 K, hizott pulyka — K, levestyúk 1.50—1.60 K kg.-ként, Pulárd 1.80—2.— darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 1.80—2.20 K, II. 1.70—2.— K, főzővaj (köptilt) 1.40—1.60 K, tehéntúrót 10—20 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsejtelék: Burgonya (vagonáru) sárga 6.80—8.— K, rózsá uj 5.—6.— K, fehér 4.40—4.80 K, kifli 12.—14.— K, sárgarépa 8.—14.— K, petrezselyem 8.—16.— K, vöröshagyma makói 15.—18.— K, közönséges hazai 10.—12.— K, fokhagyma 30.—32.— K, káposzta 5.—6.— K 100 kg.-ként. Burgonya, új —, —, K, kalarabé —, — fill, spárga solo K, közép — K, leves — f kg.-ként. Zöldbab hüvelyes — K, kifejtett — K, zöldborsó hüvelyes —. — K, kifejtett —. K. Paradicsom 10.—12.— K 100 kg.-ként. Uborka salátának 5.—6.— K, ecetbe 1.—1.40, savanyítani 1.20—1.60 K 100 darabonként.

Gyümölcsjtelék: Szőlő —.20—40 fillér kg.-kint Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, jonathán, Törökbálint, batul stb.) 40—60 K, másodrendű 24—32 K, harmadrendű apró áru 10—20 K. Körte elsőrendű —.70—80.— K, másodrendű 40—50 K, dió I. — K, II. — K.

Vegyesárak: Méz —70.—94.— K, gyümölcsisz —, — K, gomba friss —, — kilogrammonként. Tojás: bácskai 88—90 K, erdélyi apróbb áru 86—83 K

Budapesti szurómachavásár.

Budapest, szeptember 29. Felhajtott: 645 drb élő borju (közte 28 rugott), — drb leölt borju, — drb növendékmarha, — drb élő bány, — drb leölt bány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 92—100 fillér, kivételesen 102—106 fillér; középminőségű élő borjúkért 80—90 fillér; leölt borjúkért — fillér; silány és rugott borjúkért 30—60 fillér, növendékmarháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Élő bányokért — korona, leölt bányokért — korona páronkint. Az irányzat élénk volt, elsőrendű minőségek árai 4—6 fillérről kg.-kint emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, szeptember 29. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai sertésvásárra 17,652 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 6469 fiatal és 9600 hizott sertés.

Árak: elsőrendű 107—109 fillér, kivételesen 110—fillér; középnehéz 101—106; idős 92—96 fill.; könnyű 94—102 fillér; fiatal sertés 88—108 fillér, kivételesen 120 fillér kilogrammonként élő sulyban, levonás nélkül.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya. Budapest, szeptember 29-én. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felül) 124-125 fillér. Közép (párónként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) 125-126 fillér. Fiatal nehéz (párónként 320 kilogrammon felül) 125-126 fillér. Kőnyvi (párónként 250 kgr-ig) 126-128 fillér. Szerbiai nehéz (párónként 260 kg fölül sulyban) 126-128 fillérig, közép (párónként 240-260 kilogramm sulyban) 126-128 fillérig.

Sertéslelészám 1908. évi szeptember 26. napján volt készlet 36548 drb., 1908. szeptember hó 28-án felhajtott 25 darab, 1908. szeptember 28-án elszállított 826 darab, 1908 szeptember 29. napjára maradt készletben 35747 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertésüzletvásár.

Budapest, szept. 29. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 540 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 471 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1011 darab sertés, — darab süldő, 4 darab malacz. Eladatott 684 darab sertés, 4 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 327 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 98-102 fillér, ételsulylevonással — fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, —96 fillér, ételsulylevonással 118-122 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 106-110 fillérig, ételsulylevonással 120-128 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 122-132 fillérig, kőnyvi 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 126-132 fillér. Huszsertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, kőnyvi 140-300 kgr.-ig, 112-130 fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 100 — fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (e.g., Ion, Duna, Horva Vág), date (szept. 29.), and water level measurements in meters.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 29-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az ország tulnyomó részén volt kisebb-nagyobb eső, melynek mennyisége helyenkint a 10 mm-t meghaladta. A hőmérséklet többé-kevésbé csökkent és maximuma: Fiumében 24 C°, minimuma: Tátrafüreden 4 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tulnyomóan száraz és nappal enyhe idő várható.

Table showing weather forecasts for various locations (Allomás) including wind direction, speed, and temperature.

Table listing various goods and their prices, including different types of flour (Buzs), other grain products (Egyéb gabonaneműek), Burgonya (potatoes), and Faj (varieties).

Table listing financial information, including exchange rates (Allamaddóság közkölcsonók), bank shares (Bankok részvényei), and insurance companies (Biztosító társaságok).

Table listing various types of securities and bonds (Takarékpénztárak, Sorsjegyek, Pénzjegyek és váltók).

KÜLÖNFÉLÉK.

Borongás.

A mult tarlóin elborongva járok.
Ó hova lettek, miket ugy szerettem.
Az ifju rózsák, a dalok, virágok?

A gondok fája sötétlik felettem
S tövisék nyílnak a meddő ugarban,
A hova egykor kincseket vettem.

A szép multból hát egyedül maradtam,
Czél-talan, kósza árnyaként magamnak
S vádoló hangok üldöznek utamban.

„Ily árva mind, kit ingoványba csálnak
Kisértő álmok, büszke tervek, eszmék,
Ezer reményből szőtt nagy diadalmak.“

S a mig bolyongok a multak avarján,
Valami csüggedt néma árny tapad rám
És siratom az ifjuságom vesztét.

Nógrádi Pap Dezső.

(Intimitások a czárról.) Pétervárról írják: Éppen, mint a kínai császárt, Miklós czár arcát sem láthatja minden alattvalója. Ha elhagyja a palotát, a rendőrség elkergeti az utcákról még a járókelőket is. Azután a villatulajdonosoknak megparancsolják, hogy ablakaikat csukják be és a kert házakból távozzanak el. Minden ponton titkos detektívek vannak. A czár és kísérete fehér automobilon robog el, rendszerint Skelna felé. Itt lakik ugyanis Konstantin herceg, a czár nagybátyja. Miután a nagyhercegi villába vezető utra könnyen lehet ügyelni, merénylőtől még a titkos rendőrök sem tartanak. II. Miklós czár nagyon szereti nagybátyját s innen a sok skelnai ut. Mondják azonban azt is, hogy a skelnai kirándulásoknak igen pikáns hátterük is van. A nagyhercegi villa közelében van ugyanis Kjesinszkaja első ballerínának nyaralója. Ehhez a hölgyhöz egykor ifjúkorában, gyöngéd kötelékek fűzték a czárt s ebből a viszonyból több gyermek is származott. Kjesinszkaja kisasszony, aki még mindig nagyon szép hölgy, állítólag úrra kegyben áll a czárnál. Mondják azt is, hogy a látogatások nem a szép

anyának, hanem gyermekeinek szólnak és Miklós czár nagyon gondos apa. Miért ne szentelné a minden oroszok czárja ő felsége ideje egy részét törvénytelen gyermekeinek is. Peterhofban a czár főképp unokatestvérét, helyesebben nagynénjét, Milicza nagyhercegnőt látogatja, ki Péter Nikolajevics nagyherceg hitvese. Testvérén, Xénia nagyhercegnőn kívül ennek a hölgynek van legnagyobb befolyása a czárra. S van ebben valami szentimentalizmus is. Milicza, az egykori szép montenegrói hercegnőt III. Sándor czár fia, a jelenlegi uralkodó nejének szánta, de az eljegyzés nem történhetett meg, mert a szép hercegnő asszony nagyon bizalmas lett néhány gárdatiszttal. Végre is be kellett érnie egy nagyherceggel. Milicza nagyhercegnő az, aki Miklós czár misztikus hajlamait táplálja. Ő bírta rá a spirítizmusra is. Hogy a czár változtasson valamit egyhangu életén, évenként kirándulásokat tesz a finn vizekre. Néha vadászatra is megy, máskülönb pedig unatkozik és — remeg.

(A jó üzlet titka.) Akik valaha Olaszországban jártak, bizonyára emlékeznek azokra a göndörhajú, borzas olasz suhanczokra, akik clyan makacs kitarással kinálgatják gipszfiguráikat az idegeneknek, de venni nem vesz senki. Gozlon Leon, a híres francia regényíró kíváncsi volt, hogy ezek az emberek rossz üzlet dacára sem keresnek maguknak más foglalkozást. Egy alkalommal találkozott az utcán egy gipszszobor-árusal, aki legalább is hatvan évesnek látszott. Gozlon szóba ereszkedett vele és szánakozva kérdezte tőle:

— Mióta folytatja már ezt az üzletet?

— Már vagy harmincz esztendeje! — volt a felelet.

— És ezalatt a hosszú idő alatt sok szobrot adott el?

— Egyetlenegy sem, uram!

Gozlon meglepetve nézett az öregre. Harmincz esztendeje áru! és még nem adott el egy darabot sem. Hát miből él ez az ember?

De már nem kérdezte meg az olasztól, mert az már rég eltűnt az embertömegben. Gozlon napokon át kóborolt az utcán, hogy emberével még egyszer beszélhessen. Szerencséje volt neki, mert egy este újból elébe került a szobor-árus, fején egy deszkával, melyen az eladársra szánt figurák sorakoztak. Gozlan megszólította.

— Hallja, barátom, maga a multkor azt mondta nekem, hogy még sohasem adott el semmit. Hát mi csoda kedve felik magának abban, hogy naphosszat futkos ezzel a deszkával a fején? Talán valami fogadása köti ehhez az áldatlan foglalkozáshoz?

— Nem a! — válaszolta nyugalommal az olasz — én ebből élek!

— De ha nem ad el soha semmit?

— Erre nincs is szükség. Elég ügyetlen ember van a világon és nincsen olyan nap, hogy valamelyik bámész idegen nekem ne jöjjön, úgy, hogy a deszka a szobrokkal együtt a földre esik. A szobrok persze eltörnek, csödület támad, a nép pártomat fogja és az ügyetlen ember akarva, nem akarva, megfizet káromat. Ebből pedig tisztességesen meg lehet élni!

(Költők díja.) A francia kormány tudvalevőleg tavaly megcsinálta a költők „római díját“ is. Ez a díj valamivel szerényebb, mint a festőké, szobrászoké és muzsikuské, mert mindössze egy 3000 frankos utazási ösztöndíjből áll. A díjat, amelyet fölváltva egy versírónak és egy prózáírónak adnak ki, tavaly először ítélték oda Emil Bonnard költőnek. Az idén prózáíró kapja és a bíráló bizottsághoz eddig 500-nál több kötet regény és novella érkezett be. A bíráló bizottság tagjai Jules Claretie, Anatole France, Maurice Barrés és Maurice Donnay, tehát a ma élő francia írók legkiválóbbjai.

(Berthelot utódja.) A francia tudományos akadémia legutóbbi ülésén töltötte be az örökös titkári székét, amely Berthelotnak, a híres vegyésznek a halálával megüresedett. Az egyetlen jelölt Lapparent volt, akit meg is választottak. Lapparent, aki 1897 óta tagja az akadémának, 1839-ben született. Mint geologus, európai hírnévre érve. Egy csomó becses munkát írt, amelyek közül legnevezetesebbek a geológiáról, a tengerről és a földkeringésről szólnak.

(A nyaktitkó.) Soha annyi halálos ítéletet nem hoztak Franciaországban, mint amióta nincs többé kivégzés. 1906. július hónapjától ez év májusáig több mint harmincz embert ítétek halálra. Egy csomó ember azt hiszi, hogy ezeket nem lehet kivégezni, mert a budgetből törölték a hóhér illetményeit. A valóságban nem így áll. A budget-bizottság ugyan megtagadta az erre vonatkozó hitelt, a kamara azonban mult év december 13-án tartott ülésében megszavazta azzal az alapos indoklással, hogy a büntető törvényt nem lehet a költségvetés révén módosítani. Franciaországnak tehát van hóhéra és nyaktitkója és ha ezek nem működnek is, az csak azért történik, mert nem akarják őket működtetni. A francia sajtó most felszólal, hogy ennek a visszás állapotnak vessenek véget. Vagy töröljék el nyíltan és bátran a halálbüntetést, vagy pedig — ha nem törlik el — alkalmazzák kimélet nélkül mindazokra, akik rászolgáltak.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY, —

A szerző: FRED. VILLEP.

19

Tudtam, hogy a városban beszélnek már a gyémántlovajlásról, de váratlanul érintett, hogy ez az asszony beszél róla . . . Talán ki akarta tudni, milyen gyanút táplálnak a Frick-féle házban? Tudott valamit róla? Vagy csak kíváncsiság volt? Így feleltem:

— Tudok, tudok, de szerencsére elfogták már a tolvajt.

— Mit nem mond!

Ehhez az érdekes ponthoz megérkezve, halottunk, hogy nyílik a konyhaajtó, Reiersen asszony ott hagyott engem és kiment. Oda künn halk, szinte suttogó beszéd keletkezett; de az ajtó hasadékos, a filem pedig éles és így halottam, mit beszélnek. Reiersen asszony és egy másik női hang beszélt, — megismertem. A leánya volt!

— Nincs idehaza? Még nem is jött haza, mondod? Az egész éjszaka oda volt . . . ?

Most az asszony suttogott, hogy „ő“ nemsokára haza jön.

— És nem is adott választ? . . . Hiszen megígérte, hogy ma tíz órakor találkozunk . . . Azt mondod, hogy egy idegen ur, akit Frick kisasszony ajánlott hozzád? . . .

Az anyja említést tett valószínűleg a jelenlétemről. A leánynak azonban jogos gyanuja lehetett a Frick kisasszony által ajánlott urhoz. Alkalmassint kíváncsi volt, hogy eredetiben is lássa azt az embert, aki Reiersen asszonynak ruhát hoz mosás végett; az ajtó nyílt és én szemben álltam Evelinnel.

Magas, izmos termetével, csinos, izléses ruhában ott állt előttem.

Mikor megismert, anélkül is sápadt arca

még sápadtabb lett és úgy rémlett, mintha egy keveset megingott volna. De aztán összeszorította vékony ajkait és nyugodtan üdvözölt:

— Ön itt, rendőrfogalmazó ur?

Megnézte a ruhámat és kissé gúnyosan mosolygott.

E szavaknál Reiersenné előre furakodott és dühösen, elkeseredetten támadt rám:

— Rendőrség, azt mondod, hogy rendőr? Igen, persze, ezt tudnom kellett volna, mikor ide betolakodott és lopott gyémántokról, meg ehhez hasonló dolgokról kezdett fecsegni . . .

A leányára néztem; de annak arcán egyetlen izom sem rándult; vagy nem állt összeköttetésben a gyémántlovajlásal, vagy erősebb volt az akarata, mint az más embereknek lenni szokott.

— Elfelejté, Reiersen asszony, — szóltam én, — hogy maga kezdett először beszélni a Frick-féle gyémántlovajlásról.

Csalódtam, vagy jól láttam-e? De nekem úgy tetszett, hogy a fiatal leány egy pillanatig haragosan néz az anyjára.

— Hát én kezdtem el róla beszélni, mindenestre maga csábított rá, — rivallt rám Reiersenné, — minek jött tulajdonképpen ide? Azt hiszi talán, hogy mi loptuk el? Kérem, nézzen mindent át, vajon itt van-e a házamban?

És a termetes hölgy kezdte a fiókokat kihuzzálni, szekrényajtókat nyitogatni, mialatt a nyelve csodálatraméltó gyorsasággal pergett, csak pergett . . .

— Egyáltalán nincs szándékomban önnél házkutatást rendezni, kedves asszonyom, — igyekeztem őt lehetőleg megnyugtatni. — Tulajdonképpen azért jöttem önhöz, hogy némi felvilágosítást kapiak az ön szobaura — Fredriksen színész felől.

Ezuttal nem tudott a leány uralkodni magán, forró pir öntötte el az arcát és az ablakhoz lépett, hogy elpalástolja zavarát.

— Fredriksen elég öreg ahhoz, hogy önmagáról tudjon felvilágosítást adni, — mondta az

asszony haragosan. — Különbben is most nincs idehaza és nem is tudom, mikor jön meg.

Igazán semmi dolgom nem volt itt többé.

Vettem a kalapomat, bólintottam az asszonynak és eltávoztam.

Alig mentem le egy emeletet, nehéz léptekkel jött fel valaki. Az alsó lépcsőfokon először egy összenyomott nemezkalap tünt fel, azután egy simára borotvált, sápadt, átvirrasztott arc, arcba hulló nedves hajattal; ehhez járult egy fekete, kifogástalan szabású frakk, de a selyem hajtókák tele foltokkal, világos nadrág, alul egy kissé kirottozva és kissé megrepedt lakkcipők. óriási nagy csokorra kötött szalaggal.

Az alak kissé buta kifejezéssel meredt rám és fent a kis előszobában eltűnt.

Ez volt Fredriksen Lajos, ismert kis színész, de nagy nőhódító. Megvolt benne az a szerencsés tulajdonság, hogy a kellemetlenségeket meglehetősen gyorsan elfelejtette. Mert ebben a pillanatban nem ismert meg engem, holott egy hónappal ezelőtt meglehetősen undorító tárgyalást folytattam vele a hivatalos szobámban. Ezt a tárgyalást egy kis kölcsönügylet előzte meg, amelyet ő tiszteletteljes kérelemmel intézett egy nagykereskedőhöz néhány ezer koronáig s cserébe szívesen deponál néhány rózsaszínű, illatos levelet, amelyet a nagykereskedő leánya intézett hozzá. Az apa azonban jobbnak látta, ha a rendőrségen deponálja a gálans színész a leveleket.

Talán rövid idő múlva ismét valami kellemes ügyben tárgyalunk egymással, gondoltam én magamban, miközben utána néztem, amíg felbotorkált a lépcsőkön. Bizonyos gondolatok kezdtek most bennem támadni, melyek már előbb is jelentkeztek, de most határozottabban fellegel vettek fel, láncszemekké fonódtak össze. Ugy véltem, hogy az egyik vége már a kezemben van és most megpróbáltam a másikon végig tapogatózni, — vagy talán okosabb lenne minden tapogatózás nélkül, egy gyors fogással megragadni?

(Folyt köv.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Csákovics Ferenc bácsalmási járásbírói díjokat a kapuvári, Fiola Péter tamási járásbírói díjokat a nagyatádi járásbírói díjokat, Gruber László keszthelyi járásbírói díjokat a nagykanizsai törvényszékhez, Jovanutz Tibor lugosi törvényszéki díjokat a dettai járásbírói díjokat, Sterbinszky István kassai törvényszéki díjokat a szatmárnémeti törvényszékhez, Bernauer József zsabolyi járásbírói díjokat a titeli, Schwaiger Béla kismartoni járásbírói díjokat a kismartoni, Lakatos Valér temesvári törvényszéki telegkönyvi átalakító díjokat a bozovicsi, Neubrun Jenő pécskai járásbírói díjokat a tenkei járásbírói díjokat, Szabados Ferenc gyulafehérvári törvényszéki telegkönyvi átalakító díjokat a karánsebesi törvényszékhez és Bartányi Bertalan mezőcsáti járásbírói díjokat a mezőcsáti járásbírói díjokat irnokokká, Csávás Sándor kisújszállási járásbírói díjokat az abádszalóki, Havel Ede pestvidéki törvényszéki díjokat az alsólendvai, Szilgyey Károly kolozsvári törvényszéki díjokat a csepregi és Wizer Aladár pestvidéki törvényszéki díjokat a malaczkai járásbírói díjok végrehajtókká; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Schindler Sándor uivári segélydíjas pénzügyi számgyakornokot a marosvásárhelyi főbányahivatal mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számtisztító ideiglenes minőségben; Molnár József zalatnai díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a nagybányai bányagazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Szilváss László budapesti díjtalan pénzügyi számgyakornokot a nagyszabenyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká, Csuka József veszprémi lakost pedig ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a veszprémi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a kassai ítélőtábla elnöke Füzessey Bálint moesári lakos, végzett joghallgatót a kassai ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségben díjtalan joggyakornokká; a löcsei pénzügyigazgatóság Pauliny Géza löcsei és Németh Lajos móri díjtalan adóhivatali gyakornokot a szepesófalvi m. kir. adóhivatalhoz díjas gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Barthos Dezső nagyvilondi járásbírói telegkönyvvezetőt a szamosújvári járásbírói díjokhoz, Bányász Zsigmond nagykovácsi járásbírói telegkönyvvezetőt az erzsébetvárosi, Horváth Géza újbányai járásbírói telegkönyvvezetőt a balassagyarmati törvényszékhez és Dobó József zsolnai járásbírói telegkönyvvezetőt a gálszécsi járásbírói díjokhoz, Füzesy Sándor kassai ítélőtáblai és Vukovics Károly újvidéki törvényszéki irnokokat a budapesti ítélőtáblához, Nagy Dániel felsővisői járásbírói irnokot a máramaroszigeti, Szumrák Rezső ólublói járásbírói irnokot a tornai, Homoga János pétervári járásbírói irnokot az egri és Hlányánszky Gyula királyhelmezi járásbírói irnokot a sátoraljai járásbírói díjokhoz; a valás- és közoktatásügyi miniszter dr. Reisz Frigyes löcsei állami főreáliskolai tanárt a budapesti III. ker. állami főgimnáziumhoz helyezte át.

Pályázatok. A pestvidéki törvényszéknél bírói, az ogulini pénzügyigazgatásnál állami végrehajtói, a fehérgyarmati járásbírói telegkönyvvezetői, a temesvári pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyőr szemléző, a pozsonyi pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyőri fővizsgáló, a lipótszentmiklósi adóhivatalnál díjas gyakornoki, a szelistei járásbírói átalakító díjok, a pótlai tülségi szertárnál egy kezelő állásra 2 hét; az aradi törvényszéknél irnok, a szonbathelyi törvényszéknél és a nagyszabenyi adóhivatalnál hivatalsszolgái állásra 4 hét; a kolozsvári pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyőri vizsgáló állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

EGYETERTÉS
politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

ÖNKÉNTÉSEK

felszerelését jutányos árban vállalja el, a jó hírveréről ismert egyenruházati intézet

JELINEK EDE ÉS TÁRSA

BUDAPEST,

IV., Kígyó-tér 1. (Királyi bérpalota)

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidékre szabásunkat saját költségünkön küldjük.

üzletfelosztás miatt összes raktáron lévő kocsik megfelelő áron eladó.
Automobilok
CSILLAG A. JÓZSEF bizományi raktára.
Budapest, V., Nádor-utca 30. szám.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő Radó Antal.

Egy-egy szám ára 530
30 fillér. Minden füzet külön is kapható.

UJ:

- 514-515. Roberto Bracco. Fantomok. Dráma. Fordította Radó Antal.
- 516. Hedín Sven. Három év Tibetben. Ford. Halász Gyula.
- 517. Höföding Harald. Darwin élete és tana. Ford. Zoltán Vilmos.
- 518. Gustave Flaubert. Egy jó lélek. Fordította Gábor Andor.
- 519. Shakspeare. Julius Caesar. Fordította Vörösmarty Mihály.
- 520. Farkas Pál. Feletti uti képek.
- 521-522. Halász Zoltán. Mester-játszmák.
- 523. Conan Doyle. Sherlock Holmes kalandjai. VIII. sorozat. Fordította F. Fayer Rózsa.
- 524-525. Schopenhauer Arthúr. Paraenezisek és Maximák. Fordította dr. Szemlér L.
- 526. Cicero beszéde Archias érdekében. Fordította Szidarovszky János.
- 527-528. Kegel Miksa. Lassale Ferdinánd élete. Fordította Zoltán Vilmos.
- 529. Rákosi Viktor. Oroszlánkölyök. Regényes színdarab 3 fejezetben előjátékkal.
- 530. Szemere György. Mimi komtesz és egyéb előbeszélések.

Kiadja

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám.
Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Hiba nélkül! Tű nélkül!
PATHÉPHON LEMEZEK!
Szenzációs újdonság! Grammofon kedvelők figyelmébe!
A világhírű párizsi Pathé cég egy újfajta lemezt hozott forgalomba, melyhez nem kell a költséges és időrabló acéltűket használni. A Pathé-féle hangdoboz mindenféle grammofonra alkalmazható és egy okophatással szétválasztva van ellátva. A Pathé lemezeiről minden a fülébe jut, és a fülébe jut a hang és természetesen hangszisztemek nélkül mindenkinél rendkívül nagy élvezetet szerez. Felvételük 25 nyelven a világ legelső művészeivel: Caruso, Alvaroz, Titta, Ruffo, Szlezák, Schmedes, Gemma, Bellionni, Dalina asszony, Boninssegna, Galvany, Michailovna stb.
Csakis egy árban 5 kor. 28 cm. lemezek. Pathé hangdoboz ára 10 kor. - Jögyvéket ingyen és bérmentve.
Kapható: **FRISS GYULA** utóda
Havas Simon fonográf-üzletében
Bred. IV., Ferenciek-tere 3. az udvarban jobbra

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 óven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDACS
v. cs. és kir. cseredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfertőzést, hólyagbaj, vesebet, bujakórt (syphilit), borbélyokat, elgyengült férfierőt, időseknekkel is, gonorrhoeát és annak utóhatásait, ideg- és hágerincsbaj, valamint minden női bajokat.
RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Titkos betegségek
biztos és lelkiamerotes meggyógyítására óriási tapasztalatai folytán legjobban ajánljuk
Dr. CZINCZÁR
egyetemi orvosudor specializistát.
Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a neml szervet, heveny vagy idült húrvajt, vesebeti nehézségeket, hólyagbaj, fekélyeket, syphilit, ideg- és hágerincsbaj és bármily női betegségeket.
Budapest, IV., Karoly-körút 10. I. emelet.
Rendel d. e. 10-4 és este 8-3 óráig.
Videkeket levél útján is biztos eredménnyel gyógyítható és gyógyszeréről is gondoskodik. - Nőknek külön varóterem. Külön kijárás.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszser, igen számos esetben kitünő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserű páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

SZÍNHÁZAK
Szerdán, 1908 szeptember 30-án
Nemzeti Színház Vigaszínház

A társadalom támaszai.
Színmű 4 felvonásban. Írta Ibsen.
Henrik. Fordította: Lázár Béla.
Személyek:
Bessik, konzul Gál
Bessikné a felesége S. Pál Sz.

A tanítónő.
Falusi életkép három felvonásban. Írta Bródy Sándor.
A tanítónő Varsányi L.
Órg. Nagy István Szerényi L.

III. Kir. Operaház

Siegfried.
Opera 3 felvonásban. Írta Wagner Richard.
Siegfried Burján
Mime Déry

Hollandi lány.
Nagy operett 2 felvonásban. Szövegíró: Irtó Paul Rubens és Austen Hergen. Zeneíró: szász. Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.

Magyar színház

A szerencse fia.
Komedija 4 felvonásban. Írta: Drégely Gábor.
Eprekerti Reiner Vágó
Reineré Forrai R.

Uránia színház

Az új Törökország.
Kezdeté fél 8 órákor.
Apolló - Projektográf
TELEFON 68-39.

Fővárosi nyári színház

Kurucz felfang.
A népszínházi bizottság által 100 arannyal jutalmazott népszínmű 3 felv., dalokkal és táncokkal. Rákóczi korából. Írta Ifjú Bokor. Kezdeté 1/28 órákor

Dél-Tirol

(Bozen és vidéke.)
Vízisportok. - Hogy lehet könnyen pénzt keresni. - Hatásos ragasztószerszám. - Kis halászlé. - Művészi alma. - Aranykeresők az egyiptomi sivatagban. - A vízi nimfa. - Várnagy boszúja. - Szerencsés ötletek. - Bosszúálló szerelmes. - Egy ruha viszonzottságai. KEZDETE: 6 órákor

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI. Nagymező-u. 17
Zajos siker! Ma és minden este Zajos siker
A borsos darab
(Das starke Stück)
Továbbá: AALBACH mint budapesti idegenvezető.
BAUMANN mint Scherlock Hochmetz és a
változatos varieté-műsor.
Az előadás kezdete 8 órákor.
Jegyelővétel 10-1 és 8-3 óráig a nappali pénztárnál.
A télikerben tegnap 5 óráig VÖRÖS ELEK színgyűjteményre hangverseny.

RÉMI KÁVEHAZ BÜFFÉ

József-körút 4. (Nemzeti színházzal szemben.)
Esténként nagy választék mindennemű hideg ételekben.
Egy színházi vacsora kenyérral 50 fillér
Kis palack bor vagy sör 33 fillér.

BEKETOW CIRKUSZ Varosliget

Ma este háromnegyed 8 órákor
Nagy Fényes Előadás.
«HELGOLAND»
Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkusban. Fényes kivilágítás, tűzijáték. 60 hölgyből álló ballet. The 3 Stalg's halászlégyűjtés motorkegypáron és az egész műsor.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője
VI. kerület, Andrássy-ut 39. szám.
A szalmabúvegyek legkedveltebb étterme.
Mérsékelt árak! Kifűnő kiszolgálás

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE Teréz-körút 28.
Minden este 9 és 11 óráig: «A néma vadász» (szíjós stílusú bohózat). «BERTA PANAMÁJA» 100-ik jubileumi előadás. (Színpad: paródiák, De Szalay, mint Rott, Kóvári, mint Nagy Endre) - Montevideoi húsvétversz (imitációk). «László Rózi» (4 u. cabaretámmal). Kékény Ión, Antal Ersei, Csabai Zsolt, Fugár Edlér, Rátlay Márton (a Királysínház tagja, mint vendég) Kóváry Boross, Szatmári, Kabók 3 kis darab - 20 új cabaret szám. Conferenciák: Dr. Szalay József (Günbaum-imitáció budapesti idegenvezető). Jöjtek: 6, 6, 4 és 8 kor-ért Konfuciusz (szíjós), Andrássy-ut 29. Bárdnál (Kossuth u. ajtó-u. 4.) és a Cabaret pénztáránál.

GLADIS-KÁVEHAZ

Bettenbiller-utca 10. (Óvoda-utca sarkán.)
Minden este Telefon 105-69.
TATAI BUS FERI
zenekara hangverseny. - Fényes amerikai berendezés. - Külön értékesített helyiségek. - Északi árak. A szervezett munkások szíves pártfogását kérve. SZATMÁRI, kávé.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR.
Budapest, Révai-utca 18. sz.
Az előadás kezdete fél 9 órákor
Ma! fél 10 órákor! Ujdonosság!
A műlövés.
Bohózat, írá: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor.
Továbbá: Tü k Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugyint Trebitsch Sándor mint török haremőr.
Végül 11 órákor
DER LUFTTURNER
Nappali pénztár d. e. 9-11 és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.
- Kezdeté fél 12 órákor -

MINDENKI

WAGNERHEZ magy,
a ki kifizető hangszereket olcsó pénzre akar venni.
Hegedűk 2 fől, 50 król, fuvolák 3 főtől, beszelőgépek 5 főtől feljebb. Harmonikumok a legolcsóbb árak mellett.
WAGNER „Hangszerekirály”
Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

BUTOR

legnagyobb választékban, a legmodernebb követelményeknek megfelelően, szigorúan szolid kivitelben, teljes polgári- és urasági lakás berendezések coulans feltételek mellett kaphatók:
Sárkány J. butoriparosnál
Budapest, Erzsébet-körút 26. (Zion-palota)
raktár és műhely.

SZABADALMAK AT

védjegyeket és mintajelképeket megszerző Szabadalmakért Értékesítő Vállalat
FASZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-80.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittelep* Baranya megye)
A gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatásmú még akkor is, ha vérzések esetei forog fenn.
Megrendelhető: Édesbirtok L-nél Budapesten és a forrás közelébenél Munkácsán.

MAGYAR LANYOK
Képes hólilap fiatal lányok számára
SZERKESZTI: TUTSEK ANNA
Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Az új évfolyam október 1-én kezdődik.
Mutatványszám kérésre ingyen.
Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

600.000 korona nyerhető
október hó 5-én
1 db Pesti Hazai Tkp. sorsjeggyel.
Kapható
40 havi 3 kor. 50 fillér részletfizetésre.
Az első részét beküldése ellenében kiadom a sorsjegyzorozat és számai tartalmú részletet azonnali játékkal. Az első 2 havi részletnek egyszerre való beküldése esetén a 3-ik részlet ingyen nyugtáztatik.
Fleissig Sándor
bank- és váltóüzlete
Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

HETI MŰSOR.

Table with 7 columns: Október, Nemzeti Színház, III. kir. Operaház, Vigaszínház, Király Színház, Magyar Színház, Uránia, Főv. nyári színház. Rows include dates 1-4 and plays like Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap.

Eredeti Meidinger
Kályhák és Caloriferek

cseréppel való burkolásra vagy befalazásra.

Eisler és Vertes, Budapest

Teljesen 16-15.
kályhagyára
Andrássy-ut 41. sz.
Szellőztetések minden
megvalósításban.

Wien, I. Kohlmarkt 8.
Képes árjegyzék ingyen.

Goeger

Ügyelni tessék a gyári jegyre ezen áttéréssel:
W. Benger Söhne. Ad: Prof. Dr. G. Jäger

GUMMI

és halkólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tuczaflonként.

Valódi NEVEERIP 6 korona. SUNLIGHT előláncos-
teher 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 8 kor. tuczafl.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PORBE-
FUVO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

SÉRVKÖTŐK a legolcsóbb árakon
WEINSTINGLER DIANA
kótszergár

Budapest, VII., Szövetség-utca 11. szám.
Árjegyzék ingyen. Képviselek keresetnek.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant motor- és gépgyárának magyarországi egyedüli üzemeltetője:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Grashof utca 10. sz.)

Családiház Újpesten
fizethetőséggel és 4 szép lakással, 20 méter kiépített utcáfront, csatornával és aszfalttal ellátva, felekkel együtt 7500 forint eladó. Iparos, vendéglős, fűszeres, fehéreműtisztító vagy borbélyüzletnek igen alkalmas. A vételhez 3000 frt. szükséges. Bővebbet a tulajdonosnál Újpesten, Dobó-utca 12.

Nietzsche Filozófiája.
Irta **BURJÁN KÁROLY.**

A modern természetvizsgálás eredményei. — Szociális reformtervek. — Nietzsche esmerendzete. — Életrajza, Szellemi fejlődésének fázisai. Az individualisztikus filozófia alapjai. — Nietzsche, mint korunk eszmeközvetítőjeinek hőse.

Ara 1 korona.

Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer P. és Fiai) r. t. Budapest, Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Az ATHENAEUM r.-lára: könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám) megjelent:

ISKOLAI HELYESÍRÁS

A miniszteri rendelettel kiadott új helyesírás szövege és rövid magyarázata. Irta **SIMONYI ZSIGMOND**

Harmadik kiadás.
(Engedélyezett segédkönyv. Ara 50 fillér)

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

BUTOR GYORS VÁLASZTEKÉNYEK RÉSZLETFIZETÉSRE ENDRŐVÖLŐ OLCSÓÁRON KAPHATÓ

ENHENTREU TESTVÉREK

BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SZÁMÁRA) KÉPES ÁR-JEGYZÉK INGYEN. TELEFON 3027

A főnyeremény titka!

Minél több sorsjegye van: annál valószínűbb, hogy megúti a főnyereményt. Rendeljen meg tehát nálunk havi lefizetésre:

1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegyet
2 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsj.
1 drb Olasz-vöröskereszt-sorsjegyet
1 drb Bazilika-sorsjegyet
1 drb József-sorsjegyet.

Mind a hat sorsjegyet **7** koronát fizet **36** hónapon át és játszik **évente 14 huzáson**

október 5, november 1, november 2, november 15, február 1, február 5, március 1, (2 huzás), május 1, május 15, június 5, július 1, aug. 1, szept. 1

2 millió korona nyereményre.

Küldje meg postautalványon az első 7 koronás részletet és azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részleteket és így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre eső minden nyeremény Önt illeti. Az utolsó részlet kifizetése után kiszolgáltatjuk mind a hat eredeti sorsjegyet.

E játékban pénzt nem veszíthet el, mert:

1. a 36 hónap alatt a hat sorsjegy nyereménye az Öné.
2. 36 hónap elteltével hat sorsjegyet kap, melyet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
3. ha a sorsjegyeket megtartja, körülbelül 50 évig 600 huzás számtalan nyereményre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer.

A további havi fizetésekhöz postacsekkeket és minden egyes huzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság
Budapest, V., Szabadság-tér 3. sz.

Alapítástól 1886-ban a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.

Legközelebbi huzás: okt. 5-én

1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegy 600.000 korona főnyereménnyel október hó 5-én.

Kapható: **11 havi 10 kor.,**
18 havi 6.50 kor., vagy
22 havi 5.60 kor. részletfizetésre.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL.
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBEN!

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTŐLEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGBRENDELÉSEKRE NIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁR-JEGYZÉK 2000°-VAL GÉRMENYVE KÜLDÖTİK.

Sérvbajosok!

Legújabb munkás sérvkötő egy-aldatu 2 frt. Újlon-let. saját készítmény! Egyoldalon 3.50, 4 — 5. frt. Haskötők 3 fittől felébb, egyenestartók, Diana haviötök, betegápolási cikkek gyári árak an Vidéki rendelésekre lelőismeretesen titoktartással e közöl:

Pollak Lipót sérvkötész,
Budapest, VI. ker. Váci-körút 19. szám.

Teljes közlőműberendezések
valamint egyes alkatrészeik.
Cyűrűskenesű valamint Sellar-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK
m. p. sinek, kocsi, váltók, fordítók, kocsivasalkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok
Benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek
valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-szakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál
Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

Előszó
Ne

Kris
sirat
szor
Hisz
a gy
tette
agga
Alfo
gyer
váltá
a sir
lesz

I
voln
soks
a ki
kegy
soha
Mint
vára
tette
hez.
meg
a ki
járt
fiuvá
ból
hang
emb

M

E

vann
18-ik
irigy
népü

amit
ének
hang
ugy
rűség
gény
ugya
ragac
ha a
kritik
Mert
ezer
mezo
toltat
után
pomp

éveit
féle
bold
sok
valan
liget
sület